

R2 - 717

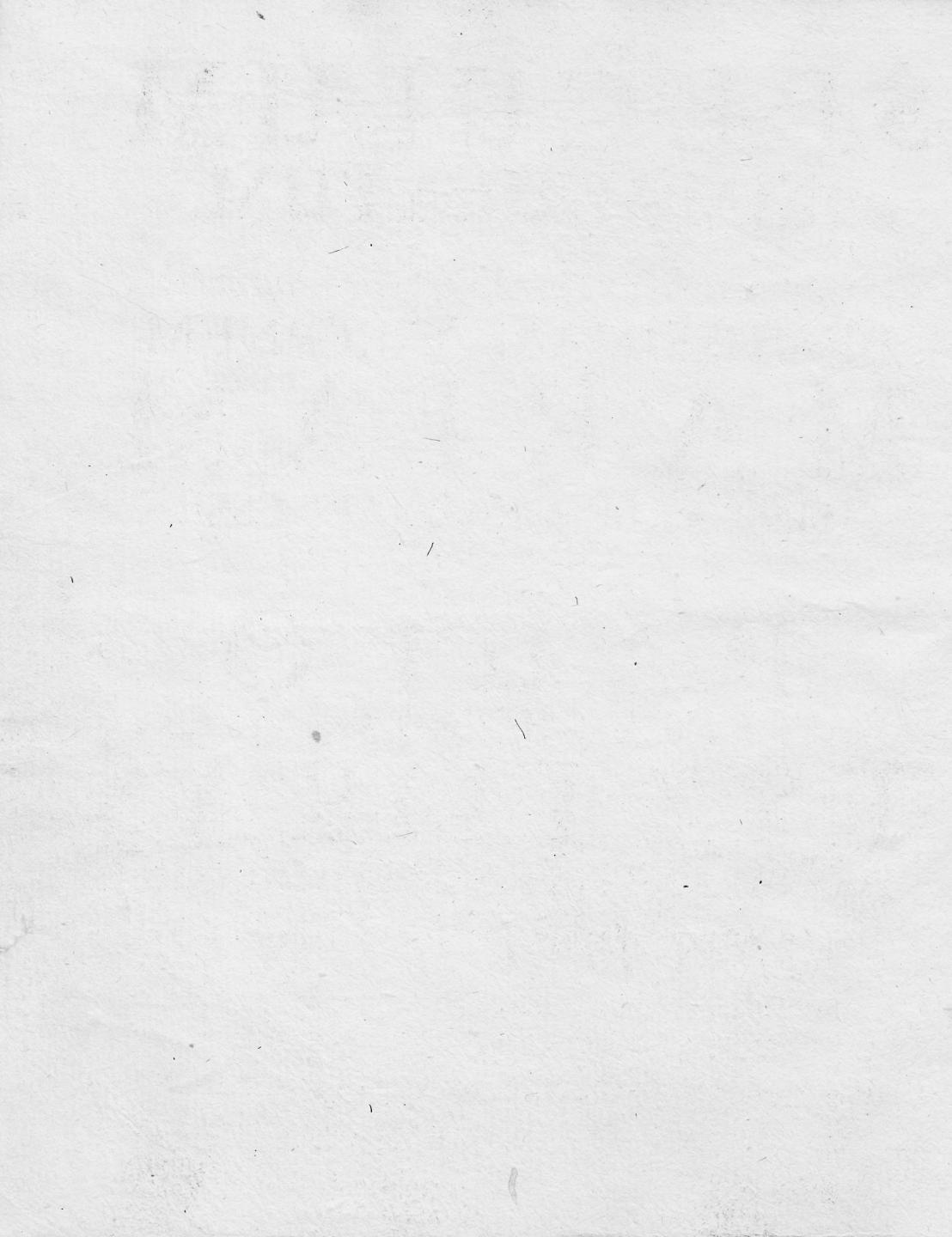
Kassai királyi jogakadémia
Könyvtára

Szekrény szám 1
Osztályzat g₂

B.

81.

S P E C U L U M

IMMACULATUM,

Coll. QUO

Cassov.

Demonstratur ex probatissimis Authoribus

7 BEATISSIMAM VIRGINEM

50

M A R I A M

SINE LABE ORIGINALI ESSE
CONCEPTAM.

Condam A

P A U L O

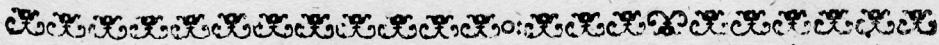
SAC. ROM. IMPERII PRINCIPE

E S Z T O R A S

DE GALANTHA REGNI HUNGARIAE

P A L A T I N O.

Editum Tyrnaviæ , hodie in Ungaria rursus prælo
exemptum.

CASSOVIAE , Typis Academicis Soc. Jesu , Annō 1747.

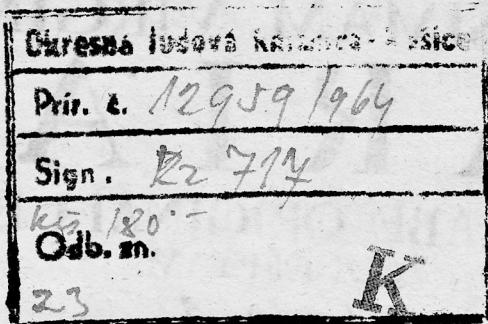
IV F

Rz

225

srážky - Parus Malin

N. R. 6

Rev. T

DEDICATORIA.

IUum ô Augustissima Cœlorum Ter-
ræq; Imperatrix Virgo Mater DEI
MARIA! præsidium & auxilium
ad Sanctos, ac venerandos Pedes Tuos prostra-
tus imploro, dum iñmemor debilitatis meæ cau-
sam tam arduam, ac à multis probatis Theolo-
gis ventilatam, & discussam Iñmaculatæ scilicet
Conceptionis Tuæ veritatem defendendam su-
scipio.

Quid enim: Theologum agam? qui à qua-
draginta quinque jam annis non nisi inter tu-
barum clangores, ac timpanorum sonitus, tor-
mentoriumq; bellicorum tonitrua, gladiosque

*educatus, ac versatus arma tractavi hostium
tincta sanguine; subtilem controversias tractem?
qui tot annorum spaciis literariorum nè in manus
quidem acceperim calamum.*

*Sanè magnæ temeritatis, ac præsumptionis
meritò argui possem, nisi Tuus, ô Virgo Ma-
ter! me stimularet amor, pro cuius Immaculata
Conceptione defendenda olim in Sodalitate
Tua liberalibus artibus incumbens, juramento
quoque me lubens adstrinxì.*

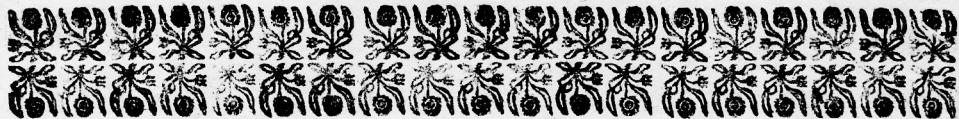
*Ut verò nîl temerè in hac quæstione tam
difficili proprio solummodo ex capite quidpiam
adstruxisse videar, probatissimorum Virorum
sententias Immaculatam Tuam ô Virgo Beatissima!
Conceptionem defendantium ulla absque
mutatione, aut additamento apposui, ex quibus
tam Authorum gravitas, quam assertionis ve-
ritas elucescat.*

*Dignare itaque me laudare Te, ô Virgo
sacrata! da mihi virtutem contra hostes Imma-
culatæ Conceptionis Tuæ, & dum affirmati-
vam*

xam Sanctæ Matris Ecclesiæ determinationem
(cujus me obedientissimum Clientem esse profi-
teor) sollicitè expectans cupio, me in æternum
mancipium Tuum, ac humillimum scabellum
pedum Tuorum suscipere, opusque hoc licet
exiguum Tibi tamen toto animi mei sensu
summa cum demissione dicatum piissimis Ocu-
lis intueri, ac solitâ benignitate Tua acce-
ptare digneris. Ut & ego æternum lætari in
eo valeam, quod semper sim & maneam

Hereditarius Vasallus Tuis

PAULUS ESTORAS.

LECTORI.

Miraberis fors benevole Lector me talem , ac tantam defendendam causam suscepisse, in qua profundissimi Theologi pro, & contra desudantes, & disputantes finem determinatum sortiri nequiverunt usq; in præsens. Ast dum considero Beatissimam DEIparam Virginem Reginam hæreditariam esse Hungariæ, cuius olim honor adeò cordi fuit Hungaris, ut pro tuendo eo vitam quoque deponere semper parati fuerint, quin imò Rosaria Beatissimæ Coeli Reginæ in armis gestantes, ejusdem se milites nominari voluerint; quorum è numero me etiam esse profiteor, mirum videri nulli poterit, si illius honorem , & integrum ex omni parte puritatem (quam eti-

etiam vitâ & sanguine tueri paratus sum)
calamo quoq; juxta vires meas defendam,
& cujus innumera in me exhibita benefi-
cia expertus sum, ad humillimas Gratia-
rum actiones, eidem quoque me adstrin-
gam, ut verò in re tam ardua tutiorem
sequar viam, Authorum gravissimorum
appono sententias ad verbum descriptas,
quas inter singularem dant informationem
Eminentissimus Cælestinus Sfondratus San-
ctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, ac Gui-
lielmus Henrix, Ordinis Sancti Francisci
Theologus eximius, ex quibus quam plu-
rima desumpsi, ubi facile colligere licebit,
nihil temerè aut sinè consideratione asser-
tum esse; Quô visô planè non dubito
opus hoc Mariofil: non solùm libenti ani-
mo accepturos, verùm unà mecum in
sententiam Immaculatæ Conceptionis
Beatissimæ Virginis MARIÆ
ultrò contensuros.

CA-

CATALOGUS
DOCTORUM ECCLESIAE,
ET THEOLOGORUM

Pro Immaculatæ B. V. Conceptione de-
monstranda hoc libro citatorum.

S. Augustinus Episcopus.

S. Joannes Damascenus.

S. Anselmus Episcopus.

S. Dominicus.

S. Thomas de Aquino.

Scotus Doctor Subtilis.

Joannes de Chan Theologus.

Bernardus de Bussis.

Joannes Bromiardus Dominicanus.

Julianus Toletanus Theologiæ Doctor.

Beatus Ludovicus Benramus.

Hieronym. Catarinus Archi-Ep. Compsanius.

Armandus de Bello Viso.

Cælestinus Sfondratus S. R. Eccl. Cardinal.

Guilielmus Henrix Franciscanus.

Vincentius Jusnianus.

Et adhuc plurimorum aliorum.

§. I.

S. THOMAS multis in locis docet Beatissimam
Virginem fuisse Immaculatę Conceptam.

S U M M A R I A.

1. *Divi Thomae pro Immaculata Concepcionē Testimonia ex 1. Sent. d. 44. q. 1. a. 3. & aliquorum interpretationes expugnatæ.*
2. *Et ex Epistola ad Galat. c. 3. l. 6. juxta editiones Viennensem, Parisiensem, Lugdunensem, Venetam.*
3. *Et ex Opusculo 4. Salutat. Angelicæ.*
4. *Et ex Epistola ad Romanos; Ubi Ferdinandi Guerarra luculenta narratio exhibetur.*
5. *Et ex testimonio Episcopi Patarini.*
6. *Et ex quatuor aliis locis D. Thomae.*
7. *Et ex 3. p. q. 27. a. 2. & denique ex testimonio insignium Theologorum S. Ord. Dominicanorum, patentium, D. Thomam Immaculata Conceptioni patrocinari.*

Rimus locus habetur i. *Sentent. dist. 44. q. 1. a. 3.*
 In hoc articulo quærit D. Thomas, an B. Virgo
 fuerit omnium Creaturarum Purissima, ita ut pu-
 rior esse non potuerit? & respondet: *Puritas*
attenditur per recessum à contrario, & ideo potest
aliquid Creatum reperiri, quo nihil purius esse possit
in rebus creatis, si nullâ contagione peccati infectum sit; & talis
fuit puritas B. Virginis, quæ à peccato Originali, & actuali im-
munis fuit. Fuit tamen sub DEO, quatenus fuit in potentia ad
peccandum. Nihil clarius dici poterat pro Immaculata Con-
ceptione. Singula expende.

Primb. Dicit, tantam fuisse B. Virginis puritatem, ut *in*
rebus creatis major esse non potuerit; at major esse poterat, si
peccatum Originale contraxit; fuisse enim purior, si non con-
traxisset; quis enim neget purius esse lilyum, quod candidum
nascitur quām pannum sordidum quidem, at tandem lotum?
 & Virgo purior utique, quæ nunquam corrupta, quām quæ
semel pudore amissio deinceps pudica. An verò de Magdalena
peccatrice, sed poenitente dici possit: Tantā puritate nituisse,
quā major in rebus creatis esse non possit, quia nullum peccatum
habuit, postquam poenituit? Ut ergo Creatura aliqua purissi-
ma dici possit, adeò ut purior esse nequeat, non sufficit, ut
nullum peccatum habeat (id enim plurimis & infantibus, &
adultis contingit, qui absque peccato moriuntur) sed insuper
requiritur, ut nullo peccato corrupta fuerit, alioquin purior
esse poterat, si videlicet nunquam corrupta.

Secundū. Non solum dicit S. Thomas B. Virginem *omni pec-*
cato Originali, & actuali caruisse, quod Joanni Baptistæ, & Je-
remiæ, & omnibus parvulis Baptismo tinctis contingit (isti
enim omni peccato Originali, & actuali carent) sed ab omni
peccato Originali fuisse immunem; quod nulli hominum con-
cessum; non verò immunis dici potest à peccato Originali,
qui

qui semel illud contraxit; sicut immunis à tributo dici non potest, qui illud solvit, quoties debuit, quamvis postquam illud solvit, non amplius debeat. Sicut etiam homines non possunt dici immunes à mortalitate, quia hac semel expletâ deinceps immortales sunt, Si immunis à peccato Originali B. Virgo, ergo nunquam illud contraxit; aut si contraxit non magis immunis, quām reliqui hominum, qui non pluries, quām semel illo fædantur.

Tertid. D. Thomas in hoc Beatissimæ Virginis puritatem cum Divina comparat, *quod nec Deus, nec Beatissima Virgo unquam peccaverint*, sed in eo distinguit: *quod Beata Virgo peccare possit, Deus non possit.* Deus naturâ, illa privilegio intacta; Deus suo, illa alieno splendore pulchra; Deo adamantis, illa vitri naturam imitante; quippe frangi ille non potest; Vitrum potest, ni custodias. At si Beatissima Virgo aliquando peccatum Originale comisit, non tantum in hoc Deo dispar, quod posset peccare, sed etiam in hoc, quod aliquando peccaverit. Hæc est clara & indubitata mens S. Doctoris, nec revera ulli tergiversationi locum relinquit.

Et tamen Bergomensis in Tabula aurea scribit, S. Thomam eò loco tantum id velle, *quod B. Virgo peccato Originali caruerit, non autem quod illud nunquam contraxerit.*

Respondeo. Si contraxit, ergo immunis non fuit, ergo puritas B. Virginis non eo solum à Divina distinguitur, quod Deus non possit, B. Virgo possit; sed etiam in eo: quod Deus nec peccaverit, nec peccare possit; B. Virgo & possit peccare, & peccaverit. Ergo falsum est, tantam esse Beatissimæ Virginis puritatem, ut major in creaturis esse nequeat; posset enim major esse, si nunquam peccasset. Ergo & infantes, qui post Baptismum moriuntur, dicendi erunt tantâ puritate nitere, quā in rebus creatis major esse nequeat, nam & isti omni peccato carent, tam originali, quām actuali; at hæc omnia sunt contra expressam D. Thomæ sententiam loco citato, & tam falsa,

falsa, ut nihil amplius. Bergomensis ergo infeliciter D. Thomæ sententiam interpretatur: & ideo alii, ut facilius se hoc testimonio liberarent, quippe tam claro, illud expungendum curârunt. Notat enim Catharinus l. 2. de *Immaculata Conceptione* § ad hæc. Et Raynaudus Tomo 8. fol. 291. in editione Antwerpensi, cui Cosmas Morellus præfuit, omissum fuisse: repugnante licet, & ægerrimè id ferente Sacro Ordine Prædicatorum.

II. Secundus locus D. Thomæ habetur in c. 3. Epist. ad Galat. l. 8. ubi non invenit, inquit, mulierem à peccato Originali, vel actuali omnino immunem, prater purissimam, & omni laude dignissimam Virginem Mariam. Ita habet editio antiquissima Bibliothecæ Viennensis in Collegio Societatis JESU apud Allobrogas. Et editio Anni 1529. apud Patres Minimos Tolosæ, allegatürque hic locus à P. Henriquez l. 3. Summa cap. 11. lit. M. & Pineda in c. 7. Ecclesiast. n. 29. & in editionibus Parisiensi Anno 1529. & 1532. & 1541. & 1592. & Lugdunensi Anno 1541. & Veneta Anno 1555. & Anno 1590. Sed in recentioribus editionibus omissa; Et quidem editionem Venetam Anni 1555. profitetur Joannes Albertus Castrenus Dominicanus ex corætissimis exemplaribus editam esse. Sed quidam Remigius Florentinus in sua recentiori editione Antwerpensi Anni 1591. verba, quæ favebant Immaculatæ Conceptioni, intrepidè expunxit, adjectâ lituræ causâ, quia, inquit, non bene addita sunt in editione Veneta. Vide Velasquez de Maria Immaculatæ Conceptâ fol. 40.

III. Tertius locus S. Thomæ est ex opusc. 4. de *Salutatione An- geli* in qua olim sic legebatur: *Maria purissima fuit, quantum ad omnem culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale pec- catum aliquando incurrit.* Ita hoc Testimonium D. Thomæ ci- tant Salmeron in Epist. ad Romanos d. 51. Obiit verò Anno 1585. & Petrus Canisius l. 1. de B. Virg. cap. 6. obiit 1597. Uterque magnæ Doctrinæ, parisque Sanctitæ is ut fraudis suspecti esse non

non possint; sed in ultimis editionibus omillum est, cùm tam
men habeatur in Manu-scripto Parisiensi (Monasterio Patrum
Præmostratensium propè Lovanium) in Manu-scripro Biblio-
thecæ Corsendoncanæ Canonicorum Regularium propè Thur-
nantum in folio, chartáque Pergamenâ. In Manusc. Biblio-
thecæ Regiæ Parisiensis num. 690. In Manusc. Monasterii S.
Martini Lovaniensis lit. O. nñm. 7. Itémque in editione impres-
sa Monasterii in Boom. B. V. Ord. S. Brigittæ in Ducatu Cli-
viensi opusculo 8. Et in alia editione Patrum Franciscanorum
Coloniæ. Testatürque P. Petrus de Alva, & Astorga Procu-
rator Generalis fol. 943. in l. de Immaculata Conceptione, nullum
à se hactenus visum esse Codicem Manu scriptum antiquum,
in quo non sit ista Claufula: *Quia neque Originale, neque Mor-
tale, neque Veniale peccatum incurrit.*

IV. *Quartus locus est in Epist. ad Rom. c. 5. ubi: Omnes in
Adam peccaverunt, exceptâ Beatisima Virgine, quæ nullam con-
traxit maculam Originalis peccati.* Ità legitur in Manu-scripto
Codice Bibliothecæ Sfortianæ, reperto sub Urbano VIII:
quòdque producitur ab Eusebio Nirenbergio in exceptionibus
Concilii Tridentini fol. 188. Audi ipsam Narrationem, ac te-
stimonium Ferdinandi Guevarrae Confessarii ac Theologi Car-
dinalis de Trexo Anno 1625.

Ego Don Ferdinandus Guevarra & Adorno, Natione Siculus
ex fidelissima Civitate Cæsar augustana, jam incorporatus, & ut ita
dicam, naturalizatus, ac omnium Privilegorum in Regno Castellæ
capax, et quod in dicto Regno Castellæ fuerim Capellanus Regiae
Majestatis 23. Annis, in suo Regio Senatu Castellæ, Canonicus &
dignitas Ecclesie Asturicensis, & Abbas S. Jacobi de Penalua: Te-
stificor ac fidem facio, quod dum Romæ vixi Anno Redemptionis
1625. in domo Eminentiss. Cardinalis de Trexo, suæ Eminentiae
Theologi & Confessoris munus subiens, omnes exploravi Bibliothe-
cas, ut aliquem librum invenirem, qui mihi conducat ad explanan-
dam Pyramidem in platea S. Marie de populo sitam, mihi que ubi-

riorem lucem, & notitiam aperiret, de re tam antiqua obscura, as-
 penè inexplicabili, ob Hieroglyphicorum characterum varietatem;
 postquam vèrè intravi Bibliothecam Eminentissimi Cardinalis Sfor-
 za, quemdam librum inveni fortuitò, ex Operibus S. Thomæ super
 Epistolas S. Pauli, ad magnitudinem unius Missalis, ex litera per
 antiqua tabulis coopertum. Ego, quippe singulari devotione per-
 motus, illum textum exquisivi: Omnes in Adam peccaverunt &c.
 Super quem textum afferit Sanctus, ut patenter vidi, unà exce-
 ptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis pec-
 cati. Quamobrem obnixè supplicabam Emin. D. Cardinali Sforza,
 ut mibi ficeret copiam ferendi mecum dictum Commentarium S. Tho-
 mæ per dimidium horæ, mox utique in suum proprium locum resti-
 tuendum. Cæterùm quia hic Tomus fuit ex Bibliotheca Secreta,
 sua Eminentia in principio fortiter relugetabatur, donec tandem ar-
 denti meo desiderio, urgenteribus precibus, & instantiis acquievit;
 Ego confessim hunc librum ostendi Emminen. Domino ac D. Cardi-
 nali de Trexo, qui magnâ latitiâ affectus, quodd viderit rem tam an-
 tiquam, ac Doctorem Angelicum excipientem ad literam illius textus:
 Omnes peccaverunt in Adam, Virginem Beatissimam, absque
 mora decrevit adire Summum Pontificem Urbanum VIII. felicis
 memoriae, eumque de hac re admonere. Verùm ego replicabam dicendo,
 congruum fuisse, antequam ad suam Sanctitatem accederet, ut expe-
 riretur, si forte alia Editiones modernæ super prædictas Epistolas S.
 Pauli, quæ fuissent ejusdem Authoris D. Thomæ, cum illa antiqua
 concordâssent, quod itâ effectum est; Nam adhibitâ diligentia tres
 Tomos invenimus, ac inspeximus novæ Editionis, ac ejusdem S.
 Thomæ, super relatas Epistolas Pauli, quorum unus fuit excusus
 Romæ, alter Mediolani, & Tertius Neapoli, in nullo tamen inven-
 imus Verba Doctoris Angelici super Textum illum S. Pauli: Omnes
 in Adam peccaverunt &c. quæ in Tomo illo antiquo ipsius Sancti
 manifestè vidimus. Unde prædictus D. Card. de Trexo, cum ma-
 jore animi determinatione, ac proposito præcepit, statim sibi adduci
 lecticam, licet pluvia instar torrentis cecidisset, adiutque continuo
 suam

suam Sanctitatem, secum ferens librum antiquum, & tres noviores jam relatos, rogavitque cum magna animi teneritudine, reverentia, & humilitate; ut sua Sanctitas veritatem cernere dignaretur, ad iudicare, quam opinionem, aut mentem habuerit S. Thomas. Qui sine equivocatione, aut plurium verborum ambage illa jam supra relata clarissime afferuit: Unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contrahit maculam Originalis peccati. Quæ omnia verba modernis deferunt impressionibus, quemadmodum sua Sanctitas inculenter videbat; qui propterea demiratus muniendo se sèpius signo Sanctæ Crucis dixit: Rem esse magni momenti, ac consideratione dignam, sibiq; magnam novitatem, ac admirationem attulisse, scirèque voluit, ubi nam fuit inventus dictus liber, quisve eum Domino Cardin. li tradiderit? Respondit sua Eminentia, suum proprium Confessorem, ac Theologum Dominum Ferdinandum Guevarra & Adorno ei monstrasse ac dedisse librum hunc, sub conditione tamen, quod illico proprio suo Domino restituatur.

V. Quinto. Narrat Bernardus de Bustis Serm. 7. *Concept. Joann. de Carth. in homil. de Arcan. Deip. fol. 70. Fantino Pavii Episcopo admiranti, quòd D. Thomas peccatum Originale Virginis adscripsisset, apparuisse Angelicum Doctorem, & dixisse: Scias Episcope, quòd solum respectum habui ad Divinum Statutum, quo B. Virgo peccatum Originale contrahere debuerat, ni per Filium suum fuisset præservata; Sed DEI Filius Matrem suam ab Originali macula præservavit. Hæc omnia Vicarius ipsius Episcopi fidelissimè exposuit, afferens, se à præfato Domino Episcopo hanc visionem propriis auribus audivisse. Ita Bernardinus.*

VI. Sexto. S. Thomas quatuor diversis locis adducit, & probat nonam illam S. Anselmi sententiam, videlicet: *Decuit ut Virgo, quam Deus unigenito suo præparavit in Matrem, eà puritate niteret, quæ major sub Deo reperiri non potest. Hanc, inquam, sententiam S. Thomas quater rerevit, ratamque habet, videlicet: In 1. Sent. d. 44. q. unic. a. 3. & in 1. Sent. d. 17. q. 2. a. 4.*

a. 4. & i. Sent. d. 44. a. 2. ad Annibald. Et Opusc. 61, de decem.
grad Charitatis. Et occasione hujus sententiae has propositiones constanter, & repetitè inculcat, videlicet: *Puritas Beatissimæ Virginis est tanta, ut tam eximia, ut in nulla Persona creata major reperiri possit.* Deus non potest puriorem Creaturam producere, quam sit B. Virgo, quia fuit immunis ab omni peccato Originali & actuali. *Puritas Beatissimæ Virginis fuit infra puritatem Divinam;* Non ex eo, quod aliquando fuerit peccato alicui obnoxia; Sed quia peccare potuit, Deus autem non potuit. Deum effecisse Angelos speculum puritatis immaculatum, incoinquinatum; sed ad Majorem Omnipotentiæ suæ manifestationem, aliud elaborasse terius & purius Seraphinis, videlicet Beatissimam Virginem, ac tantæ puritatis, ut purius intelligi non possit, nisi Deus sit. At hæ propositiones totæ, & tam enixè à S. Thoma repetitæ omnino falsæ sunt, si B. Virgo aliquando peccatum Originale contraxit; Si enim contraxit, ergo creari poterat, imò defactò creatæ sunt aliæ & innumeræ Creaturæ, multò puriores (hoc est, juxta Regulam S. Thomæ, magis malo impermixtæ, & à peccato remotiores) omnes vid: Angeli, qui nullum peccatum contraxeré. Ergo cogitari potest aliqua Creatura sub Deo purior Beatissimâ Virgine, quæ videlicet nunquam peccasset. Ergo puritas Beatissimæ Virginis non eò solùm differt à Puritate Di-
vina, quod B. Virgo potuerit peccare, sed etiam ex eo, quod aliquando actu peccasset.

Dices: Ut Beatissima Virgo dicatur purissima, sufficit, ut aliquando omni peccato Originali, & Actuali caruerit; tunc enim dici potuit purissima, hoc est, sine omni prorsus macula, licet aliquando fædata fuerit, & maculam habuerit. Quemadmodum dici potest purissimum aurum, quod ab omni alio metallo igne purgatum est, licet antequam purgaretur, multis fæcibus inquinaretur; & purissimum linum, quod aliquando folidum, posteà lotum est, & candidissimum evasit.

Respon-

Respondeo, S. Thomas de ea puritate loquitur, quæ est prærogativa solius Virginis, nec ulli Creaturæ convenit, ut patet ex adductis & laudatis locis S. Doctoris. Ergo intelligi non potest de mera carentia omnis peccati, pro aliquo tantum tempore; haec enim competit non solum Angelis, sed omnibus etiam infantibus, ante usum rationis, & post Baptismum decedentibus; imò & S. Joanni Baptistæ, & quam plurimis aliis Sanctis, ac ipsi etiam Magdalenæ peccatrici; hi enim omnes pro aliquo tempore omni maculâ caruere; an verò ideo dici possint tantâ puritate nituisse, quam major sub Deo cogitari non possit? aut Deum non posse Creaturam aliquam producere Magdalenâ puriorem? Puritas ergo, de qua loquitur S. Thomas, non est tantum pro aliquo, sed pro omni tempore; nam, quæ purgari debet, non est purissima. Sicut Matrona, quæ aliquando pudorem amisit, non est castissima; nec innocentissimus, qui semel deliquit, tantoque minus, si crimen sit læsa Majestatis, & morte dignum, quale est peccatum Originale. Hoc si Virgo contraxit, dici de illa poterit, quod olim ferè similibus verbis Seneca de Alexandro l. 6. Natural. *Hoc est Mariae crimen aeternum, quod nulla virtus, nulla copia gratiarum redimet.* Nam quoties quis dixerit: *peperit Deum; opponetur, sed & corrupta est, & tota in peccatis concepita, ac filia iræ.* Alium locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. mox adjungemus.

VII. *Septimò.* Denique celebres ex ordine Prædicatorum Theologi fatentur S. Thomam pro Immaculata Conceptione, non contra illam, scripsisse. Joannes Bromiardus in *Summa Prædicantium, Verbo: Maria Art. 2. num. 10. B. Virgo*, inquit, *fuit ceteris specialius, & eminentius Sanctificata; nam S. Thomas 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in ejus animatione, id est, in coniunctione animæ cum corpore non ante.*

Vides quid de S. Thoma Bromiardus scribat, & ejus tempore (floruit circa Annum 1260.) longè aliter verba, & sententiam

tentiam S. Thomæ, quām in hodiernis editionibus sonuisse, unde sequitur corrupta esse; idque certius ex eo confirmatur, quod citatum locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. eodem modo legerit S. Vincentius Ferrerius in exemplari Summæ S. Thomæ adjectâ manu propriâ ad marginem hâc inscriptione: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali & actuali.* De qua S. Vincentii lectione plura videbimus sequentibus Paragraphis.

P. Magister Caspar Catalan de Monzonis electus Episcopus Ilerdensis, Epistolâ ad Michaëlem de Lanuza Equitem Ordinis S. Jacobi à Consiliis Regis Catholici, ejusque in Regno Arragoniæ Protonotarium Anno 1651. Valentiae datâ, cuius initium: *Me percunctatur: ita scribit: Me percundatur Dominatio tua, an S. Thomas in aliqua parte sui operis docuit Beatissimam Virginem fuisse præservatam à peccato Originali?* Respondeo, quod sic: ac primò in libro 1. Sent. d. 44.... Talis fuit solutio Angelici Doctoris, in qua expressè ac evidenter affirmat, *B. Virginem fuisse præservatam à peccato Originali...* Ita minus dubitandum est S. Thomam per illa verba. *Fuit immunis à peccato Originali, affirmasse Dei Genitricem, nec per unum instans maculae Originalis sordem agnovisse:* Vide totam Epistolam apud Nierenbergum in *Exceptionibus Concilii Trid. fol. 201.*

P. M. Joannes à S. Thoma Theologus Complutensis insignis, & quo nemo elegantiùs ac solidius doctrinam S. Thomæ illustravit d. 2. super 1. partem in præm. a. 2. docet S. Thomam nullibi docuisse Beatissimam Virginem fuisse in culpa Originali conceptam, nec etiam negâsse, fuisse ab ea culpa præservatam; Sed duntaxat statuisse principia communia, ex quibus inferri possent parentes, privilegio secluso, transmissuros peccatum Originale in prolem, minimè determinando, an defactò illud transmiserint in *B. Virginem.* Idem quod Joannes à S. Thoma, docet B. Franciscus de Arauxo Episcopus Segoniensis. Iterumque Joannes à S. Thoma citatus: *Nihil mihi videtur ita commendare Cœlestem D. Thomæ doctrinam, quām si attente conspiciamus, quantâ vigi-*

vigilantia S. Doctoris calamum Divina Providentia temperavit, ne in particulari aliquid scriberet, quod praesenti Ecclesiae statui, & sensui, quem habuit circa Virgineum Conceptum contradicere posset. Et infra: Neque Verba D. Thomae, & Augustini ita universalia in aliquo laedunt, aut tangunt singulare Beatissimae Virginis privilegium. Et paulo post: Ex vi legis ordinariae omnes incurruunt peccatum, solo Christo excepto, ut tamen in nullo laedatur singulare privilegium Virginis. Et rursus: Communior D. Thomae interpretatio est, quid loquitur D. Thomas in illa universalis propositione, ex vi legis ordinariae relinquendo semper locum Privilegio. Ita censet Ferrariensis l. 4. contra Gentes c. 50. Et infra: Constat illustres Thomistas sequentes D. Thomam, non multum haerere in hac quaestione de facto, nec in illa magis radicari, quam sensus Ecclesiae postulet.

Anno quoque 1618. die 24. Jun. Patres Dominicani Provinciae Hispaniae indicto Mantuae Carpetanorum, seu Madriti, coram Lermensi Cardinali Conventu Provinciali, supplicant Paulo V. Dignetur ipsis imperare recitationem officii & celebracionem Festi purissimae Conceptionis, in ea forma, quam de ea recitant, eamque celebrant exercitari Ecclesiae filii, utque e suggestu pradistent opinionem, quae tenet Virginem fuisse sine peccato Originali conceptam. Subscribunt huic supplicationi: Ludovicus de Alliaga Regi Catholico à Confessionibus M. F. Gonzalez Professor Primarius Academiae Complutensis. M. F. Laurentius Gutierrez Professor Vespertinus Complutensis & Consultor supremi Concilii S. Inquisitionis. M. F. Joannes de la Fuente Consultor Supremi Officii Generalis Inquisitionis. M. F. Alphonsus Barantes Prior Regii Conventus S. Petri Martyris Toleti, & Consultor S. Officii Inquisitionis Vallisoletanae & Toletanae. Praesentatus F. Petrus Venerus Rector Collegii S. Thomae Complutensis. Vid. Nierenb. in except. f. 211. Hi omnes juraverant solenni more, se nihil docturos contra mentem & sententiam S. Thomae; credebant ergo opinionem, quae favet Immaculatae Conceptioni non aduersari sententia,

& menti S. Thomæ; Nam si credebant adveriari, qui poterant citra perjurium illi defendendæ accingi, imò rogare, ut juberentur. Patet ergo ex his omnibus, etiam Angelicum Doctorem pro Virginis Innocentia pugnâsse, nec minus ab ista, quam à Filio gloriosum illud Elogium meruisse: *Bene scripsi sti de me Thoma.*

§. II.

Beatissima Virgo non esset Idonea Mater DEI, si aliquando peccâisset; ergo ex sententia S. Thomæ nunquam contraxit peccatum Originale.

S U M M A R I A.

1. *Deleto peccato multos superesse peccati effectus, ac praesertim moralem quamdam indecentiam, ob amissam animæ Virginitatem & Innocentiam.*
2. *Multò majorem indecentiam ex peccato Originali, quam veniali redundare.*
3. *Ergo ex sensu D. Thome, si Beatissima Virgo nunquam venialiter peccavit, quia alioquin non esset digna Mater DEI, multò minus peccavit originaliter.*
4. *Multum interesse, si dicamus B. Virginem, vel unico momento fuisse peccato inquinatam.*

I.

S. Thomas 3. p. q. 27. a. 4. ità loquitur: *Beatissima Virgo non idonea Mater DEI, si aliquando peccâisset, quia honor Parentis redundat in prolem, juxta illud Prov. 17. Gloria filiorum Patres*

tres eorum. Unde & per oppositum, ignominia Matris in Filium redundasset. Pro explicanda hac S. Thomæ sententia notanda sunt aliqua.

Primo notandum est: Peccatum per gratiam Sanctificantem ita deleri; ut nulla omnino peccati macula supersit, id quod Ecclesia docet contra Hæreses Calvini, & Lutheri; hoc est enim peccatum in anima, quod nox in mundo; ut ergo die appetente nullum superest vestigium noctis, ita nullum in anima vestigium peccati succedente gratiâ. Manent tamen aliqui effectus peccati, etiam deletô peccatô; sicut aliqui effectus noctis (frigus, rores, venti) etiam nocte sublatâ. Tales peccati effectus sunt, pœnæ, habitus, animæ debilitas, motus & concupiscentia prava, ac præsertim jaætura irreparabilis Innocentiae; ut enim virginitas corporis, sic virginitas animæ semel amissa; semper amissa; corrupta est, quæcunque peccavit, quamvis postea pœnitiat, castèq; vivat.

II. Secundù notandum est: multò graviùs esse, turpiùsque Originale, quâm veniale peccatum; Nam veniale nec gratiam, nec supernaturalem imaginem DEI in anima delet, ut docet S. Thomas i. p. q. 89. a. 1. nec reddit hominem Deo exosum, & vitâ ac æterna hæreditate indignum; & ideo S. Doctor peccatum veniale pulveri comparat, qui vultui aspersus non tollit ejus lineamenta, aut pulchritudinem, multò minus vulnerat, aut exterminat, ut cognosci non possit; sed tamen obscurat. Secus peccatum Originale, quod animæ pulchritudinem, & imaginem supernaturalem, quæ in gratia consistit, penitus obliterat, redditque Deo exosam, ac indignam æternâ vitâ; & ideo, qui peccato Originali tenentur, in sacris literis vocantur filii iræ, massa damnata, vasa contumeliae &c. Quid rogo funestiùs de hoc peccato dici possit, quâm ejus causâ tot animarum millia periisse? Multorum sententia est, triginta mille circiter hominum millions in hoc mundo reperi; docetque experientia, medium ferè eorum partem, qui

nascuntur, prius mori, quam ad usum rationis perveniant. Multæ ergo hominum myriades, quotquot videlicet Baptismo non tinguntur, deceduntque ante usum rationis, nullius alterius delicti rei, quam peccati Originalis, Cœlo arcentur, quanta ergo malitia peccati Originalis, quantoque major omni peccato veniali? nam ex gravitate poenæ metimur gravitatem culpæ, præfertim apud justissimum Judicem, qui neminem præter meritum damnat, sed omnia justis, suisque ponderibus librat; non ergo magis abominaretur, magisque puniret peccatum Originale, etiam in Creaturis, cætera innocentibus, quam peccatum veniale, nî longè gravius Originale, quam veniale esset. *Neque obstat* peccatum veniale magis voluntarium esse, quam Originale; gravitas enim & malitia peccati non æstimatur ex solo voluntario, sed multò maxime ex damnis, quæ animæ infert, ex odio, quo Deus illud prosequitur; & ex aversione Creaturæ à suo Creatore, in quo præcipue consistit deformitas peccati, unde tantò peccatum deformius, quanto magis à Deo avertit, quamvis non ita perfectè voluntarium; alioquin gravius erit mendacium ex proposito dictum, quam adoratio Idoli metu extorta, aut adulterium ex fragilitate admissum; cum constet, minus esse voluntaria, quæ metu & concupiscentia, quam quæ ex proposito fiunt.

III. Si ergo peccatum veniale, quamvis deletum, reddidisset Beatissimam Virginem indignam, quæ DEI Mater esset, multò redderet indigniorem peccatum Originale. Si enim ex peccato provenit indignitas, ergo quanto majus peccatum, tanto major indignitas, at jam ostendimus, multò majus, graviusque esse peccatum Originale, quam veniale; peccatum enim Originale magis animam maculat, magis Deo displicet, magis ingratam reddit, magisque à Deo avertit, & majoribus etiam poenis dignum est; ex quo etiam sequitur, majorem ex peccato Originali indignitatem, & indecentiam provenire. Tantò

Tantò enim major est indecentia, & indignitas, quantò major est improportio, & distantia unius ab alio. Sic indecentiùs est, magnum Regem cum filia Senatoris, quām cum filia bubulci matrimonio jungi; quia videlicet major inter utriusq; conditionem improportio, & distantia; quamvis fortè filia bubulci pulchrior, nec voluntate, sed necessitate vilior, nihil enim ad indecentiam pertinet, voluntaria illa sit, an necessaria.

His notatis ex sententia S. Thomæ, ità argumentamur: Ut Beata Virgo sit idonea Mater DEI; ab ea removendum est, quidquid ad *ignominiam*, hoc est, quidquid ad nominis notam, infamiamque, & dedecus pertinet (id enim in Filium quoque redundaret) sed nihil magis, ad *ignominiam*, quām peccatum pertinet: nihil enim coram Deo vero rerum æstimator pejus, foediùsque de homine dici potest, quām peccatorem esse, & gratiâ, ac amore indignum, nihil quoque indecentiùs, cùm peccatum sit ipissima indecentia.

Rursus peccatum quamvis deletum, & remissum, aut reddit Beatissimam Virginem indignam, ut sit Mater DEI, aut non reddit? Si non reddit? ergo falsa est consequentia, & argumentatio D. Thomæ ex peccato inferentis indignitatem, ut sit Mater DEI; Si verò peccatum reddit indignam Maternitatem Dei? id multò magis facit peccatum Originale, quām veniale; Si enim reddit indignam levius peccatum (quale est veniale) multò redderet indigniorem gravius peccatum, quale est Originale. Quòd si ex sententia D. Thomæ removeri à Matre DEI debet levius peccatum, nè sit indigna Mater DEI, multò magis removeri ab ea debet peccatum gravius, hoc est, Originale. Non potuit esse digna Mater DEI, quæ levius peccasset, quantò minius, quæ graviter? & si illam dedecuit festuca, quantò magis dedecuit trabs? Debuit esse tota pulchra, debuit esse sine macula, teste eodem Angelico Doctore, & ideo caruit omni peccato veniali (quod tamen nullam propriè dictam maculam animæ inurit i, p. q. 89. a. i.) quantò magis,

gis, ut esset tota pulchra, ut expers esset maculæ, debuit carere peccato Originali, quod non tantum animæ faciem maculat, verum etiam penitus oblitterat, fœdatisque, & odio dignam reddit, ac mortis ream? Horres in hac facie pulverem & nævum, quantò magis horreas lepram, & pestem? Non placet si tacta, aut pallens, quantò minus si corrupta, & fætens? *Vitis*, inquit Plinius, *qua tacta est fulmine, Sacris & libationi habetur impura*. Multò ergo impurior, multoque Sacris, & DEI partu illa indignior, quam fulmen profanasset peccati Originalis. Aut ergo est innocens, aut indigna, quæ patiat DEUM.

IV. *Dices. Quid interest, si dicamus B. Virginem vel unico momento peccato Originali subjectam fuisse, ac postea mundatam?*

Resp. Si parùm interest, vel unico momento peccatrixem fuisse; multò minus interest, si dicamus nunquam fuisse peccatrixem. Tu dicas uno momento peccatrix fuit, ego dico nunquam fuit. Si parum interest eam damnare, minus interest eam absolvere? cur ergo non potius absolvis, quam damnas? & si de momento tantum res agitur, cur non potius velis, illo momento innocentem fuisse; quam team,

Deinde in libra Dei & veritatis, etiam momenta sunt summi momenti, summique ponderis. Lucifer uno tantum momento, unaque cogitatione deliquit, & tamen quanti momenti fuit hoc unum momentum? In peccato enim non mora, sed fæditas æstimatur; & ita præstat vel totâ æternitate exulem esse Cœlo & infelicem, quam uno momento peccatorem. Ipsa quoque Beatissima Virgo, malit non esse Virgo, non esse DEI Mater, non Beata, non Creaturarum omnium Regina, quam vel uno momento DEO exosa, expersque gratiae, & peccato fædata, nec esse innocens. In hoc ergo momento vertuntur omnia, quæ Virgini nostræ charissima & pretiosiss.

tiosissima sunt. Dic de illa, quidquid volueris, tantum ne appelles peccatricem, & Filiam iræ; hoc Virgini plus omnibus dolet, fuisse corruptam.

§. III.

Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo Sancto; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ fuit sine peccato Concepta.

S U M M A R I A.

1. *Regula est certissima SS. Thomæ, Augustini, Bernardi, aliorumque Patrum, non celebrari Festum, nisi de Sancto.*
2. *Ecclesiam ad Cultum Sanctorum exhibendum non moveri probabilibus tantum indiciis, sed certissimis argumentis.*
3. *Refelluntur Cavillationes negantium ab Ecclesia Deipara Conceptionem coli.*
4. *Multis argumentis probatur, Festum Immaculatae Conceptionis Apostolicâ Traditione institutum esse.*
5. *Optime ergo ex consensu Concilii Millevitani, & Sanctorum Thomæ, Augustini, Cypriani, Ildefonsi, Bernardi, Bonaventura, Petrique Cellensis Immaculatam Conceptionem ex ejus Feste probari.*

I.

S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. pro regula certissima & indubitata ponit: *Ecclesiam non celebrare Festum nisi pro aliquo Sancto.* Ex quo infert, Beatissimam Virginem natam esse sine peccato Originali, quia videlicet: *Ecclesia ejus Nativitatem celebrat.*

C

Hanc

Hanc eandem doctrinam tradit in 2. 2. q. 9. a. 1. ad 3. ubi: *Di-
cendum est, quod diversae Consuetudines Ecclesiae in Cultu Divino
nullo modo veritati repugnant, & ideo sunt servanda.* Hanc Re-
gulam accepit S. Thomas à D. Bernardo Epistolâ ad Lugdu-
nenses; Et S. Augustino multis locis, cuius celebre est axioma:
*Obitus, non natales Sanctorum celebrantur, quia obitus sunt San-
cti, non Natales.* Et ratio hujus axiomatis est, quia in Festis
cultus & veneratio exhibetur; non potest autem Ecclesia co-
lere, & venerari peccatum; & ideo licet Ecclesia celebret Fe-
stum SS. Davidis, Petri, Pauli, Magdalenæ; non tamen ce-
lebrat festum adulterii, negationis, aut persecutionis istorum
Sanctorum. Si ergo Conceptio Beatæ Virginis peccato conta-
minata fuit, non cultu & veneratione, sed potius abomina-
tione, æternaque oblivione digna est, juxta illud S. Jobi 3.
*Pereat dies, in qua natus sum, & nox in qua dictum est, conceptus
est homo: nox illa non computetur in diebus anni, nec numeretur in
mensibus, sit nox illa solitaria, nec laude digna.*

Ex hac S. Thomæ Doctrina ita licet argumentari: Eccle-
sia non celebrat Festum, nisi de Sancto, at celebrat Festum de
Conceptione B. Virginis, ergo Conceptio B. Virginis ex sen-
tentia S. Thomæ est Sancta, & si Sancta, ergo omnis peccati
expers.

II. *Dices: Ecclesiam celebrare Festum Immaculatæ Con-
ceptionis, non quia certum est, sed quia probabile, fuisse Im-
maculatam.*

Respon. Non tam curæ mihi est demonstrare, quām effica-
citer ex Festo, ejusque celebratione ac cultu, pro Immaculata
Conceptione argumentari liceat; sed potius ostendere ex prin-
cipiis, & doctrina S. Thomæ sequi, Beatissimam Virginem
fuisse Immaculatè Conceptam; vel enim doctrina S. Thomæ
vera est, vel falsa? si falsa? cur obsecro tantum ei tribuas, ut
malis B. Virginem deserere, quām falsam D. Thomæ senten-
tiam? Si vera? ergo ex celebratione festi optimè infertur *San-
ctitas;*

Etias; & si benè argumentatur D. Thomas, concluditque Beata
 Virginem fuisse sinè peccato Originali natam, quia Ecclesia ejus
 Nativitatem celebrat; æquè bene argumentabimur, & conclu-
 demus nos, fuisse sinè peccato Originali conceptam, quia ejus Con-
 ceptionem Ecclesia celebrat. Neque ullo modo admitti debet in
 rebus ad Religionem, Deique cultum spectantibus, Ecclesiam
 ex probabilitibus tantum, non ex certis procedere; Sic enim
 omnia, quæ de Sanctis, de moribus, deque Fidei dogmatibus
 Ecclesia decrevit, poterunt in dubium vocari, & pro probabi-
 libus tantum, non pro certis haberi. Quid ergo in Ecclesia
 certi? Nos adoramus, quod scimus. Quantæque hoc levitatis
 esset, DEO Festum agere, Sacrificia offerre, publico & solenni
 ritu gratias agere, idque pro re dubia, quæque falsa esse pos-
 sit? An hoc gravitatem Ecclesiæ decet? & hoc est Deum co-
 lere, an potius illudere, cui falsitas semper displicuit? Nec
 Deus mendacio colitur, nec falsis honoribus delectatur Regina
 veritatis. Possentque Ecclesiæ objici, quod olim Jobus amicis
 suis c. 13. Nunquid DEUS indiget mendacio vestro, ut pro illo lo-
 quamini dolos? aut placebit ei, quem celari nihil potest, aut deci-
 pietur, ut homo vestris fraudulentiis? Aut quod aliud exemplum
 ostendent Ecclesiæ, Sanctum aliquem colentis, de cuius San-
 ctitate non certo constet? Imò Ecclesia nihil ferè tanto stu-
 dio, tanta curâ, tantisque rationibus, & longo examine pro-
 bat, quam Sanctitatem, nec priùs publico cultui exponit, quam
 certissimis argumentis quæsitâ, & compertâ veritate.

Mirum est in quot partes se aliqui vertant, ut huic argu-
 mento nervos incident, eoque se liberent.

III. Alii dicunt non naturalem Conceptionem ab Eccle-
 sia celebrari, quâ anima corpori unitur, hanc enim fuisse pec-
 cato fædatam: sed spiritualem; illud videlicet tempus, quo
 Virgo in utero Matris Sanctificata est. Alii: Non observare
 Ecclesiam primum illud momentum, quo gratiam receptura
 erat: Sicut Regis Primogenitum, præ alii Regiis liberis ve-

neramur, non quia Regem, sed quia Regno destinatum. *Alii* non celebrari hoc Festum intuitu Conceptionis, sed ut DEO gratiæ reddantur ob creatam Virginis animam, eâ ferè ratione, quâ Festa Inventionis S. Crucis, & Vinculum S. Petri, Sacré Rosarii peraguntur, quibus tamen nulla gratia Sanctificans inest. Cæterùm hæ interpretationes nimis sunt à vero alienæ, & juxta S. Irenæum l. 5. c. 13. Coguntur tam multa mali interpretari, qui unum nolunt benè intelligere.

Primo enim, si aliquid valent, sequitur pessimè argumentatum esse D. Thomam, quando probavit, ideo B. Virginem natam esse sine peccato Originali, quia Ecclesia Festum Nativitatis celebrat; responderi enim posset, quidquid isti Festo Conceptionis objiciunt. Neque ego id ago, ut ostendam, quàm efficaciter ex Festo argumentari liceat, sed quæ fuerit mens D. Thomæ, & quid ex ejus sententia, principiisque sequatur.

Quòd si dicant: errâsse D. Thomam; quæraram ex eis, quid ergo mali sit, si dicam ego, multò magis errâsse cùm scripsit (si scripsit tamen) Virginem Matrem peccato Originali fuisse inquinatam? nam si admittant semel errâsse; tunc potius, cùm Virginis iñiocentiam damnavit, quàm cùm absolvit errâsse admittant. Dein Ecclesia Conceptionem celebrat, eámque in publicis precibus, tum in Sacrificiis titulo *Immaculata exornat*. Quid verò est Conceptio, quàm primum momentū animationis? nam si aliud Ecclesia intelligit, cur non aliud exprimit? cur ambiguo, fallaciq; vocabulo fideles ludificat? cur non potius voce *Sanctificationis* utitur? & quod aliud exemplum ostendi potest Ecclesiæ in publicis ritibus (qui maximè fuso carere debent) unum pro alio usurpantis? Interrogate Ecclesiam, omnésque Fideles, an cùm Festum hoc celebrant, aliud ipsis præter Conceptionem, eámque labis expertem in mentem veniat? Cur ergo cogitis eos cogitare, quæ nunquam cogitant? dicere, quæ non dicunt? intelligere, & velle, quæ nolunt?

Planè

Planè Summerum Pontificum, qui pro Immaculata Concepcionē pronuntiārunt, tam aperta sententia est, ut tergiversationes omnes excludat.

Nam Sixtus IV. in Constitutionibus: *Grave nimis.* Et: *Cum Praeexcelsæ de Reliq. & Venerat. Sandor.* (quæ in Concilio Tridentino Sessione 5. confirmatæ sunt) Innocentius VIII. Alexander VI. in Bulla pro Immaculata Conceptione; Julius II. in Bullis pro ordine Immaculatæ Conceptionis; Leo X. Adrianus VI. Gregorius XV. & Alexander VII. Hi, inquam, omnes de illo Festo Immaculatæ Conceptionis loquuntur, quod à Regibus expetebatur, quod Adversarii impugnabant, cui multæ litæ objectæ, cui opinio pia favebat, Thomisticæ (ut dicebant) opinioni opposita; hæc verò omnia Festo Sanctificationis nullo modo convenientiunt. Et clarè Sixtus IV. in Extravagante: *Grave nimis.* Nonnulli diversorum Ordinum Professores affirmare non erubuerunt, Romanam Ecclesiam solam Spiritualem Conceptionem, seu Sanctificationem B. Virginis Marie celebrare. Nos igitur temerariis ausib[us], & perversis à veritate penitus alienis assertionibus obviām ire volentes. Et infra: *Assertiones eorundem, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent, aut ternerent, eandem D E I Genitricem ab Originalis peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, mortaliter peccare, utpote falsas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, autoritate Apostolicâ tenore præsentium reprobamus, & damnamus.* Potuissétnē Pontifex clariū explicare, Ecclesiam non celebrare Sanctificationis Festum, quo anima Beatissimæ Virginis à peccato Originali mundata est (ut Adversarii, quos in eo cap. Sixtus anathemate ferit, dicebant) sed Festum Conceptionis, quo, nè Originalis peccati maculam incurreret, præservata fuit; quod iidem Adversarii impugnabant?

IV. Quod si queras, quando, & à quibus Festum Immaculatæ Conceptionis exordium sumpserit?

Resp. Videri Apostolicā traditione institutum. Nam Flavius Dexter, qui vixit circa finem quarti sæculi, in libro, quem inscripsit: *Perpetua Historia.* (Cujus etiam historiæ meminit S. Hieronymus libro de Scriptoribus Ecclesiasticis) ad annum 368. n. 9. Jacobi Prædicatione, inquit, celebratur in Hispania Festum Immaculatæ, & illibatae Conceptionis DE Genitricis Mariæ. Et Marcus Maximus Archi-Episcopus Cæsaraugustanus, qui sub Heraclio Imperatore floruit (hic verò obiit Anno 641.) in hymno de Apparitione B. Virginis facta S. Apost. Jacobo:

Ostendit se illis hilarem,
 Suoque natalitio
 Conceptionis aureæ
 Templo manent encomia,
 Jacobus Hispanos docet
 Et prædicat, cœu cæteri
 Ab omni labe liberam,
 Huenc celebrandi jugiter
 Populis Iberis diem,
 Qui durat usque hodie.

Julianus quoque Toletanus, à Confessionibus Bernardo Archi-Episcopo Toletano, (is floruit circa Annum 1037.) in vita ejusdem Bernardi, ut habetur in Chronico edito Parisiis à Ramiro de Prado, ex supremo Castellæ Senatu Anno 1628. Erat Bernardus Beatissimæ Virgini devotissimus, qui fecit celebrari devotius Festum Immaculatae Conceptionis, prædicavit in Hispania B. Jacobus, & incepit ab Apostolis in Concilio decernentibus. Et in Adversariis. n. 395. Traditio ab Apostolis in Concilio congregatis B. V. Mariam Originali peccato incontactam esse. In Sacello Ecclesiæ Segoviensis in Hispania, quam fundavit B. Jerotheus B. Pauli discipulus; hæc habetur inscriptio: *A tempore Jerothei B. Pauli Discipuli, & hujus Civitatis primi Präfulis, illibatam Conceptionem Sanctissimæ Virginis toto cordis, & mentis affectu hac Ecclesia tuetur, & celebrat, & tandem voto & juramento firmavit*

Oda-

Octavo die Decembris Anno 1621. Luitprandus in Chronico (flovit circa An. 946.) Columna in urbe Caesaraugustana constructa est iussu Virginis à B. Jacobo, cùm in Hispania prædicavit, Anne 37. Et consecrata ejusdem Immaculatæ Conceptioni (quam omnes Apostoli prædicaverunt ubique) hoc tempore multorum Peregrinorum contubernio visitatur.

Confirmatque hanc Apostolicam Traditionem, quod Festum Immaculatæ Conceptionis à primis Ecclesiæ cunabulis celebratum inveniatur in Ecclesiis Palestinæ, Syriæ, Ægypti, Armeniæ, Africæque; ut videre est apud Petrum Ojeda in informatione Ecclesiastica pro *Immac. Concept.* à cap. 2. & l. 1. suæ Apologiæ; & apud Coccium l. 3. a. 6. De Ecclesia Græca res certissima est; meminit enim S. Abbas in suo *Rituali*, qui floruit circa annum 500. officii de Immaculata Conceptione, quod edidit P. Wagneregg in Canone Ecclesiastico S. Andreæ Cretensis, habéisque hunc titulum: *Officium Divinum Ecclesiæ Græcæ* 9. Decemb. celebrari solitum: *Conceptionis S. Annæ*, quâ illâ Matrem DEI concepit. Vide Græcorum Liturgias, Menologia, Ritualia apud laudatum Ojedam in informatione pro Immaculata Conceptione à cap. 4. Sed hujus Apostolicæ Traditionis est luculentissimum testimonium S. Andreæ Apostoli, cuius Verba in Epistola Presbyterorum Achaiæ hæc referuntur: *Sicut primus Adam formatus est ex terra, antequam esset maledictus, ita secundus formatus est ex terra Virgine nunquam maledicta.* Suius 30. Nov. hunc sermonem exscribens itâ habet: *Quomodo de Immaculata terra factus fuerat homo primus, qui per lignum prævaricationis Mundo mortem intulerat, necessarium fuit, ut de Immaculata Virgine natus Christus perfectus homo, qui est DEI Filius, qui primum hominem fecerat, vitam eternam, quam perdidérant omnes, repararet.*

Scripsere hanc Epistolam Presbyteri Achaiæ Anno circiter 50. à morte Christi, testes Passionis & Verborum S. Andreæ. Agnoscit hanc Epistolam tanquam legitimum antiquitatis monumen-

numentum, non solum Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis, multisque argumentis probat; verum etiam Alexander Natalis insignis Criticus ad Seculum I. & S. Bernardus Serm. I. de S. Andrea; Et quamvis Gelasius I. Innocentius I. Philastrius, & ipse S. Augustinus rejiciant quædam acta S. Andreæ; non loquuntur de Actis Achajæ Presbyterorum, sed de quibusdam actis à Nexocharide & Leonide Philosophis, atque à Manichæis, & Leucio conscriptis, quæ fabulis, narrationibus impudicis, & erroribus Manichæorum scatent.

Sunt, qui velint in Ecclesia Latina Festum Conceptionis à S Ildephonso Archi-Episcopo Toletano, qui floruit Seculo 6. fuisse propagatum. Illum Beatissima Virgo, quod ejus pudorem voce, calamoque egregie tutatus esset, candidâ veste donavit, & B. Leocadia sepulchro egressa, totoque Populo audente, his verbis compellavit: *Per te Domina mea vivit.* Hic verò Beatissimus Archi-Episcopus. *I. de Parturit. & Virginit. B. Virg.* ita loquitur: *Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem, per quam non solum maledictio Matris suæ soluta est, verum etiam Benedictio omnibus condonatur.*

Baronius in *notis ad Martyrolog. die 9. Decemb.* Vult in Anglia hoc Festum celebrari coepit Anno 1109. ex voto Elpini Abbatis Remesinensis, qui cum naufragio periclitaretur, Virgine admonente vovit diem Conceptionis sacro & festivo ritu colere; & hanc ferunt fuisse causam S. Anselmo sententiam mutandi, totaque Epistolâ ad Episcopos Angliæ, Innocentiam, Conceptumque Virginis illibatum defendendi, quem prius oppugnaverat in libro 2. *Cur Deus homo. c. 16.* Sed jam ante fuisse in Anglia celebratum, patet ex Martyrologio Ven. Bedæ, qui ad diem 8. Decemb. habet: *Conceptio S. Mariae perpetuae Virginis.* Floruit Beda Anno 700.

Patet ergo ex dictis, antiquissimum esse Festum Conceptionis, totaque Ecclesiâ celebrari solitum; quamvis postea in aliquibus Ecclesiis intermissum, ut merito credi possit, Apostolicâ Tradi-

Traditione fuisse institutum, & de illo dici, quod olim S. Chrysostomus Homil. 4. Epist. ad Thessalonic. Traditio est, nihil queras amplius.

V. Si ergo Festum Beatissimæ Virginis ex Apostolica Traditione proficiscitur, sequitur ad eandem Traditionem pertinere, quod sit sine macula, peccatique Originali concepta; Nam ut ait S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. Et 2. 2. q. 93. a. 1. ad 3. Non celebratur Festum nisi de aliquo Sancto, & ideo Ecclesia non celebraret Festum de Nativitate B. Virginis, si in peccato Originali fuisset nata. Quam Regulam tradunt quoque Concilium Milevitaneum c. 12. S. August. Serm. 95. de diversis. Homil. 11. in Festo S. Stephani. Serm. 113. de S. Cypriano. S. Ildephonsus 1. de parturit. Virg. S. Bernardus Epistola ad Lugdunenses. Petrus Cellensis 1. 6. Epist. 23. eleganter. S. Bonavent. in 3. dist. 1. q. 1. a. 1. sub. dub. 3.

§. IV.

Quamvis B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta; eguit tamen Redemptione; ergo ex Mente S. Thomæ non contraxit peccatum Originale.

S U M M A R I A.

1. *S. Thomas, ubi videtur negare Immaculatam Conceptiōnem, decies illam rationem repetit, quia si Originale peccatum non contraxisset, non fuisset à Christo redempta.*
2. *Duplex Redemptio, Liberativa & Præservativa. Hac in sacris Literis, Sanctis Patribus, legibus humanis, ipsōq; Angelico Doctore sapienter agnita & asserta.*
3. *Imò Redemptio Præservativa multò nobilior, perfectiōr;*

D

Tanto

Tanto ergo Beatissima Virgo perfectius redempta, quia præservata.

I.

Quoties, & omnibus locis, in quibus S. Thomas videtur peccatum Originale in anima B. Virginis agnoscere, hac ratione utitur: *Quia si peccatum nullum, nec veniale, nec mortale, nec Originale B. Virgo contraxit, sequeretur non fuisse à Christo redemptam: Sicuti enim medicina supponit morbum, ità redemptio supponit Captivitatem, quod si nunquam captiva, ergo nunquam redempta.* Si ergo ostendero, hanc rationem non tantum esse falsam, verum etiam pro falsa à S. Thoma esse judicatam, sequetur necessariò, aut S. Thomam ex principiis argumentatum esse, quæ ipse pro falsis habuit (quod tanto Doctore indignum omaino est; quis enim nisi perfidus, in re tam sacra, tantique momenti, pro veris principiis statuat, venditètque, ac aliis persuadere conetur, quæ falsa esse novit, & quæ falsa esse alibi professus est?) aut non fuisse ejus mentem, ex falso illo principio peccatum Originale Deiparæ attribuere; & ideo nunquam attribuisse, quia nunquam aliter attribuit, nisi ex falsa illa, invalidaque ratione: *Quia alias non equisset Redemptione.* Ut patet ex 1. 2. q. 81. a. 3. Et 3. p. q. 27. art. 2. & ibid. solut. ad 2. Et q. 78. a. 1. ad 3. Et quodlib. 6. q. 4. a. 1. Et: In 3. Sent. d. 3. a. 1. Et in 4. Sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Et in compend. Theolog. c. 231. Et in qq. de malo q. 4. a. 6. En tibi decis repetitam rationem, quæ non solum omnium Doctorum & Indoctorum, verum etiam ipsius S. Doctoris consensu invallida est, ut mox videbimus.

II. Sciendum igitur, sicut duplex est medicina, *præservativa*, & *curativa*; ista quæ malum tollit, postquam evenit; illa quæ impedit, nè eveniat; Ità duplēm esse redemptionem. Redemptio *præservativa* non supponit peccatum, sed debitum tantum, aut potentiam peccandi; Sicut medicina *præserva-*

servativa non supponit actualem morbum, sed tantum periculum morbi. Hujus verò redemptionis *præservativæ*, & in Sacris literis, & in Patribus, & in Legumlatoribus, ac ipso D. Thoma frequentissima est memoria. Nam Ecclesiastici 18. *Ante languorem adhibe medicinam.* Si adhiberi potest medicina ante morbum, cur non redemptio ante peccatum; & indulgentia ante culpam? Imò quanto melior, & optatior est medicina, quæ morbum impedit, quamquam quæ expellit; ita tanto melior est redemptio, quæ peccatum prævenit, quamquam quæ sequitur. Sic Psalm. 43. dicitur: *Qui redemisti David de gladio maligno;* hoc est: *Goliathi;* & tamen nunquam huic David succubuerat, imò vicerat, sed periculum succumbendi erat, nisi custodiretur; cecidisset, nisi teneretur; & hæc est optima redemptio, quæ casum avertit. Et S. Paulus ad Ephes. 5. *Redimentes tempus, quia dies mali sunt.* Non quod tempus semel ammissum revocari possit, sed quia potest caveri, nè amittatur. Et Psalm. 85. *Eruisti animam meam ex inferno inferiori;* non quod David eò aliquando devenerit, sed quod venisset, nisi Deus prohiberet. Cùm ergo agnoscat Scriptura Redemptionem *præservativam*, dicamus de innocentie & illibata Virgine, quod olim Jeremias: *Torcular calcavit Dominus Virginis filia Judæ:* ergo etiam illi calcatum est torcular Crucis, non ut à peccato mundaretur, sed nè peccatum incurreret; ergo quod sine macula sit, & concepta & nata, debet Torculari & Crucis quemadmodum nives nec lavantur, nec tinguntur, ut sint candidæ, sed tales nascuntur, hoc ipsum tamen Cœlis debent.

Ad sensum Scripturæ loquuntur Patres S. Augustinus super Genes. ad lit: *Major gratia impenditur illi, cui conservatur innocentia, quam cui remittitur culpa.* Et S. Bernardus Serm. 21. super Cantica: *Angelos fuisse redemptos sanguine Christi, non à peccato, quod commiserunt, sed ab eo, quod possent committere.* Iterum S. Augustinus in Psalm. 85. *Liberavit te ab ægritudine, non in qua eras, sed in qua futurus eras.* Et l. i. Confess. c. I. *Gratiæ*

tuæ deputo, quæcumque non feci mala, & omnia mibi dimissa fa-
teor, quæ te duce non feci. Ideo amplius te diligat, qui se videt
peccatorum laqueis non implicari. Et in Lege finali. Cod. ex qui-
bus causis restit. dicitur: melius est intacta jura servari, quam post
causam vulneratam remedium querere Ubi Glossa: Melius est,
inquit, morbo occurrere, quam præsentem repellere. Et L. i. C.
quando liceat unicuique. Melius est in tempore occurrere, quam post
tempus vindicare.

Ipse S. Thomas, etiam cùm agit de peccato Originali;
agnoscit Redemptionem Præservativam; nam in 4. sent. d. 43.
q. I. a. 4. ad 3. Oportet, inquit, ponere, quod quilibet personali-
ter Redemptione Christi indigeat non solum ratione naturæ; liberari
autem à malo, vel à debito absolvi non potest, nisi qui debitum in-
currit, vel in morbum incidit: Unde dimissio debitorum, vel libera-
tio à malo intelligi non potest, si aliquis sine debito, vel immunis à
malo nascatur. Vide hic S. Thomam admittere Redemptio-
nem, quæ non à malo liberet, sed tantum à debito malum
incurrenti, quæ est ipsa Redemptio Præservativa. Ut ergo B.
Virgo dicatur Redempta, sufficit ex mente S. Thomæ, in illa
debitum fuisse, peccatum Originale contrahendi. Et 3 p. q.
32. a. 4. ad 1. Ideo dicit Damascenus: quod Spiritus S. supervenit
Virgini purgans ipsam, id est, præservans, ne cum peccato Origi-
nali conciperet. Et iterum Redemptionem Præservativam! Multi-
tamen hunc locum S. Thomæ vitiatum esse contendunt, ne-
mo enim dici potest præservari à casu impossibili; at impossi-
bile erat, ut B. Virgo Christum cum peccato Originali conci-
peret; cùm Christus ab Adamo originem non duceret per se-
minalem viri & fœminæ propagationem, & peccatum repu-
gnaret ejus Divinitati. Quis, rogo, dicat Angelum à febri,
aut dolore capitis præservari, qui repugnat Angelicæ naturæ?
At multò magis peccatum Filio DEI, quam febris Angelo re-
pugnat. Alioquin si Christus præservatus est, ne contrahe-
ret peccatum Originale, sequeretur fuisse Redemptum (Præ-
serva-

servatio enim est species perfectissimæ Redemptionis) quod finē hæreti dici non potest, idque toties S. Thomas in allegatis locis negat; & q. 52. a. 2. *Christus ad Limbum descendens doles pœnarum absolvit, Santos Patres præservando ab eis; sicut Medicus solvit morbos, à quibus præservat per medicinam.* Et Opuscul. 7. *Deus liberat electos de malis pœna tripliciter, præservando, consolando, & dando bona.* Et 1. p. q. 20. a. 4. ad 5. *Major ei gratia fit, qui conservatur in innocentia, quam cui remittitur peccatum.*

III. Vides ergo testimonio S. Thomæ, Sanctorūmque Patrum, non tantū admittendam esse Redemptionem *præservativam*, verūm etiam istam multò perfectiorem esse Redempzione *curativā*. Et ratio est, quia tanto major, perfectiorq; Redemptio est, quanto à pluribus malis liberat; at multò à pluribus liberatur, qui non permittitur peccare, hic enim liberatur ab actuali culpa, à pudore, à pœnis, & ab irreparabili jactura innocentiae, à quibus non liberatur, qui peccare permittitur, & postea absolvitur; admisso enim semel peccato, fieri non potest, ut quis non peccaverit, ut peccati non pudeat, útque innocentiam non amiserit; sicut Matrona, quæ adulterium admisit, fieri potest, ut deinceps sit casta, sed non ut sit Virgo. Et Medicus, qui præservat à febri, à quam plurimis malis hominem liberat, videlicet à doloribus, vigiliis, siti, aliisque quæ febrim consequuntur, quæ nullis medicinis tolli possunt, morbo semel permisso: quibus enim remedii fieri potest, ut non doleas, postquam doluisti? Non ergo potuit S. Thomas ita argumentari: *B. Virgo si est à peccato Originali præservata, ergo non est Redempta?* Imò potius ex principiis à se positis, ac sæpe repetitis, argumentari ita debuit: *B. Virgo si est præservata, ergo fuit Redempta;* cùm Præservatio sit species redemptionis, ubi autem est species, illic est & genus, sicut ubi est equus, illic est animal. Imò hæc argumentatio D. Thomæ esset sibi repugnans; cùm enim, ut supra

vidimus, Præservatio sit species perfectissimæ Redemptionis, argumentatio D. Thomæ eis est ista: *B. Virgo si est præservata, est perfectissimè Redempta, ergo non est Redempta.* Perinde ac si dicas: *Ignis est perfectissimè calidus, ergo ignis non est calidus.* Cùm ergo hæc argumentatio non solum communi Patrum, omniumque hominum sensui, sed etiam ipsius S. Doctoris principiis repugnet, sequitur nullo modo esse D. Thomæ, sed illi suppositam. Imò ex titulo Redemptoris potius, & efficacius arguitur pro Immaculata Conceptione; Ut enim Christus sit perfectissimus Redemptor, oportet, ut omnes redemptiōnis modos expleverit; atqui perfectissima Redemptio est illa, quæ præservat ab omni malo, oportuit ergo esse aliquam Creaturam, quæ ita præservata fuerit. Quænam autem illa, si non fuit B. Virgo? aut quomodo præservata ab omni malo, si non à peccato Originali.

Dices: Nulla in Scripturis fit mentio Redemptionis, quæ sit merè præservativa; nullibi enim in Sacris paginis legitur, venisse Christum, ut à peccato homines præservaret; sed tantum ut peccatis jam commissis exsolveret.

Resp. Quòd Scriptura non dicat expressis, clarisque verbis, DEI Matrem præservatam esse; id solum convincit, hoc Virginis privilegium ad Religionis, Fideique dogmata non pertinere; nunc verò non id à nobis quæritur, quid credere Christianos, sed quid sentire oporteat; non quid fides, sed quid ratio postuleat, nec quid revelatum, sed quid certum sit, quām enim multa præter fidem, quæ certissimò constant, quæque nemo nisi dementissimus negare possit? *Deinde si nihil aliud, quām in Sacris libris expressa de Virgine credere velis; quid de Immaculato ipsius ortu, quid de illæsa etiam post partum Virginitate, quid de fomite extincto, quid de venialibus nunquam commissis, quid de corpore in Cœlos assumpto dices? hæc quoque Virgini negabis? nihil enim istorum in Scriptura reperies.* *Quod si Ecclesiæ auctoritatem, Fideliumque consensum,*

sum , & miracula ostendas (nam ad hæc quoque Scriptura Christianos remittit, sicutque *mediatè* saltem, & *indirectè* ad Scripturas pertinent) quid istorum Immaculato Conceptui, cauſeque nostræ non militat ? Sufficit ergo ex Scripturis constare, *Matrem DEI esse*: nam si Mater; ergo à Filio dilecta, & custodita , quantum potuit, & decuit; quid verò non possit omnipotens ? aut quid magis decuit, quam non peccasse ? Sicut enim nullum dedecus peccato majus; ita nihil æquè convenit, quam hoc dedecore, & peccato Matrem caruisse. Ut ergo de flore, fructuque ferre judicium possis, sufficit de radice ex Scripturis constare. Quam omnino methodum à Patribus quoque, ac præsertim Augustino , Anselmo , ipsoque Angelico observatam, traditamque esse reperio, ut videlicet privilegia , & excellentiâ Virginis ex Dei potentia, ac titulo Matris metarentur, ut prolixius §. 8. n. 2. & 5. ostendam.

§. V.

Celeberrimi ex Ord. Dominicanorum tenuerunt, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceputam ; Ergo idem tenuit S. Thomas.

S U M M A R I A.

1. Patrum Dominicanorum pro *Immaculata Conceptione* testimonia, præsertim S. Dominici, cuius pro hoc mysterio sententia duodecim gravissimorum Doctorum testimoniis probatur.
2. Et S. Vincentii Ferrerii, Magnique Adalberti.
3. Et Joannis de Viterbio; de quo historia ex Theophilo Raynaudo :

4. Et Joannis Tauleri, Joannis Bromiardi, Ludovici Bertrandi, Hieronymi Lanuzæ, Caspari Catalani, Ambrosii Catharini, Jacobi de Voragine, ac Vincentii Justiniani.
5. Et Breviarii, ac Capitulorum Provincialium, & Martyrologii ejusdem Ordinis, Sanctique Raymundi de Pennafort, Vincentii Belluacensis, ac Joannis de Fenario.
6. Et denique testimonio 12. Magistrorum S. Palatii, quinque Generalium, & centum Doctorum, quorum aliqui recensentur. Ex quibus colligitur, eandem quoq; S. Thome fuisse sententiam.

I.

DOctores Sacri Ordinis Prædicatorum, qui post S. Thomam floruerunt, sententias ejusdem Sancti tam veras, sanctasque habent, ut illis defendendis juramento se adstrin-gant. Si ergo Immaculatæ Conceptioni suffragantur, ut poste suffragari ostendam, oportet, ut vel credant hanc D. Thomæ sententiam esse; vel perjuri sint: perjuri verò non sunt; (Quis enim hoc dicat de Viris pietate, & doctrina præcipuis?) ergo credunt esse D. Thomæ sententiam.

Primæ Barcinoñæ à temporibus ferè S. Dominici (obiit autem S. Dominicus Anno 1221.) in Archiviis illius Urbis antiquissima servatur tabula, in qua de S. Dominico Ordinis Prædicatorum hæc habentur: *Dominicus Sanctus & gloriosus Pater Ordinis Prædicatorum venit Tolosam pro Ecclesie defensione, quam miraculis confirmavit. Albigenses affirmabant principaliter tres errores:*

Primus; *Quid Christus non erat ille, qui jam dicitur venisse, & qui debebat redimere genus humanum.*

Secun-

Secundus; Quod Hostia consecrata non continebat verum Corpus Christi.

Tertius; Quod sicut Adam formatus fuerat in campo Damasceno ex luto mundo, & non maculato; sic ille, qui redimere debebat genus humanum, nasci debebat ex Virgine non maculata; sed Virgo, quae dicitur Mater Christi, fuit maculata per culpam Originalem, ergo natus ex tali Virgine non est ille, qui debebat mundum redimere. Contra quos errores S. Dominicus fecit quendam libellum de Corpore Christi affirmando, quod Christus redemit genus humanum, & firmissima veritate confitendo, Christum natum de Virgine Immaculata; & Albigenses furioso insurgendo contra ipsum B. Dominicum dicebant, quod illa Virgo concepta fuit in peccato Originali; & B. Dominicus, prout continetur in suo libello, respondebat, quod non erat verum, quod dicebant, quoniam Virgo Maria est illa, de qua Spiritus Sanctus per Salomonem dicit: Tu pulchra es amica mea, & macula non est in te. Finaliter existentes heretici in eorum erronea intentione, venerunt ad miraculi experientiam; videlicet; quod Beatus Dominicus projiceret libellum suum in quodam furno ardente, & si ibi non combureretur, crederent: & B. Dominicus projectis illum in furno ardente, & libellus inustus excivit. Meminere hujus miraculi Petrus Canisius l. 1. de Deipara. c. 7. Salmeron in Epist. ad Roman. Coccius l. 3. Thasauri. a. 1. ac praesertim Petrus de Valle Cernai Cisterciensis in Historia Albigenium c. 7. Et ex illo refert Alexander Natalis ad Sæculum 13. f. 285. qui tamen non meminit Articulorum, qui eo libello S. Dominicis continebantur. Gottischalchus, qui vixit ante Sextum IV. in Serm. de Concept. B. Virg. Editionis Hagenauensis Anno 1520. expressis verbis scribit, S. Dominicum in prætacto libello contra Albigenses defendisse Immunitatem B. Virginis ab Originali. Meminit ejusdem libri Suarez 3. p. q. 27. d. 3. seq. 15. Vafquez d. 117. Lausanius in vita S. Dominicci l. 1. c. 3. Surius Tomo 4. Senensis in Bibliotheca. Vincentius Belluacensis, Speculo Hist. l. 29. c. 96. qui Vincentius obiit 35. annis post S. Dominicum.

nicum. Verba verò S. Dominici inter alia sunt hæc: *Sicut pri-
mus Adam fuit ex terra Virgine, & nunquam maledicta formatus;
ita decuit in secundo Adam fieri.* Ità S. Dominicus L. de Carne Chri-
sti c. 17. De quo vid. Raynaud in Pietat. Lugdunens. f. 291. n. 27.
Reputa jam tecum, an credi possit, S. Thomam à Doctrina sui
Sancti Institutoris, & Patris, miraculo etiam confirmata, alie-
num esse potuisse.

II. Secundū. Sanctus Vincentius Ferrerius (obiit 1419.) do-
mestico suo Codici (quo summa S. Thomæ continebatur) ob-
servationes quasdam manu sua adjecit, quæ hodiéque in Con-
ventu S. Dominici Civitatis de Alcaniz Dioœcesis Cæsaraugua-
stanæ asservantur; ubi observatione ad 3. p. q. 27. a. 2. ad 3.
hæc habentur: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali &
Actuali.* Extat de his verbis, & annotatione B. Vincentii ex
Originali descriptis publicum & authenticum instrumentum
Anno 1652. coram Vincentio Ram Comite de Montoro à San-
ctiori, & supremo Arragoniæ Consilio confectum per Hierony-
mum Sanz Regium Notarium; testibus Josepho Sunir, & Hyac-
intho Gomez die 21. Nov. in Civitate Alcaniz Regni Arrago-
niæ, totumque videri potest apud Nierenbergium in Exceptio-
nibus Concilii Tridentini f. 207. Idem S. Vincentius in Serm.
de B. Virginis Conceptione: *Quinta Conceptio est materialis, quia
B. Anna in utero Sancto ipsam concepit, & de ista fit hodie solenni-
tas.* *De nullo Sancto fit Festum Conceptionis, nisi Christi, & Vir-
ginis.* Allegat quidem Bandellus contra Immaculatam Concep-
tionem Beatum Vincentium, sed planè corruptum, ut videre
est apud Nierenbergium, in Except. Conc. Trident. f. 244. ex
quo semper magis, magisque confirmantur, quæ postea dicturi
sumus de vitiatis quoque, corruptisque locis, & sententiis D.
Thomæ. Idem Vincentius Ferrerius Serm. 2. de Nativitate:
*Non credatis, inquit, quia fuerit sicut in nobis, qui in peccatis
concipiuntur; sed statim ac anima fuit creata, fuit Sanctificata, &
statim Angeli in Cœlo celebraverunt Festum Conceptionis.*

Tertio. S. Adalbertus Magnus in lib. de Laudibus Virginis. Super Missus. Hæc Virgo sola à communi illa Regula excipitur: Omnes in Adam peccaverunt. Et in Bibliis Marianis super Evangel. Lucæ. Væ culpæ est triplex, scilicet: Originalis, Mortalis, & Venialis, porrè sine isto triplici vœ fuit Beatissima Virgo Maria. Nec dicas sensum S. Adalberti non esse, ut B. Virgo nunquam contraxerit Originale, sed quod purgata illo fuerit: nam S. Albertus eodem modo de vœ Originali, ac de vœ actuali loquitur; atqui vœ actuale nunquam incurrit. Dein non fuisse id speciale Privilegium B. Virginis, cùm & B. Joannes Baptista, & Sancti Apostoli, ac tot millia infantum baptizatorum reperiantur, qui purgati sunt à triplici hoc vœ. Verum est, B. Albertum alibi expressis verbis negare, B. Virginem fuisse Immaculatè Conceptam; sed B. Albertus aut mutavit sententiam, aut ejus libri corrupti sunt, ut infra de S. Thoma videbimus.

III. Quartio. De Joanne de Vitterbio hæc scribit Raynaldus Tom. 8. in Tract. de Pietate Lugdun. fol. 293. Joannes de Vitterbio opus integrum conscripsit de Immaculata Conceptione, cuius bunc breviculum reperio, nam opus integrum non vidi. Probat Author, quod Virginis Conceptus fuit Immaculatus, et quod summa animæ infamia est, concipi in ira Dei, in tenebris culpæ, & in iniuriatibus. Quod B. Thomæ, ac veri Ordinis Prædicatorum propria opinio est, B. Virginem nè pro instanti quidem subiacuisse ira DEI. Quod cùm Christus maluerit homines de suo ortu, quam de fama Matris dubitare, eligens nasci ex Conjugata, ut notat S. Ambrosius; contra Christi voluntatem facere, qui pertinaciter, & adhibitis falsiloquiis mæculatam Conceptionem astruere conantur.... Egerat primum hic Author contentiosissimè adversus Conceptionem Immaculatam; sed cùm infirmaretur ad mortem, emisit votum in hæc verba: O B. Virgo Maria, si verum est, quod sine peccati macula Concepta fuisti, rogo mihi sanitatem donare digneris in signum tue puritatis, & ego voveo toto tempore vitæ meæ celebrare Fe-

stum Conceptionis, & annuntiare populis innocentiam tuam, & retractare quidquid in contrarium prædicavi. Dixit, & illico sanatus, datoque Campanæ signo, populum ad Concionem evocari curavit, stupentibus medicis, qui deploratum viderant; & quamvis sodales mutatam ejus mentem ferrext gravissimè, persistit tamen, nec ullis precibus, aut minis, ac persecutionibus actus est in transversum. Quod autem opus pro Conceptione Immaculata in Indice librorum ab eo Conscriptorum non appareat apud Antonium Senensem, potuit contingere, quia opus illud erat parùm gratum, nam ex ea ipsa causa Antonius Senensis oblitus est primi nominis sui, qui fuit: Antonius à S. Conceptione. Haec tenus ex Raynaudo.

IV. Quinto. Joannes Taulerus Vir pietate, & Doctrina insignis Serm. I. de Purificatione B. Virg. Culpa Originalis, ait, perpetuò expers fuit, à qua illam præservavit Filius ejus, ita ut nō momento quidem temporis filia iræ fuerit.

Sexto. Joannes Bromiardus, qui floruit circa Annum 1260. in Summa Prædicantium, verbo, Maria art. 2. n. 10. Beata Virgo, inquit, fuit cæteris specialius & eminentius Sanctificata; nam S. Thomas 3. p. q. 27. a. 2. Ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit, in ejus animatione, id est, in conjugione animæ cum corpore, non ante.

Septimo. Beatus Ludovicus Bertramus in Sermone de Purissima Virgine, quem Valent æ habuit, & cui initium est: In hac infusione animæ, quando anima corporis primò adiit possessionem, nullius peccati Originalis sorde conspurcata fuit... id est jure optimo de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum celebramus Primum & maximum beneficium fuit, quo in sua Conceptione ab Originali labore præservata fuit. Hic obiit Anno 1381. vel 1387. Vide totum sermonem ex Originali descriptum apud Nierenbergium in Except. Concil. Trident. fol. 203.

Octavo. Venerabilis Hieronymus Lanuza Episcopus Balbasensis, & Albaracinus, undecim rationibus Immaculatam Concep-

ceptionem probat, quas videre est apud Hieronymum Fuser in ejus vita l. 3. c. 12. Ex quo eas exscribit Eusebius Nierenbergius in Except. Concil. Trid & multæ quoque extant Tom. 5. *Homiliarum Lanuzae*. Obiit Anno 1625. De hoc narrat præfatus Fuser: *Memini ipsum sape narrantem, quandum in Conventu Valentino vitam egit, vix hebdomadam ullam effluxisse, quin de hoc Mysterio & suggestu verba faceret, imd in aliis Ecclesiis Catholicæ Coronæ Conciones babuisse de eo ducentas quinquaginta & ampliæ.*

Nond. Magister Casparus Catalan electus Episcopus Ilerdensis in Epistola ad Joannem Baptistam de Lanuza Anno 1651. quam totam exhibit Nierenbergius in Except. fol. 201. *Me percundatur sua Dominatio, an S. Thomas docuerit, B. Virginem fuisse preservatam à peccato Originali. Resp. Quod sic &c. Pergit que id multis probare.*

Decim. Ambrosius Catharinus Archi-Episcopus Compsanus integrum Opusculum edidit pro Immaculata Conceptione. Obiit Anno 1552.

Undecim. Jacobus de Voragine Archi-Episcopus Genuensis in historia Lombardica, binas historias, & miracula refert, quæ contigere in confirmationem Immaculatæ Conceptionis. Obiit Anno 1298.

Duodecim. Vincentius Justinianus in additionibus ad vitam B. Ludovici Bertrami commendat miraculum B. Dominici pro puritate Conceptionis Virgineæ. Id verò miraculum jam supra relatum est. §. *præsenti n. 1.* Et habetur in officio Bernardini de Bustis, approbatò à Sixto IV. in tertia die Octavæ Lett. 4. Et in historia Albigensium Petri Larnensis c. 7. quamvis in novis editionibus abrasa sit. Idémque Justinianus expulsionem Maurorum ab Hispania, & oppugnationem Regni Granatensis attribuit devotioni, & voto Regis Catholici, qui expugnatâ Granatâ primarium Templum erexit, dedicavitque Virgini Immaculatè Conceptæ.

V. Decimo tertio. In Breviario perantiquo , quo utebantur Patres Dominicani , quodque asservatur in Bibliotheca Regia Escorialis , recitatur historia illa , quae , ut alibi dicetur , occasio fuit S. Anselmo scribendi pro Immaculata Conceptione , ejusque Festum celebrandi , ut testatur Nierenbergius in Exceptionibus Concilii Trident. f. 199.

Decimo quartò. Anno 1618. die 14. Junii , Provincialis & Magistri Provinciæ Hispaniæ , Madriti in Conventu Provinciali congregati , Paulo V. Pontifici Maximo supplicant , dignetur ipsis imperare Recitationem Officii & celebrationem Festi Purissimæ Conceptionis Matris DEI. Initium Epistolæ est : *Jussu Sacre Catholicae Majestatis &c.* Et tota videri potest apud Nierenbergium cit. f. 211.

Decimo quinto. Armandus de Belloviso Magister S. Palatii Collatione quarta : *Surgere non est nisi cadentis , & quia B. Virgo in peccatum Originale veraciter cecidisset , nisi præservaretur , & omni Privilégio secluso ; ideo dicitur : Surrexi , & adhuc sum tecum.*

Decimo sexto. Extat Decretum Capituli Provincialis in Bætica , cui præfuit Albertus de las Cæsas , postea Magister Generalis totius Ordinis , in manuali Patrum Prædicatorum , & Hiæpali typis vulgato , Anno 1524. Cujus Decreti hæc sunt Verba : *Quia Ordo Prædicatorum sustinuit bucusque opinionem quod B. Virgo concepta fuit in peccato Originali ; sed jam de hoc non est curandum , quia est materia nullius utilitatis , & valde scandala , præsertim , cum tota ferè Ecclesia (cujus uetus , & auctoritas , secundum D. Thomam 2. 2. q. 10. a. 12. Et 3. p. q. 68. a. 10. prævalens dictis alterius cuiuscunque Doctoris) jam asserat , quod fuit præservata.*

Decimo septimo. Antiquissimum Martyrologium PP. Dominicanorum Anno 1254. conscriptum ad diem 8. Decemb. Conceptio S. Mariae Virginis , Festum duplex. Idemque habet Martyrologium Anno 1579. jussu Seraphini Cavalis Generalis Ord. Prædicat. Et in libello , cui titulus : *Hora B. Mariae Virg. ad usum*

usum Fratrum Prædicatorum Ord. S. Dominici; edito Parisiis Anno 1529. in oratione hæc habentur: *Deus qui pro salute humani generis carnem gloriose Virginis assumere dignatus es, & ipsam sine macula concipiendam ante sæcula in Matrem præelegisti, concede &c.* Et hymno ad Tertiam: *Conceptio laudabilis ab Angelo nuntiata Mariae, tam amabilis in Conceptu præservata.* Ad Vesperas in hymno: *Salve, quæ Stella maris es sine labe Concepta.* Et Raymundus Lullus in Prologo Tractatûs de Conceptione factetur Año 1250. Fatetur Immaculatæ Conceptionis festum fuisse à PP. Dominicanis celebratum in Galliis. Et notat PP. Dominicanos ab exordio ferè sui Ordinis usque ad Annum 1387. & ità annis ferè 133. celebrâsse solennitatem Conceptionis, quam postea in Sanctificationem commutârunt, teste Spondano *ad annum 1387. n. 7.* Ambrosio Catharino, aliisque, de quo vide Petrum de Alva *f. 107.*

Decim oīavō. Palaus & Alvarus Pizarus testantur B. Raymundum de Pennafort, qui Anno 1230. in vivis agebat, sæpius è Cathedra, ac præsertim in Ecclesia Hispalensi, pro Immaculata Conceptione dixisse.

Decimo nond. Vincentius Cassali, qui floruit sub An. 1217. in nonnullis tractatibus Panegyricis Mysterium Immaculatæ Conceptionis multifariam, acutéque explicat.

Vigesimā. Vincentius Belluacensis in suo *Speculo historico circa Annum 1244. l. 7. c. 121.* affert & laudat verba S. Ildefonsi, quibus Immaculatam Conceptionem affirmat.

Vigesimo primō. Joannes de Fennario Magister Generalis, referente Ambrosio Catharino in *Disputatione ad Concil. Trident.* p. 1. columna 66. dicere solebat: *Antiquiores Magistros, quantū magis docti, & quantū magis Sancti essent, tantū magis eam sententiam ultro amplexatos, non quidem sedantes alios, sed cunctos sibi antevertentes, animo multo promptiore ac propensiore pro gloria Matris DEI.*

Vigesimo secundō. Anno 1653. In Capitulo Beneventano factum

Etum est sequens Decretum: *Nostri Religiosi, & Communitates assistant Concionibus, & Festis hujus mysterii (Immaculatae Conceptionis) & aliis actionibus publicis; & omnibus occasionibus laudetur, glorificetur, & sustentetur praedicta doctrina:* Et Anno 1663. Provincialis Hispaniae ad totam Provinciam jussu sui Generalis Joannis Baptiste de Marinis: *Conformando me con el Orden de Nuestro P. General Ordeno a todos Religiosos desta Nuestra Provincia, che assi en Nuestros Conventos come fuera dellos dicen el elogio acostumbrado en estos Reynos: Purissima Conceptio Dominae nostrae Concepta sine peccato Originali in primo instanti sue animationis.*

VI. *Vigesimo tertid.* Præter jam enumeratos sunt alii quām plurimi, quorum aliquos tantūm recensebo. Nierenbergius in *Except. Concil. Trid.* f. 194. Duodecim Magistros S. Palatii enumerat, quinque Generales, & centum circiter Doctores, inter quos Hugo Cardinalis in c. 1. & 10. *Lucæ*, vixit sub Annum 1250. Paludanus in tribus Sermonibus de *Conceptione* Anno 1320. Herveus Generalis in *Comment. Epist. 2. ad Corinth* Anno 1325. Bartholomæus de Pisa *Tractat. de Virg. fruct.* Anno 1335. Holchot in *Sapient. n. 160.* Anno 1349. Sanctius de la Puente Magister S. Palatii *Serm. de Concept.* Anno 1429. Leonardus de Utino in *Sanc. Serm. 12.* Anno 1445. Petrus Dore l. de *Idea Virtutum* c. 1. & 20. Anno 1500. Jacobus Austratus l. 3. e. ult. Anno 1522. Claudius de Rosa *Opere aureo* f. 185. Anno 1519. Albertus de las Casas Generalis & cum eo Capitulum Provinciae Andalusiae Anno 1523. Joannes de S. Geminiano l. *Serm.* Anno 1529. Hugo de Prato *Serm. de Annunt.* Anno 1540. aut 1522. Balthasar Sorio in *Moriali.* Anno 1540. Soto de Nat. & Grat. c. 7. & ad *Roman.* c. 5. Anno 1550. Catharinus *Tract. de Concept.* Anno 1552. Joannes Fenarius *Tract. de Concept.* c. 6. Anno 1552. Mancius Salmanticensis Professor Anno 1560. Ludovicus Granatensis Anno 1570. Justinianus Antistius in additionibus. Balthasar Arias. Stephanus Mendez. Raymundus Pasqual in *Comment. Epistola ad Roman.* Anno 1595. Alphon-
sus

sus de Cabrera Tom. I. f. 79. Anno 1596. Manuel Vagas Serm.
 de Incarnat. f. 7. Antonius Navarrus in *tribus Concion.* Pius V.
 Pontifex maximus, qui Festum Conceptionis præcepit. Gui-
 lielmus Pepin Rosar. aureo Serm. 15. Petrus Lavinius in *Opere*
de B. Virgine Gottico charactere exarato, quod habetur in
Camberiensi Collegio S. J. Joannes Herold cognomento Disci-
 pulus Serm. 5. de *Santis*. Joannes Wigerius c. 18. *Instit. Theolog.*
 §. 5. Petrus Auratus celeberrimus Galliæ Ecclesiastes in *Imag.*
Virtutis c. I 2. 3. Nicolaus Coiffetau in *Tabula Innocentie*. Lau-
 rentius Gutierez in *Sermone de Immaculata Concept.* Plures ex
 eodem ordine passi in apud Doctores videre est, qui Immacu-
 latæ Conceptioni calamo & voce adstipulati sunt. Vincentius
 denique Justinianus in additionibus ad vitam B. Ludovici Ber-
 trami c. 3. § 14. *Jam in Hispania, in Indiis, in Gallia & in*
tota penè Europa contra piam opinionem aut scribere, aut docere,
aut concionari velle, nihil aliud fuerit, quam male canere, & in
malo cantu durare, & occasionem dare, ne illud Terentii eis occina-
tur: frustra niti, & laborando nihil aliud, quam odium querere,
extremæ dementiæ est. Magnæ prudentiæ fuerit, eam opinionem
omnino deserere, quemadmodum ii, qui collabentem jamjam domum
vident, (quod de muribus Plinius scribit) fuga se subducunt. Jam
illi desunt Cathedrae, suggesta, Confessionalia, libri. Jam Regum
diademata, jam Episcoporum Mitræ, jam Cardinalium Galeri, jam
Pontificum tiaræ, & ipsamet Concilia, quando Tridentinum omnino
protestatum est, non esse suæ intentionis in Decreto de peccato Origi-
nali Deiparam comprehendere.

His adjungendus celebris nostra ætate Theologus Ale-
 xander Natalis Doctor Parisiensis, qui *Tomo 2 ad Sacrum 13. &*
14. Dissertat. 16. §. 20. respondens ad testimonia & auctorita-
 tem Patrum, qui Immaculatæ Conceptioni opponuntur: *An-*
tiqui Patres, inquit, quos Augustinus adversus Pelagianos in aciem
educit, & Augustinus ipse de peccati Originalis debito facile ex-
poni possunt; cum enim ex Adamo B. Virgo propagata fuerit,

communi lege peccati Originalis contrahendi tenebatur, illudque ipsa contraxisset, nisi singulari Redemptoris servata fuisset beneficio... & ad finem: Sententiam de Immaculata Conceptione non solum ut probabilem & piam, sed ut propriam Facultatis nostra Parisiensis doctrinam propugnabimus, si de ea dicendi, scribendi vel detur occasio.

Si ergo & Sanctissimus Patriarcha Dominicus, & praecepit ex Sacro hoc agmine Doctores pro Virginis nostrae Inno-centia militant; quis dubitet eundem sensum, eandemque sententiam Angelici Doctoris esse? neque enim hunc desererent, cuius Doctrinæ juramento se adstringunt; nisi crederent eum ita sensisse.

§. VI.

Sensus Ecclesiæ Auctoritati omnium Doctorum præstat; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ est Immaculatè Concepta.

S U M M A R I A.

1. *Mirum non esse, si in Sanctis Patribus non reperiatur hæc questio in terminis formalibus decisa; Et quas ob causas?*
2. *Multa tamen in Patribus reperiri, ex quibus evidenter colligitur, eos Immaculatæ Conceptioni favisse.*
3. *Hodiernæ Ecclesiæ major in hac questione Auctoritas, quam antiquæ, Et quas ob causas?*
4. *Patres omnium Seculorum pro Immaculata Conceptione stetisse, longa Inductione probatur.*

s. To-

5. Totius Ecclesiae Catholicæ membra, & Ordines in hanc nostram sententiam conspirare; hoc est: Summos Pontifices, Universitates, Sacros Religiosorum Ordines, Theologos omnium nationum, totamque Ecclesiam, testibus ipsis Patribus Dominicanis, & Alexandro VII. Summo Pontifice.

I.

S. Thomas 2. 2. q. 10. a. 12. Dicendum est, inquit, quod maximam auctoritatem habet Ecclesiæ consuetudo, qua semper est in omnibus æmulanda, quia & ipsa auctoritas Catholicorum Doctorum, ab Ecclesia Auctoritatem habet; unde magis standum est Auctoritate Ecclesiæ, quam Auctoritate Augustini, aut Hieronymi, vel cuiuscunque Doctoris.

Hujus ergo Controversiæ, quæ inter nos & Adversarios est, Angelicum Doctorem Judicem statuamus, ipse sententiam ferat. Ponamus pro iis omnes stare, quorum nominibus gloriantur; pro nobis verò solam Auctoritatem, usumque Ecclesiæ. Cui litem adjudicabit Angelicus Doctor? Cui Ecclesia faveret: Ergo mens & sententia est D. Thomæ, illam opinionem esse veram, aliisque prævalere, quæ pro se Ecclesiam habet; habet verò nostra; ergo pro nostra stat quoque, deciditq; Angelicus Judex. Videamus ergo, quid Ecclesia tum Græca tum Latina, & utriusque Doctores sentiant.

Primo. Igitur mirari nemo debet, si hæc propositio in terminis formalibus *B. V. caruit peccato Originali*; apud antiquiores Patres non reperiatur: tunc enim temporis nondum hac quæstione excitatâ, & hæreticis Christi Divinitatem, atque alia capita Religionis impugnantibus, nulla necessitas fuerat, immo nulla utilitas, aut novas lites excitandi, cùm tot aliæ ferverent; aut defendendi, quæ nemo impugnaret. Et quis neciat, ortis de Filii, de Spiritu S. Divinitate, de Gratia déq; libero arbitrio Controversiis, multò cautiùs Patres, multóque expli-

explicatiūs, quām ante locutos tuisse? Itā contigit in hac nostra causa: aut enim tacebant, cūm nemo cogeret loqui; aut obscuriūs scribebant, nemine facem praelucente, aut saltem nullo metu insidiantium: Nam mari quoque tranquillo, & aurā velum implente; vel dormiunt nautæ, vel feriantur.

II. Secundō. Certatim Patres, præsertim Græci, Beatissimam Virginem vocant: *Immaculatam*; omni & semper maculâ carentem; omnibus modis Sanctam; Cherubim & Seraphim longè puriorem; solum sine peccato; terram nunquam maledictam &c. &c. Quæ omnia significant, etiam peccato Originali caruisse; *Tum* quia si de solis peccatis venialibus intelligas, quero, cur de solis, cūm Patres non magis venialia, quām Originale excipiunt? Aut ergo de utroque peccato, aut de neutro intelligendi: *Tum* quia si de solis venialibus intelligas, falsum est, solam fuisse omnis peccati expertem; quot enim millia infantum Baptismo expiatorum, nullâ culpâ veniali aspersa sunt; qui ergo sola, quæ tot socios habuit hujus Privilegii? Num verè dici posset solam Lunam lucere, tot cum illa Cœlo, terra que col lucentibus facibus? *Tum* quia ex Doctrina S. Thomæ peccatum veniale propriè animam non maculat, at maculat peccatum Originale: Titulus ergo *Immaculatae* magis peccatum Originale excludit, quām veniale; quia Originale magis maculat, quām veniale. Aut ergo ex nullis Patribus, nullaque Ecclesiæ Traditione probari potest expers venialium, aut ex iisdem Patribus, eadémque Traditione probabitur expers Originalis; quid quid enim Patres dicunt, omnésque ab eis prolatæ rationes, contra utrumque peccatum pugnant; imò contra Originale multò magis, ut dixi.

Tertio. Jam supra probatum est, Festum Immaculatae Conceptionis fuisse ab ipsis propè Ecclesiæ cunabulis, à Græcis, Latinisq; celebratum; at qui id certum argumentum est, fuisse Sanctam, & Immaculatam, omnisque peccati expertem, ut suprà quoque ostendimus.

Quartò. Tota & unica ratio, ob quam Patres negant Beattissimam DEI Matrem ulli peccato veniali fuisse obnoxiam, nec ante, aut post Partum jacturam Virginitatis esse passam, illa est, quia DEI Matrem id non decebat: At quanto minus decebat animam esse corruptam? nam coram DEO rerum vero aestimatore longè turpior est quævis minima animæ macula, quam maxima corporis? quanto enim nobilior & pulchrior anima, tanto pejor, fædiorque ejus corruptio; & ideo minus est, Mariam non esse Virginem, quam non esse Innocentem; sicque si illi electio daretur, sicut maluit non esse Mater DEI, quam non esse Virgo; ita mallet non esse Virgo, quam esse Peccatrix; Si ergo peccatum Originale magis DEI Matrem dedecet, quam peccatum veniale, quamque naufragium pudoris ex honesto conjugio factum; sequitur, rationem à Patribus allegatam pro immunitate à peccato veniali, próque Virginis pudicitia, multò magis pro Immunitate à peccato Originali militare.

III. Quintò. Certum est Ecclesiam Catholicam, quæ hodie floret, ejusdem esse, parisque authoritatis cum Ecclesia antiqua; æquè enim à Spiritu S. regitur, æquè est infallibilis, æquè Magistra veritatis; sicut vera fides, & Religio eadem nunc est, quæ olim fuit. Recenset Paulus Servita in Historia Concilii Tridentini, cùm de Immaculata Conceptione inter Franciscanos, Dominicanosque disputaretur, Joannem Udinum ex Ordine Prædicatorum, ita fuisse argumentatum: *Aut S. Paulus, aliique Patres crediderunt B. Virginem ab Originali fuisse exemptam, aut non crediderunt?* si non crediderunt? cur sententiam inducitis, & novam, & Patribus ignotam? Si crediderunt & tamen tacuerunt? cur eorum exemplum non imitamini, & rem totam, ut illi, silentio committitis? Cui continuò Franciscanus respondit: *Eadem est Primitiva, & moderna Ecclesia;* par ergo utriusque auctoritas; sed moderna Ecclesia tota in favorem Virginis conspirat; cur

vos ergo exemplum Ecclesiae non imitamini? & quod ista & sentit & dicit, non vos quoque & sentitis, & dicitis?

Imò causam Conceptionis quod attinet, multò major videtur modernæ Ecclesiæ, quàm antiquæ auctoritas; nunc enim hæc quæstio, & toties, & tot libris, & tot argumentis, atque à tot Doctoribus, tantóque tempore est discussa, atque probata, ac loci scripturarum tam accuratè maturéque expensi, atque explicati, ut vix aliud Mysterium reperias diligentius libratum: cùm ex adverso nullum olim de hac causa dubium, aut quæstio fuerit, & Patres cùm de Conceptu Virginis scripsere, id obiter, & incidenter, nullaque curâ fecerint, & nullo examine, ut Patres legenti patet. Et ideò S. Augustinus *l. i. de Nat. & Grat. c. 36.* dicit: *Exceptâ B. Virgine, de qua, propter honorem Domini, nullam prorsus, cùm de peccato agitur, volo haberi questionem.* Quomodo ergo Augustinus aliique Patres decident, quod nè quidem in quæstionem vocari patiuntur? aut quomodo finiri velint, quod nè quidem permittunt inchoari? At verò quis ignorat, longè plus ponderis habere, quæ discussa & probata sunt, quàm quæ neglectim, obiterq; effusa? imò nec sententia dici potest, nisi partibus, rationibus, testibus, meritisque causæ auditis. Damnârunt aliqui Virginem; esto; sed nec confessam, nec convictam, nec compertam delicti, nullóque criminis examine. Nos post examen, post testes, post auditas accusationes, planèque purgatas, delicti absolvimus, & innocentem pronuntiamus; cuius ergo sententiae major auctoritas, damnantis finè examine, aut post examen absolventis? Cùm ergo in hac causa par sit hodiernæ Ecclesiæ auctoritas, imò major quàm antiquæ, videamus, quid utraque sentiat de illibato, innoxioque Conceptu Virginis Beataissimæ.

IV. *Primò.* Igitur loco, fuisse Immaculatam Conceptionem in Apostolorum Concilio assertam, & Apostolorum doctrinâ confirmatam testis est Luitprandus (qui floruit circa Annum

num 946.) in Chronico ad Annum 676 ubi: *Immaculatam Conceptionem Apostoli prædicaverunt ubique.* Julianus quoque (qui floruit circa Annum 1036.) Bernardo Toletano Episcopo à Sacris Confessionibus, in suis Adversariis. n. 395. *Traditio fuit ab Apostolis in Concilium congregatis, B. Virginem Mariam Originali peccato intactum esse.* Idem Julianus in Chronico, ubi agit de Bernardo Archi-Episcopo: *Fecit celebrare devotius Festum Immaculæ Conceptionis quod predicavit in Hispania S. Jacobus, & incepit ab Apostolis hoc in Concilio decernentibus.* Flavius Dexter (qui floruit circa finem 4. Sæculi) in sua perpetua Historia: *Jacobi prædicatione, inquit, celebratur in Hispania Festum Immaculæ & illibatae Conceptionis.* Sanctus quoque Andreas Apo-stolus, referente Abdia in ejus vita, à Presbyteris Achaiæ conscripta l. 4. *Histor. Sicut primus Adam formatus fuit ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus Adam formatus est ex terra Virginea nunquam maledicta.* Plura de hoc testimonio Dextri, & Luitprandi videri possunt apud Morillum in fundation. Columnæ & Commentarii in Dextrum; Thomam Tamavum in notis ad Luitprandum; Antonium Quintanadvennam in fundatione Ecclesiæ Toletanæ. c. 7. Et de verbis B. Andreæ vide Bellarmino l. de Scriptoribus Ecclesiasticis, ubi expendit, quantæ Autoritatis sit vita B. Andreæ à Presbyteris Achaiæ conscripta. In S cello Ecclesiæ Segoniensis, quam fundavit B. Jerotheus, B. Pauli discipulus, hæc habetur inscriptio: *A tempore Jerothei B. Pauli discipuli, & bujus Civitatis primi Præfulis, illibatam Conceptionem Sanctæ Virginis hæc Ecclesia tuetur & celebrait &c.* Vid. Velasquez. f. 339. de *Immac. Concept.* Refert quoque idem Velasquez. f. 309. In monte Sancto prope Granatam inter alios plumbeos libros unum reperiri à S. Ctesiphonte Mart. ac S. Jacobi Discipulo exaratum, in quo hæc verba leguntur: *Illa Virgo, illa Maria præservata fuit à peccato Originali in primo instanti suæ Conceptionis, & libera ab omni culpa*
Deducitur ex hac tenus productis testimoniosis, jam in pri-
mis

mis Apostolorum Conciliis, & Apostolicā doctrinā Mysterium
Immaculatæ Conceptionis confirmatum esse, ut merito scri-
pserit Franciscus Suarez, Theologus planè gravissimus, & mo-
destissimus in 3. p. q. 27. a. 2. Sect. 6. Hęc veritas à Sanctissimis &
antiquissimis Patribus, & ut creditur etiam ab Apostolis tradita est.
Vide suprà §. 3.

Post tempora Apostolorum multa sunt & passim edita argu-
menta & exempla, quibus ostenditur, viguisse in Ecclesia per-
petuam Traditionem de Conceptione Immaculata: nam West-
monasteriensis l. 7. c. 4. testatur: *Celebrationem Conceptionis in
Ecclesiis Armeniæ, Aegypti, Syriaeque Apostolos instituisse.*

Sæculo III. S. Cyprianus libro de Cardin. Christi operibus c. de
Nativit. loquens de B. Virgine: *Spiritu S. obumbrante incendium
Originale extinctum est, nec sustinebat Justitia, ut vas illud Ele-
ctionis communibus lassaretur injuriis, quoniam plurimum à ceteris
differens naturā communicabat, non culpā.* Eodem Sæculo 3. S. Am-
philochius Iconii Episcopus Orat. 4. in *Deiparam*, quam Latini-
tate donavit Franciscus Combesii Dominicanus fol. 42.
*Quid stulte à veritate dissentis? qui enim antiquam illam Vir-
ginem sine probro condidit, & secundam sine nota, & crimen fa-
bricatus est.*

Sæculo IV. Hoc est circa annum 370. floruit B. Hierony-
mus, in cuius Martyrologio mentio est Festi Conceptionis. Et
quamvis Baronius in præfatione ad suum Martyrologium ne-
get esse Hieronymi, constat tamen saltem in Latinum vertisse
ex Græco, quod Eusebius Cæfariensis conscripserat; & inde
hoc Martyrologium Hieronymo adscribunt Beda in *Retract.* in
nata Apost. c. 1. Walafridus Strabo l. de *rebus Ecclesiasticis* c. 28.
Usuardus in *Prefat.* ad suum *Martyrolog.* Bollandus *Præfatione*
in *vitas Sanctorum* c. 4. §. 4. Idemq; S. Hieron. in *Psal 77.* in-
quit: *Nubes illa (Beatissima Virgo) nunquam fuit in tenebris, sed
semper in luce.* S. Augustinus quoque, qui eodem sæculo flo-
rit (obiit enim Anno 430) l. de *Natura & Gratia* c. 36. Ex-
cepta

cepta B. Virgine, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus cum de peccatis agitur, habere volo quæstionem; inde enim scimus, quid plus gratiæ collatum ei fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem costat nullum habuisse peccatum. Idemque Augustinus lib. 5. contra Julianum cap. 9. & cap. 15. hanc regulam velut certissimam ponit, vide-licet: *Is*, qui in adulta ætate nullum peccatum fecit, in infantili ætate peccatum non contraxit; & idem Christus peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset. Cùm ergo jam omnium sententiâ constet, Beatissimam Virginem in adulta ætate peccatum nullum fecisse; sequitur ex mente Augustini, nec in ætate infantili peccatum Originale contraxisse. Et iterum Serm. de Assumpt. fatetur, se nullis quidem Scripturis convinci, ut credat, corpus Virginis in pulverem resolutum esse; sed se tamen rationibus stringi, nè id credere possit; *Animus*, inquit, hæret, sentire non valem, dicere pertimesco: quia excipitur à lege corruptionis, quam tanta servat gratia, & attollit dignitatis prærogativa; pertinetque ad dignitatem Domini, suæ Matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere: & quia nullus dubitat, quin possit Mariam sine corruptione servare, cur ergo dubitandum est, noluisse? Hæc Augustini argumenta pro incorruptione carnis nemo non videt, longè magis militare pro integritate, & incorruptione animæ; quis enim ignoret, si optio Virginis datur millies eam potius cineres, & pulveres corporis electram, quam semel peccatum? S. Eucherius ejusdem Sæculi Au-
tor. Homil. 2. de Nativit. Domini: *A peccati enim veteris nexu per se non est immunis, nec ipsa Genitrix Redemptoris: Solus ille licet ex debitore nascatur, lege tamen veteris debiti non tenetur.* Vi-
des asservare S. Eucherium B. Virginem per se non esse immunem
à peccato Originali; & debitricem tantum; non peccatriem ap-
pellari, quæ omnino nostra sententia est.

S. Cyrillus Archi-Episcopus Alexandrinus lib. 6. c. 15. in Joan. Evang. *Cœcus iste Genus humanum designat, quod in primo Paren-*

Parente excecatum est, quia ex illo traximus omnes non solum originem mortis, sed etiam iniquitatis. Per unum enim hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, qua in omnes homines pertransiit. Et bene non solum cæcus, sed etiam cæcus à nativitate dicitur, quia omnes homines (excepto illo, qui de Virgine natus est, & Sacratissima etiam Virgine, ex qua DEUS homo prodiit in mundum, exempta) cum peccato Originali nascimur, & gravissima cæcitate depresso in Mundum venimus, quam quidem cæcitatem de radice primi Parentis contraximus. Et in Sermon. contra Nestorium: Temerarium est ponere in Maria Virgine propter Filium culpam, aut peccatum aliquod. Et in Concilio Ephesino Homil. 6. Quis unquam audivit Architectum, qui sibi domum aedificavit, ejus occupationem & possessionem primum suo inimico cessisse?

Sæculo V. Floruit S. Sabbas Sacrorum Menæorum Collector, & Ritualis Auctor. Hic in suo Rituali Jerosolymitano meminit Officii de Immaculata Conceptione (de quo videri potest P. Wagneregg in Canone Ecclesiastico B. Andreea Cretensis) est verò Officii titulus: Officium Divinum Ecclesie Græce 9. Dec. celebrari solitum Conceptionis S. Annæ, quâ illa Matrem DEI concepit. Ipse verò S. Sabbas die 12. Febr. Ode 5. ità canit: Tu quidem Virgo ab æterno propter splendorem integritatis, & pulchritudinem Virginalem, ac denique propter gratiæ dona, qua te ab omnino immuno fecerunt, sola fuisti digna tanti partus honore. Et die 18. Ode 6. de S. Cyrillo: O Virgo Deipara de te sola publicè constat, quod ab æterno munda extiteris. Et die 3. Jan. Ode 9. In te primi Parentis substitutus lapsus. Vixit eodem Sæculo S. Andreas Cretensis, videlicet circa An. 560. qui in Canone Ecclesiastico Ode 50. Anna concepit puram Sobolem. Et post Oden S. Anna sterilis intemeratam, castamque puellam concepit. Hanc hodie seu solam Immaculatissimam omnes nos Beatam dicamus: ejus nos Sanctam Conceptionem colamus. Vide Textum Græcum in Versione Francisci Combefis Ordinis Prædicatorum: nam aliæ Editiones & Versiones non satis respondent Græco Originali, ut notat Nierenber-

renbergius in Parthenicis Epistola ad Cardinalem de Sandeval
Archij-Episcopum Toletanum f. 340.

Sæculo VI. S. Ildephonsus Archi Episcopus Toletanus, libro de Parturitione Virginis: Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem, per quam non solum maledictio Matris Evæ soluta est, verum etiam & Benedictio omnibus condonatur. De S. Ildephonso hæc habet Trithemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis: Cum Beatissimus Präfatus Ildephonsus librum de Virginitate purissimæ Virginis compleßet; apparuit ei Domina Mundi, ipsum librum babens in manibus, & gratias agens illi pro tali servitio, quod sibi gratissimum esse affirmabat. Ille vero cupiens eam altius honorare, constituit, ut celebraretur solennitas ejus singulis Annis Octavâ die ante Nativitatem Domini; quæ solennitas jam obtinuit, ut per universam fidelium Ecclesiam celebretur Sexto Idus Decembr. in honorem purissimæ ejus Conceptionis. Unde rursum ei B. Dei Genitrix apparens, vestimentum Sacerdotale, quod nos albam vocamus, & Cathedram attulit, de quibus multa miranda & gloria narrantur. Idem S. Ildephonsus in Sermone manuscripto, cui initium: Creator omnium: & habetur in Bibliotheca Tolestanæ loculo trigesimo primo, n. 17. Sic ergo genus humanum, quasi unam arborem adhuc in radice teneram, antequam in propaginis prole prodiret, vitiavit. Inde ergo est, quod radix vitiata quotidie fronderet, frondesque ejus indesinenter propter mortem marcerent, at sepe contingit, quod ex pungenti spinâ, pulchra & rubens oritur rosa. Sic enim, operante Divinâ Providentiâ, ex radice vitiata, sine vicio prodiit Virga, quæ intelligitur Beatissima Virgo.

Sed nota, S. Ildephonsi doctrinam & sententiam quod attinet, ejus tempore fuisse eâdem die festum Conceptionis, & Nativitatis celebratum, ut colligitur ex ejus libro de Parturitione B. Virginis, ubi etiam Conceptionem vocat inchoatam Nativitatem. Et Georgius Metropolita Sermoni tertio hanc inscriptionem præfigit: *Oratio in Conceptionem, ac Nativitatem S. Dominae nostræ Dei Genitricis.*

At S. Ildephonſus utrumque Festum ſeparavit, eâ ferè ratione quâ Festum Epiphaniæ, Baptismatis Christi, & Nuptiarum in Cana; & Festum S. Michaëlis, Angelorūmque Cudum olim conjuncta, ſunt poſtea separatim celebrata.

Eodem Sexto Sæculo, Sed ante S. Ildephonſum floruit S. Iſidorus Hispalensis, qui ipſe quoque Immaculatæ Conceptioni egregiè adiſtupulatur. Testantur enim Ambroſius Morales l. 12. c. 19. Mariana l. 6. c. 5. Loaifa in *Notis ad Concil. Toletan.* IV. c. 2. Patres Concilii Iſidoro mandâſſe, ut Missale Hispanicum Mozaraben (quasi dicas Mixtaraben; eo enim utebantur Christiani capti ab Arabibus, illisque mixti) emendaret, in hoc autem Missali 8. Decemb. extat Festum Conceptionis: & in præfatione Miſæ hæc habentur: *Dignum & justum eſt omnipotens Pater tibi in Conceptione Virginis Mariæ U.c.* Et in Benedictione ad populum: *Quique Matrem ſervavit à corruptelæ contagio, ſignum noſtri cordis emaculat à deliſto.*

Sæculo VII. Vixit S. Joannes Damascenus, qui Beatissimam Virginem non ſolū Immaculatam facit in *Conceptione germinis* (ſic vocat S. Bonaventura tempus Animationis) ve- rūm etiam quod multò plus eſt, fuītque poſtea aliquorum ſententia à S. Thoma improbata, in *Conceptione Seminis*. Sic enim loquitur Damascenus *Orat. 1. de Nativit. Virginis*: *O Beati Joachim lumbi, ex quibus Immaculatum ſemen profluīt.* Et *Orat. 2. de Assumpt. Virginis*. *Hodierna die Heden Spiritualem novi Adam Paradisum fuſcipit, in quo condemnatio abrogata, ad quem ſerpens aditum non habuit.* Eodem Sæculo Vener. Beda in ſuo Martynol. 8. Decemb. ponit Festum Conceptionis Beatissimæ Virginis; ut ſupra quoque notavimus. S. Germanus Archi-Episcopus Constantinopolitanus in ſuis menæis dicit: *Deiparam fuifſe Conceptam filiam DEI.* Et loquens de Conceptione S. Annæ, cùm Deiparam concepit: *Quid hac quæſo generatione prolis magis inviolatum, & venerandum?*

Sæculo IX. Floruit, teſte Bellarmino de Scriptoribus Ecclesiae-

clesiaisticis; Idiota, (alii tamen Idiotam multis Sæculis postiorem faciunt,) qui in contemplatione B. Virginis c. 1. hæc habet: *Trahe me post te O Beatisima Virgo: Benedicta ante ortum, Benedicta in ortu, Benedicta post ortum, ante sæculum, in seculo & post sæculum.* Et c. 2. *Nullo genere vacâsti virtutum O Virgo Gloriosissima, non in parte, sed in toto, & macula peccati, sive Originalis sive actualis, sive mortalis sive venialis non est in te, neque unquam fuit.* Et c. 6. *Invenisti gratiam Cœlestem, quia fuerunt in te ab Originalis labe præservatio, Angelica salutatio, & Filii conceptio.* Luitprandus in Chronico ad Annum 676. *Immaculatam Conceptionem Apostoli prædicaverunt ubique.*

Eodem Sæculo Joannes X. approbavit Ritualia, Missalia, & reliquum Officium Mozarabicum seu Gothicum, ut habeatur in celebri historia Compostellana, & in Archivis Ecclesiæ Toletanæ. Id verò Missale Hispanicum reformatum fuisse à S. Isidoro jussu Concilii Toletani IV. tradunt Ambrosius Morales, l. 12. c. 19. & Mariana l. 6. c. 5. In hoc ergo Missali Hispanico seu Mozarabico à Joanne X. confirmato, in præfatione habetur: *Dignum & justum est tibi Omnipotens Pater in honorem Conceptionis Virginis Mariæ &c.* Et in Canone post verba, *pridie quam pateretur*, hæc sequuntur: *Virgo DEI Genitrix, cuius hodie veram Conceptionem celebramus.* Vide de prima hac Joannis Confirmatione, & Missa Conceptionis, Nierenbergium Tractatu de perpetuo objecto Conceptionis c. 3. & 5.

Sæculo X Fulbertus Carnotensis Oratione de Ortu Virginis: *Quanta putamus provisio fuerit Sandorum Angelorum, circa tam DEI gratissimos Parentes ab initio procreationis, & excubatio supra tam ingentem sobolem? nunquid absuisse credendus est Spiritus S ab ista eximia puella, quam suâ obumbrare disponebat virtute?* Et in expositione Salutationis Angelicæ: *Electa es insignis inter filias, quæ Immaculata semper extitisti ab exordio tue Creationis, quia paritura eras Creatorem totius Santitatis.* Vide de hoc testimonio Fulberti Nierenbergium in Except. c. 13.

S. Petrus Damianus Serm. de Assumptione: *Caro enim Virginis ex Adam sumpta, maculas Adæ non admisit.*

S. Anselmus Serm. de Conceptione: *Angelos, aliis peccatis, à peccato servavit, & fæminam Matrem suam futuram, ab aliorum peccatis exortem servare non potuit? in æternitate Consilii sui statuit eam Reginam fore Angelorum, & in consortium conceperiam esse crederemus peccatorum?* Et in Commentariis in 2. Corinth. c. 5. Omnes mortui sunt peccato, nemine prorsus excepto, dempta Matre DEI, sive Originalibus, sive propria voluntate additis, vel ignorando vel sciendo. Et l. de Conceptu Virginali c. 18. Decuit Virginem tanta puritate nitere; quanta sub D E O major intelligi non potest. Ex quo loco optimè S. Thomas in l. d. 17. q. 1. a. 4. & d. 44. a. 3. ad 5. conclusit, Beatissimam Virginem fuisse immunem ab omni peccato Originali, & actuali; & hoc solo à Divina Puritate absuisse, quod Deus nec peccavit, nec peccare possit, Beatissima Virgo nunquam peccaverit, potuerit tamen peccare. Idem S. Anselmus Sermone de Conceptione hortatur: *Colere animæ spiritualem creationem, ac corporis & animæ copulationem.* O quanta est dies illa, quâ nostræ reparationis anima digna creatur, sacratur, & Sanctissimo corpori unitur. Cæterum Festum Conceptionis cum Officio ab Anselmo institutum esse, ex Revelatione Helsini gravissimi Auctores testantur, Videl. Concil. Cantuar. Anno 1328. celebratum Joann. Bachonius Anglus in 4. Sent. d. 2. q. 4. Paludanus in 3. d. 3. q. 1. Petrus Episcopus Aquilinus l. 1. c. 25. & l. 6. cap. 56. Zucharus Episcopus Arcensis 2. p. Elucidarii f. 55. Joannes Gerson Serm. de Concept. Dionys. Carthusianus Serm. 203. Baronius in Martyrol. ad 8. Decemb. Et denique Hispalensis, Cordubensis, Segoviensis, Conchensis, Saguntina & Erobensis Ecclesiæ in suis Breviariis & lectionibus: teste Nierenbergio in Parthenicis f. 10. Vult Theophilus Raynaudus Opusc. de Pietate Lugdunensi, hanc Civitatem post S. Eucherium à S. Anselmo, cum illic exul deret,

geret, sententiâ de Immaculato Conceptu fuisse imbutam, idq;
etiam docet Bivarius in *Anselmo vindicato l. i. §. 5.*

S. Bruno Ordinis Carthusianorum Institutior in Psal. 105.
*Hac enim incorrupta terra illa, cui benedixit Dominus; ab omni
propterea contagione peccati libera, per quam vitæ viam agnovimus.*

S. Ivo Carnutensis Serm. de Nativit. Domini: *Omnem quippe
nævum tam Originalis culpæ in Matre delevit (eam videlicet præ-
servando, nam certum est nunquam actualis culpæ ream fuisse)
Prima enim humani generis parens duplici maledicto succubuit, ut
¶ cum viro mortem incurreret, ¶ filios cum dolore parturiret: hu-
jus maledictionis filii Eve hæredes successerunt, ¶ omnes filios sub
necessaria mortis condemnatione genuerunt; sola hæc Mater, quæ
non sibilo serpentis credidit, benedictionem, quæ utramque maledi-
ctionem excluderet, audire meruit. Certum est S. Ivonem loqui
non de morte corporali (nam constat mortuam esse) sed de
morte spirituali, & quidem peccati Originalis, nam hujus tan-
tum succedimus Hæredes Hevæ.*

Sæculo XI. S. Bernardus Abbas Clarevallensis in editione
Lugdunensi Anno 1530. apud Joannem Mareschall in Serm. de
Privilegiis S. Joannis Bapt. ait: *Quicunque de Massa prævaricante
mundum ingredimur, longam restem Originalis peccati nobiscum tra-
bimus; solus ille, qui peccatum non fecit, excipitur, ¶ quæ eum
Virginalis sui uteri thalamo ignorans virum, ¶ ignota viro terris
effudit. (Hæc ultima verba in recentioribus, nescio cujus ma-
nu, mutata sunt.) Cùm igitur omnes in iniquitatibus concepti
sint, neminem unquam mortalium intra Materna viscera Sanctifi-
catum legimus, præter Hieremiam, ¶ Joannem Baptistam, quan-
quam ¶ de singulari Virgine nulla sit ambiguitas, quin ipsa mater-
nis circumsepta visceribus, sublimioris Sanctificationis genere conser-
vata sit. Omitto aliud Bernardi testimonium ex Sermone in
Coena Domini, quia non est Bernardi. Idem Bernardus in ce-
lebri Epistola ad Lugdunenses Regulam ponit, ex qua eviden-
ter infertur Conceptio Immaculata: *Accepi sanctæ ab Ecclesia il-*
*lum**

lum diem cum summa veneratione colendum quo assumpta est de saeculo nequam. Sed & ortum Virginis didici, nibilominus in Ecclesia & ab Ecclesia indubitanter babere festivum, atque sanctum, firmissime cum Ecclesia sentiens, in utero eam accepisse, ut sancta prodiret: non fallitur omnino sancta Ecclesia sanctum reputans ipsius Nativitatis diem, & omni anno exultatione universæ terræ, votiva solennitate suscipiens. Si ergo hodie viveret Bernardus, videbatque festum Immaculatae Conceptionis totâ Ecclesiâ celebrari, quid aliud diceret, aut quid aliud dicere posset, quam quod tunc dixit: Non fallitur omnino S. Ecclesia, Sanctam reputans ipsius Conceptionis diem, & omni anno cum exultatione suscipiens. Nisi forte crediderit Bernardus, falli Ecclesiam non posse circa festum Nativitatis, falli autem posse circa festum Conceptionis. Omnipotens ergo noster est Bernardus, nec negari potest, Beatissimam Virginem esse Immaculatæ Conceptam, nisi negemus principia Bernardi. Celebrat jam Ecclesia festum Conceptionis, quod olim non celebrabat; videt ergo Bernardus in Cœlis, quod non vidit in terris; quæro, cur potius amplecti sententiam velis, quam Bernardus tenuit in terris, quam illam, quam tenet in Cœlis? Quæ vero ex Bernardo Immaculatae Conceptioni objiciuntur, postea refutabimus, cum argumenta ex Patribus sumpta refellentur infra §. 10 n. 5.

Bernardus Archi-Episcopus Toletanus in Serm. 4. super Salve Regina: Innocens fuisti ab Originalibus & Actualibus peccatis: nemo ita prater te. Unde Auctoritas Augustini: cum de peccatis agitur, nullam de Beata Maria volumus fieri mentionem; ex eo enim majorem ei credimus collatam esse virtutem, ad vincendum ex omni parte peccatum, quæ concipere, & parere meruit eum, qui nullum habuit. Ex omni, inquit, parte, hoc est ex parte Originalis, & ex parte actualis peccati.

Nota: Sermones super Salve Regina falso attribui S. Bernardo Clarevallenſi, sed verum esse eorum Auctorem S. Bernardum Toletanum, æquè Benedictinum, quique eodem Saeculo

culo vixit. Ità enim scribit Julianus in Chronicō n. 607. D. Bernardus Archi-Episcopus Toletanus fecit quoque alios Sermones super Salve Regina. Qui D. Bernardo Clarevallis Novitio Abbati falso inscribuntur; Ego enim habeo scriptos de manu ipsius D. Bernardi, qui est in æterna Benedictione.

S. Norbertus Religionem suam instituit in honorem Conceptionis juxta communem & unanimem suæ familiæ Traditionem. Id constat ex Missalibus, Breviariis, Processionariis, & Diurnalibus Præmonstratensium, nec non ex Diplomate & Privilegio Caroli VII. Francorum Regis apud Joannem Paige in Bibliotheca Præmonstratensi, Tom. 2. Pater quoque Quintanilla Præmonstratensium Generalis Epistola ad Philippum Regem: *Ad nullam Religionem ita pertinet tueri Articulum de pura Conceptione, sicut ad istam Præmonstratensem, quoniam à quingentis annis ejus Fundator S. Norbertus eam consecravit Immaculatae Conceptioni.*

Miræus quoque in notitia Ecclesiarum Belgii cap. 178. duo diplomata refert Balduini Flandriæ & Hannoniæ Comitis, quorum primum ita desinit: *Aëtum in solennitate Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariae Anno 1195.* Posteriorus verò: *Aëtum mense Decembri in Conceptione Gloriosæ Virginis Mariae Anno 1195.*

Sæculo XII. Alexandrum de Ales integrum librum scripsisse de Immaculata Conceptione testantur Guilielmus Borilongus in 3. Sent. d. 3. Dionysius Carthusianus ibidem. Johannes de Celaya eadem distinctione. Causam scribendi dicunt fuisse, quod, cum calatum strinxisset impugnandæ Virginis innocentiae, morbo correptus fuerit; inde mutasse opinionem, sequere Virgini defendendæ, voto obstrinxisse, recuperatâ continuò sanitate. Theophilus Raynaudus in *Opusc. de Pietate Lugdunensi* addit, Alensem quot annis octavâ Decembris (quâ die Conceptionem Virginis impugnaverat) morbo tentatum esse, donec voto se adstrinxerit illi tuendæ: Et Goteschaldus Holenus cum inter hæc verba exprimasse tradit: *Tota pulchra es,*

O macula non est in te, nec venialis, nec mortalis, nec originalis peccati. Joannes de Celaya citatus & Gulielmus Borilongus, illud volumen à se Tolosæ perlectum fuisse testantur.

Albertus Magnus in lib. de Laudib. Mariæ dicit: *Hæc Virgo sola à communi illa Regula excipitur: Omnes in Adam peccaverunt. Et in Bibliis Marianis in Evangelium Lucæ: Væ culpæ est triplex, scilicet Originalis, Actualis, Mortalis, & Venialis; sine isto multiplici vœ fuit B. Virgo Maria.* Theophilus Raynaudus aliisque volunt librum de Laudibus B. Virginis non esse Alberti Magni, sed Richardi à S. Victore, qui floruit Sæculo XI. hoc est circa Annum 1130. Ad illa, quæ ex Alberto objiciuntur, infra respondebimus, cùm de Patribus mentio erit.

S. Bonaventura in 3. Sententiarum q. 1. ad 4. Statuta universalis Ecclesiae de Sanctorum Festivitatibus omnino fundata sunt super Sanctitatem, ut nullo die pro aliquo Sancto solenizet, in quo, vel pro quo Persona sancta non fuerit; cui honor ille defertur. Cùm ergo jam Festum Immaculatæ Conceptionis Ecclesia celebret, sequitur B. Virginem tempore Conceptionis ex mente S. Bonaventuræ Sanctam fuisse. Et q. 3. dicendum est, inquit, quod pro indubitato habet Ecclesia, videlicet: quod B. Virgo fuerit in utero sanctificata, & illud ex eo patet, quod Ecclesia ejus Nativitatem celebrat, quod non faceret, nisi Sancta esset. Sententia ergo Bonaventuræ est apertissima, videlicet: *Si Ecclesia celebrat Festum Conceptionis, Conceptio est Sancta & Immaculata.* Quæ propositio est vera, quamvis tempore S. Bonaventuræ conditio purificata non sit. Sicut ergo est sententia Christi: *Tyrios conversum iri, si miracula ejus vidissent: quamvis hæc conditio nunquam impleta sit; ita est sententia S. Bonaventuræ: Conceptionem Beatissimæ Virginis esse Sanctam & Immaculatam, si Ecclesia Festum Conceptionis celebret.* Quamvis hæc conditio tempore S. Bonaventuræ impleta non fuerit, & forte crediderit implendam non esse. Omitto recensere S. Thomam, de quo tota hæc dissertatio.

Sæculo XIII. Joannes Scotus omnium ferè consensu præcipuus fuit, qui Inmaculatam Virginis Conceptionem & calamo, & ore toto orbe celebrem reddidit: Ità Cajetanus in *Opusc. de Conceptione.* Suarez *Tom. 2. in 3. p. d. 3. Sect. 5.* Bellarminus de *Scriptoribus Ecclesiasticis ad Sect. 13.* Addit Wadings, Scotum Parisiis in publico congressu, cui aderant Sedis Apostolicæ Legati, doctissimè pro Virginis innocentia disputasse, & *subtilis* Titulo donatum esse. Idem & in eadem causa certamen Coloniae repetiit, ubi iterum *subtiliter* ei acclamatum est. Imò scribunt alii, cùm Parisiis Aulam disputationi destinatam ingrederetur, vidissètque marmoream Virginis Statuam januæ impositam, in genua procidisse, & sic Virginem allocutum esse: *Da mibi virtutem contra hostes tuos:* cui protinus marmor caput inflexit; manètque in hunc diem statua Virginis capite demisso, salutantis & annuentis more: Ità recenset *Episcopus Osmensis in approbatione.* Pineda in *Advers. Princ. Ruiz, Lezana, & Bonaventura Baro, in monumento Joannis Scoti p. 7. §. 4.*

Scripsere pro Immaculata Conceptione hoc Sæculo: Aureolus, Herveus, Mayronis, Bacho, aliique præstantes Theologi & Scholastici, quorum nomina deinceps silebimus, cùm compertum sit, nec ab aliis negetur, sententiam de Immaculata Conceptione post Scotum in omnibus scholis invaluisse.

Sæculo XIV. S. Vincentius Ferrerius, cuius jam supra testimonium produximus §. 5. n. 2. Petrus de Alliaco in Meditatione super Angelica salutatione: *Mernisti quidem non tuâ justitiâ, sed Divinâ gratiâ, ut sola esses sine vœ culpæ venialis & mortalis, & ut piè creditur, etiam Originalis.* Gerson *Serm. de Conceptione Tom. 4. Operum, Consideratione primâ: Spiritus, inquit: interdum revelat Ecclesiæ, vel Doctoribus posterioribus aliquas veritates, vel expositiones S. Scripturæ, quas non revelavit eorum prædecessoribus.* Sic dicit Gregorius in 12. Daniel: *Pertransibunt multi & multiplex erit sententia Domini: ideo Moses scivit plus*

quād Abraham, Prophetæ quād Moses, Apostoli quād Prophetæ; & Doctores addiderunt multas veritates ultra Apostolos. Quapropter dicere possumus, hanc veritatem: B. Virginem non fuisse Conceptam in peccato Originali, de illis esse veritatibus, quæ noviter sunt revelatae, vel declaratæ, tam per miracula, quād per majorem partem Ecclesie Sanctæ, quæ hoc modo tenet. Et in Consideratione 8. pro Immaculata Conceptione allegat S. Augustinum, & S. Anselmum libro de Conceptu Virginis. Sermone quoque de Nativitate Virginis, quem habuit in Concilio Constantiensi, & extat Tomo 3. Operum: docet, B. Virginem fuisse præservatam à DEO, nè caderet in peccatum Originale, in quod alioquin vi legis ordinariæ casura erat.

S. Bernardinus Senensis Tom. I. Serm. 52. de Salutat. Angelic. Fuit B. Virgo sīnē primo Væ, id est, sīnē Tyranno Concipiſcentiæ Originalis, quia sīnē ipso concepta est, iuxta illud: tota pulchra es Amica mea, & macula non est in te, scilicet, Originalis culpæ. Et Serm. 49. post Pascha p. I. Non est credendum, ait, quod ipse Filius DEI voluerit nasci ex Virgine, quæ esset maculata aliquo peccato Originali; imò credendum est, quod voluerit summere carnem ex carne purissima, & quod ejus Mater fuerit plus quam Adam & Eva, qui creati fuerunt sīnē peccato Originali.

Alphonsus Tostatus Prologo in S. Hieronymum: B. Virginem sīnē Originali macula conceptam fuisse nullo modo nego, sed toto animo confiteor. Fuit Tostatus Episcopus Abulensis Sanctitate & Doctrina celeberrimus.

B. Laurentius Justinianus Tract. de Casto Connubio Verbi c. 7. Hæc est Originalis pœna delicti, à qua nemo liber extitit. Quo quot enim ex ipsa nati sunt progenie (excepto duntaxat Mediatore Christo JESU, & ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et de gradibus perfectionis: Ab hoc quippe Originali peccato nullus excipitur, præter illam, quæ genuit Mundi Salvatorem.

Hoc quoque Sæculo Facultas Parisiensis Solenni Decreto statuit, ut omnes hujus Facultatis Doctores, Conceptionem Immaculatam jurarent.

Patres

Patres quoq; Concilii Basileensis sess. 36. ajunt. *Doctrinā illam differentem B. Virginem nunquam actualiter subjaciuisse Originali peccato, sed immunem semper fuisse ab omni Originali, & actuali culpa; tanquam piam & consonam cultui Ecclesiastico, Fidei Catholice, recte rationi, & S. Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam fore, tenendam & amplectendam definimus, & declaramus, nullique licitum esse in contrarium prædicare & docere.* Circa hanc Definitionem Concilii Basileensis notandum est, eo quidem tempore, quo illam Concilium edidit, non fuisse legitimum, sed Acephalum & Schismaticum; multis tamen ex titulis auctoritatem, & venerationem mereri.

Primo: Quia edita fuit post accuratissimum examen; Sic enim habent acta Concilii Navarrica apud Spondanum Anno 1435. n. 12. Concilium Cardinali Arelatensi injunxit, ut diligenter procuraret per omnes Bibliothecas, ac singula Archivia Universitatum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Regumque ac Principum perquiri quoscunque libros, Scripta, Acta, Deliberationes, Decisiones publicas & privatas, in Generalibus studiis, & alibi, de hac materia factas, easque extrahi, & ad Synodum deferri, ut iis adjuta posset quæstionem hanc decidere, & definire. Quo examine præmisso quadriennio post Concilium ut supra definitivit.

Secundò: Notat Spondanus ad Annum 1439. n. 39. Cùm lues atrocissima Basileæ grassaretur, latâ pro Virgine sententiâ, continuò malum celsâsse, Cœlo hoc Decretum approbante, quamvis alioquin à seditionis dictatum.

Tertiò: Sed & Concilium Avenionense An. 1457. præsentibus duobus Sedis Apostolicæ Legatis, Cardinalibus videlicet Fuxensi & Avenionensi, illud ipsum Decretum recepit, ratumque habuit. Verba Concilii sunt: *Decretum in Concilio Basileensi Festum de Conceptione Beatissimæ Virginis statuimus inviolabiliter observari &c.* Magna ergo est hujus Decreti Autoritas, quamvis non plena, & indubitata.

Sæculo XV. & XVI. Trihemius in Chronico sui Monasterii

sterii Spanheimensis, & in libro de Laudibus S. Annæ, egre-
giè Immaculatæ Conceptioni patrocinatur.

Sanctus quoque Salesius Anicii Sodalitium instituit sub Ti-
tulo Immaculatæ Conceptionis.

Omitto aliorum Doctorum nomina, quia ferè innumeri
sunt, qui posteà pro Immaculata Virgine scripsierunt. Planè
ex allata omnium Sæculorum Inductione patet, sententiam de
Immaculata Conceptione esse antiquissimam, & à primis Ec-
clesiæ exordiis, usque in hæc tempora propagatam, ut pro-
inde ad eas veritates pertinere videatur, quæ Religioni coævæ
sunt; *Nec obest*, fuisse ab aliquibus impugnatam, id enim omni-
bus ferè Religionis nostræ capitibus evenit, priùs quàm deci-
derentur. Sed age, ostendamus hanc esse totius Ecclesiæ men-
tem, hoc est omnium Ordinum omniūmq[ue] Ecclesiæ Mem-
brorum,

Nam Summos Pontifices, quod attinet, non poterant
mentem suam clariùs explicare. *Anno 1476. Sixtus IV.* In Ex-
travag. *Cum præexcelsa de Reliq. & Venerat. Sanctorum*, sic lo-
quitur: *Statuimus & ordinamus, quod singuli Christi Fideles, qui*
Missam & Officium Conceptionis Virginis Gloriosæ juxta piam &
devotam Ordinationem Leonardi de Nogarolis; & quæ desuper à no-
bis emanavit, Missæ, & Officii hujusmodi institutionem in die Fe-
stivitatis Conceptionis ejusdem Virginis, & per Octavas ejus devote
celebraverint, indulgentiam & remissionem peccatorum consequantur
&c. Et initio Extravagantis: Dignum & debitum reputamus,
singulos Christi Fideles, ut omnipotenti Deo &c. De ipsius Immacu-
late Virginis mira Conceptione gratias & laudes referant &c. Et
in Motu proprio ejusdem Sixti, qui ponitur in Extravagante.
Grave nimis de Reliquiis, & Venerat. Sanctorum. Et habetur in
Bullario Emmanuelis Rodriquezii, damnantur: *Qui affirmare*
præsumunt, Sanctam Romanam Ecclesiam de Spirituali tantum Con-
ceptione, & Sanctificatione ejusdem Virginis gloriose Festum cele-
brare. Ità Sixtus Anno 1489.

Innocentius VIII. Diplomate, cuius initium *Inter munera;* eximiè collaudat Reginam Catholicam, ob singularem, quem ad Conceptionem B. Mariae Virginis gerit devotionis affectum. Conceditque Monasterium Sanctimonialium sub invocatione Conceptionis ædificari. Et Deus quoque suum votum adjunxit; nam submersâ cum omnibus mercibus navi, post bimestre Pontificium Diploma illæsum, intactumque aquis eductum est, ut præter alias testantur Hieronymus Roman. l. 6. Rerump. c. 39. Castillo Tom. 1. de Incarnatione d. 2. q. 1. c. 2. Nierenbergius in Parthenicis f. 23.

Alexander VI. In motu proprio, cui initium: *Illi⁹ qui:* recitato Sixti Diplomate: *Auctoritate Apostolica decernimus, præ insertas literas, ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari debere.*

Julius II. Diplomate: *Ad statum Anno 1511.* Regulam constituit observandam à Monialibus sub Invocatione Conceptionis, ubi inter alia: *Immaculatam Conceptionem venerantes, vo- veant semper vivere sine proprio &c.* Et in Formula Professionis: *Ego soror N. ob amorem & servitium Domini nostri, & Immaculatæ Conceptionis voveo & promitto &c.* Et in Bulla: *Dum p̄e- clara. Vocat Julius Conceptionem Sanctam.*

Leo X. Ecclesias S. Mariæ in Campo Santo, S. Mariæ de Populo, de Monte, de Ara Cœli, Sanctorum Apostolorum, S. Francisci trans Tyberim, S. Laurentii in Damaso, Jubilæo donavit in Festo Conceptionis. Et Anno 1518. in Bulla: *Pia Christi fidelium: Vocat, Conceptionem Immaculatam &c.*

Adrianus VI. Bullâ: *Romanus Pontifex. Anno Domini 1522.* Confirmat Confraternitatem Toletanam in honorem Immaculatæ Conceptionis, in qua æconomus & primus confrater erat Carolus V. Imperator.

Clemens VII. Officium Conceptionis approbavit. *Paulus III.* confirmat omnia Privilegia Religionis Immaculatæ Conceptionis. Et in Concilio Tridentino Seff. 5. negat Beatissimam Virginem

ginem comprehendi Generalibus Scripturæ locutionibus de Peccato Originali.

Julius I.I. Paulus IV. & Pius IV. Varias Indulgentias concedunt Sanctimonialibus Conceptionis.

Pius V. confirmat Extravagantes Sixti IV. & Officium Immaculatæ Conceptionis in eam formam reducit, quæ modò in Ecclesia Catholica observatur, & ubi Conceptio *dignissima & sancta* pronunciatur. *Gregorius XIII.* Variis Diplomatibus quam plura Monasteria Conceptionis Beatissimæ Virginis in Hispania, Indiisque ædificari concedit.

Sixtus V. in Bulla, *Ineffabilia*, 1588. vocat Conceptionem *Purissimam*. Clemens VIII. confirmat Sixti IV. & Pii V. Constitutiones de Immaculata Conceptione, jubet tota Ecclesia celebrari, evehítque ad classem duplicis majoris; de quo vide *Gavantum* in *Thesauro Tom. 2. Sect. 7. c. 2.*

Paulus V. In Generali Congregatione Sacræ Inquisitionis Anno 1617. Considerans ex opinione afferentium, B. Virginem Conceptam fruisse in peccato Originali, oriri in populo Christiano, cum magna DEI offensa, scandala, jurgia, & dissensiones; prohibet, nè in lectionibus, Concionibus, Conclusionibus & aliis actibus publicis ea opinio doceatur. Narratque Joannes Burgensis lib. de Patrocinio Deiparae cap. 21. Quo die Madritum Cursor Regius Pontificium Diploma attulit, lampadem nocturnis tantum horis coram Imagine Conceptæ Virginis accendi solitam, medio foro, claroque die eo ipso momento, quo Cursor advenerat, sponte ardere cœpisse, consumptoque exiguo oleo, quod à præterita nocte supererat, aquam fomentum suppeditasse; ad quod exciti spectaculum innumeri ferè Mortales convenere, vigilisque stupore defixi produxere. Additque Nierenbergius in *Parthenicis* fol. 28. Testem se esse ingentis admirationis ex ardente repente, & opportunè lampade. Idem Paulus in *Brevi ad Philippum III. An. 1617.* vocat *Immaculatam Conceptionem.*

Gre.

Gregorius XV. Anno 1622. prohibet *primò*: Nè quis privatis etiam colloquiis audeat affirmare, quod B. Virgo concepta fuerit in peccato Originali. *Secundò*. Ut constitutiones Prædecessorum de ejus Conceptione firmæ, & illibatae permaneant. *Tertiò*. Nè quis in Officio Divino alio nomine quam Conceptionis utatur.

Urbanus VIII. Confirmat Religionem Militarem sub invocatione Conceptionis, quam instituit Nivernensis, & postea Mantuanus Dux.

Alexander VII. Anno 1661. Renovat Diplomata *Sixti IV.* *Pauli V.* *Gregorii XV.* in favorem sententiae afferentis, animam B. Virginis in sui Creatione & in corpus infusione à peccato Originali præservatam fuisse; nec non in favorem Festi & Cultus Conceptionis ejusdem Virginis secundum piam istam sententiam &c. Fatetur quoque Alexander, veterem esse Christianorum sententiam, B. Virginis animam in primo instanti Creationis, à peccato Originali præservatam, & omnes ferè Catholicos id amplecti &c.

Circa hæc Suminorum Pontificum Decreta & Constitutiones notandum est: *Primò*: Summos Pontifices loqui ex Cathedra, omnes enim fideles alloquuntur, eisque imperant, prohibent, Festa instituunt, & alia faciunt, quæ omnino dependent ex Pontificia potestate. Quamvis rem ipsam & mysterium quod attinet, nihil decidant, nec præcipiant credi. *Secundò*. Vocant & in suis Diplomatibus, & in Sacris Officiis, quæ approbant, Conceptionem *Sanctam* & *Immaculatam*. *Tertiò*. Eos qui sentiunt, Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Concepptam, idque externo cultu ostendunt, variis Indulgentiis & Privilegiis donant. Imò Pontifices & in suis Diplomatibus, quibus Ecclesiam docent, Conceptionem vocant *Sanctam* & *Immaculatam*; & talem esse non permittunt tantum, verùm etiam jubent in publicis precibus & Sacrificiis ab omnibus conclamari; Nobisum ergo sentiunt Summi Pontifices.

Sed nec minus Universitates omnes, hoc est, flos omnium

Ecclesiae Doctorum. Tales sunt Universitates: Salmanticensis, Complutensis, Vallisoletana, Toletana, Hispalensis, Granatensis, Saguntina, Lexoviensis, Compostellana, Baëzensis, Osnatensis, Cæsaraugustana, Valentina, Grandensis, Barcinoenensis, Tarraconensis, Ilerdensis, Oscensis, Mexicana, Limentis, Conimbricensis, Eborensis, Parisiensis, Moguntina, Coloniensis, Viennensis, Tolosana, Lovaniensis, Bononiensis, Neapolitana, Oxoniensis, Cantabrigensis &c. &c. Tot Universitates errant, ubi erit Christi illa promissio: *Ubi duo vel tres fuerint in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum?* Si ibi Christus, ergo non ibi error; & planè oportet Ecclesiam totam errare, Ecclesia enim non credit, nisi quod audivit & didicit; non didicit autem, nisi à Doctoribus, nec Doctores nisi ex Universitatibus, scholísque, in quibus studebant.

Accedunt Universitatibus omnes Sacri Ordines, hoc est, illa pars hominum in Ecclesia, quæ & doctior, & sanctior; at nihil magis à falso secedit, uti doctrina & sanctitas, hæc enim facit nè velis, illa nè possis errare. *Prima* igitur Immaculatae Virgini militant Ordo Benedictinus, & præcipua hujus Luminaria: Ordo quoque Carthusianus, Cisterciensis, Cœlestinus, Præmonstratensis, Augustinianus, Carmelitanus, Sanctissimæ Trinitatis, Hieronymianus, Seraphicus, Societ. JESU, & multi ac illustres ex Dominicana Familia, quos supra recensuimus; & licet sperare secuturum aliquando totum Ordinem; quid enim illos moretur, toto jam orbe persuaso, & pro Virgine suffragium ferente?

Sequuntur Theologi omnium Nationum, Itali, Hispani, Galli, Germani, Poloni, Scotti, Angli, Belgæ, Lusitani, Græci, quorum longum Catalogum producit Raynaudus in *Tract. de Pietat. Lugdunensi*. Ut omittam Hierosolymitanos, Syros, Armenosque citatos à Petro Ojeda: in *Apologia pro Immaculata Concepcione c. 2.*

Testatur Nicolaus Lancicius *Opusc. II. cap. 13.* Se legisse & descri-

descripsisse Anno 1599. ex Originalibus Actis Concilii Tridentini, sibi ex licentia Clementis VIII. ad aliquot horas exhibitis; ex aliquot decadibus Episcoporum, qui fuerant deputati ad tractandum de Immaculata Conceptione; omnes afferuisse, fuisse sine peccato Originali conceptam, solos quinque contrarium dixisse. Postea in alia Sessione fuisse conclusum, ut tandem determinaretur à Concilio Tridentino, illam esse conceptam sine peccato Originali, sed ob instantissimas preces, aliquot Episcoporum & Theologorum S. Dominici, Concilium supersedit. Ita habetur in aliis actis Concilii, quæ diligenter legi, & hac tunc excripi.

Taceo omnes Principes, Reges, Imperatores, omnésque Christi Fideles, qui hanc sententiam tenent, suóq; & omnium Clericorum, & Sacerdotum ore, precibus & Sacrificiis toto orbe Catholico profitentur. Quis ergo est sensus Ecclesiæ, si ille non est, quem omnes Populi, omnes Principes, omnes Sacerdotes, omnes Theologi, omnes Academiæ, omnésq; Pontifices, non in scholis tantum, sed etiam in Ecclesiis palam decantant? An in hac causa locum merito non habeat illa Augustini sententia Epist. 7. ad Marcellinum: Scripturarum Auctoritas necessaria non est, si ipse sensus communis verum esse proclamat. Et Epist. 99. Ecclesia ferè tota consentit, quod eam non inaniter credidisse, credendum est, undecunque hoc traditum sit, etiamsi Canonicarum Scripturarum hinc expressa non proferatur Auctoritas. Agnovit hunc Ecclesiæ consensum, séque illi submisit celeberimus Ordo Prædicatorum, quando in Concilio Provinciali Bætico (cui præfuit Albertus de las Casas, postea totius Ordinis Generalis) in Manuali, jussu Capituli An. 1524. Hispali vulgato ita pronuntiavit: Quia Ordo Prædicatorum sustinuit huc usque opinionem, quod B. Virgo fuit concepta in Originali: Sed jam de hoc non est credendum, cum sit materia nullius utilitatis, & valde scandalosa; præsertim cum tota ferè Ecclesia (cujus usus & Auctoritas secundum D. Thomam 2.2. q. 20. a. 12. & 3. p. q. 68. a. 10. prævalet dictis Hieronymi, & ejuscunque alterius Doctoris) jam afferat,

quod fuit præservata. Hæc ibi; quæ ex parte sunt confirmata in Capitulo Vallisoletano An. 1605. Quódque omni alio testimonio majus est, Alexander VII. in Bulla An. 1661. edita, statetur: *Omnes ferme Catholicos hanc sententiam amplecti.*

Verum quidem est, nondum esse in Oecumenicis Conciliis, aut à Summis Pontificibus definitam; cæterùm exceptâ Fide, Quid rogo potest, aut certius esse, aut prudentius credi, quàm quod omnes sentiunt, quod omnes dicunt, quod omnes credunt, quod omnes scribunt, quod omnes vovent? Hoc forum, hoc scholæ, hoc templa, hoc Palatia, hoc Regiæ, hoc Vaticanicum; hoc medii, summi, infimique decantant. Quantum rogo præfidentiæ est, malle sibi, quàm omnibus credere, aliósque omnes erroris arguere, te uno excepto? Aut tu, aut omnes errant.

At Scripturæ & Patres obstant. Tu ergo solus scripturas, tu solus Patres intelligis? Aliter omnino omnes Universitates, omnes Doctores, omnes Pontifices, omnisque Ecclesia Scripturas intellexeré; Quid ergo æquius, ut tibi Ecclesia, an tu Ecclesiæ credas? *At Ecclesia nihil definivit:* Esto, num ideo omnia incerta, quæ non definita? Et S. Thomas cùm dicit: *Maximam Auctoritatem habere consuetudinem Ecclesiæ, & semper & in omnibus esse æmulandam;* non de Fide, non de Dogmatibus loquitur, sed de consuetudine: quæ verò major, universaliórq; Ecclesiæ Consuetudo, quàm de qua loquimnr? Verbo: *Melius omnibus, quàm singulis creditur; singuli enim decipere & desipi possunt; nemo omnes, & neminem omnes fecellerunt.* Plinius Panegir. ad Trajanum.

§. VII.

**Miracula fieri non possunt, nisi in testimonium Doctrinæ veræ; ergo ex mente S. Thomæ verum est,
Beatissimam Virginem esse sinè Macula conceptam.**

S U M M A R I A.

1. *Miracula fieri non possunt in confirmationem rei false.*
2. *Diploma Pontificum mari haustum, & in scrinio in opinatio repertum.*
3. *Mortuus ad vitam revocatus.*
4. *Imago Conceptionis Immaculatae lapidi incisa.*
5. *Lampas sponte accensa.*
6. *Stranguria momento curata.*
7. *Imago Conceptionis cadaveri Joannis à S. Cruce impressa.*
8. *Exercitus Hispanus periculo liberatus.*
9. *Lilium inter spinas Concionatori apparens.*
10. *Concionator improvisâ morte in suggestu extinctus.*
11. *Naves à naufragio immunes.*
12. *Revelatio de Immaculata Conceptione facta S. Brigittæ.*

I.

S. Thomas quodlib. 2. a. 6. ità loquitur: *Miracula visibilita fiunt virtute Divinâ ad confirmationem virtutis fidei; non autem fiunt miracula semper ad demonstrandam gratiam ejus, per quem miracula fiunt; & ideo fieri potest, quod aliquis gratiam gratum facientem non habens, miracula faciat; Sed contingere non potest, quod quis falsam Doctrinam annuntians vera miracula faciat, quæ nisi virtute Divina fieri non possunt, sic enim Deus esset falsitatis testis, quod fieri non potest. Idem repetit S. Doctor 3. p. q. 47. a. 4.*

estque expressa Christi sententia cum dicit: *Opera quæ ego facio,
ipsa testimonium perhibent de me.* Si ergo ostendero sententiam,
quæ faveat Immaculatæ Conceptioni, fuisse miraculis confir-
matam; necessariò sequetur ex mente D. Thomæ, veram esse
ne falsam esse posse. Age ergo miracula examinemus à viris
fide dignissimis recitata.

II. *Primo Anno 1484.* Beatrix de silva Lusitana è Parthenone
Ordinis Cisterciensis, quem per annos 40. incoluerat, migrans in Re-
gias Toleti ædes, novum Ordinem Immaculatæ Conceptionis au-
spicata erat. Sed Diplomate Pontificio, dum in Hispaniam Româ perve-
bitur, aquis merso, magnus mœror piissimam Virginem occupavit.
Interpellatione tamen Deiparae per Immaculatam suam Concep-
tionem, Diploma Pontificium in scrinio, aliis chartis admixtum re-
perit, tantâ omnium admiratione, ut Episcopus Accitanus, decen-
nente Toletano Archi-Episcopo, solenni pompâ Diploma convexe-
rit in novum Virginis Immaculatæ Conceptæ Parthenonem. In qua
eadem Beatrix, pridie quam professionem emitteret, Beatâ Virgine
præmonente, obdormivit; cadavere (in fronte stellâ aureâ excimii
splendoris fulgente) tumulato apud Franciscanos. Itâ narrat Ray-
naudus in Pietate Lugdunensi fol. 274. Nec opus est aliis Au-
toribus, Archi-Episcopo Toletano, totâque Hispaniâ teste.

III. *Secundo Anno 1428.* accidit magnum illud, quod ab
Hispanis vulgo ob eminentiam vocatur miraculum Manressæ, et
quod ibi & factum & ab omnibus, ac singulis solenniter annis cele-
bratur. In Civitate Manressa, Principatus Catalannoæ, ob parti-
culares inimicitiæ, vir quidam Franciscus Planes, qui à Judicibus
illius Civitatis, propter tale judicium suspensus, ultimoque fuit sup-
plicio affectus; interfecit virum alium nomine Franciscum Mulet in
jure Baccalaureum, qui antequam humaretur, vivus surrexit, &
novem dumtaxat horas post resurrectionem vixit, quo tempore sapienter
testatus est; se ad hoc fuisse iterum ad vitam revocatum, ut Imma-
culatæ Conceptionis veritatem testaretur, & Deiparae Virginis præ-
servationem, cui in vita adversatus fuerat, in omnium præsentia
fate-

fateretur. Ità habet traditio illius Civitatis, & pictura in muro ejusdem Ecclesiae, & festivitas inibi per tot annos continuata testatur. Ità scribit Joannes Serranus Episcopus Acernensis; & præter illum Joannes Nierenbergius in c. 4. vitæ S. Ignatii. Franciscus de Torres d. 2. de Concept. c. 4. Sebastianus Abren in Commentariis ad 1. 2. S. Thomæ Tract. 15. d. 6. Josephus Minot Canonicus, & Vicarius, ac Officialis Generalis Ecclesiæ Barcino-nensis in publico instrumento ad S. R. Ecclesiæ Cardinales dato die 8. Decembris. Anno 1653. Christophorus Bernardus de Quiros inquisitor, cui, ut hoc miraculum examinaret, comissum fuerat. Additque Benedictus Genonus in Chronico ad An. 1430. Die Lunæ, Sextâ mensis Octobris. Anno 1430. in manibus Judicis Fidei deputati per Synodum Basileensem, fuit testificatum etiam sub juramento, quod nono mensis Septembris. Anno 1428. in Civitate Minorissæ quidam Franciscus Muleti Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ Vi-censis &c. &c. Nierenb. in Parthen. fol. 410.

IV. Tertiæ. Anno 1650. die 13. Decembris. Pater Franciscus Calderon Societatis JESU Epistolam ad Europæos scribit, in qua testatur: In Episcopatu Michuacani, sive Tarascorum, oppido, quod vocatur Villa de Jauna, cujus Parochi sunt Religiosi Augustiniani, accidisse, ut in quodam trunko per medium scisso arboris, quam vocant Bujabo, inventa hæc verba Hispanica fuerint: Maria concepta sine peccato; quod servatum est, ut miraculum in Ecclesiæ Augustinianorum Sacrario ex sententia Episcopi Micuacani.

V. Quartæ. Anno 1617. Sub Pontificatu Pauli V. contigit Madriti prodigium Lampadis sponte ardantis, quod in superiori Paragrapho libavimus. n. 5.

VI. Quintæ. Anno 1657. Cardinalis Rappaciolus Stranguri laborabat, horas jam centum & septem hærente urinâ; ergo facis procuratus, mortem in momenta opperiebatur, desperatis remediis. Subiit Confessarii animum, qui morienti aderat, Virginem implorare. Schedam ergo hac precatione inscribit: In tua Conceptione Virgo Immaculata fuisti, Ora pro nobis Patrem, cuius

cujus Filium genuisti; porrigitque ægroto conglutiendam. Nec mora laxatis aquæ ductibus lotium procurvare, ejectis calculis septem, quorum unus Chirographo involutus, & momento æger redditus sanitati. Tota Roma, ubi hoc contigit, testis miraculi. Vid. Raynaud. in Piet. Lugd. f. 324.

VII. *Sexto.* De Venerabili Joanne à S. Cruce, qui fuit Vir Sanctitate, & gratiâ miraculorum planè insignis, & quem Carmelitæ post S. Theresiam, Parentem agnoscunt, & venerantur, hæc scribit Marracius c. 37. fundatorum Marian. *Quamquam quosvis Saeros Deiparentis dies commendatissimos habuit; Immaculatæ tamen Conceptioni diem dicatam singularius; propter Æ inter mortales agens ab eadem Virgine multis gratiis cumulatus fuit, & post funus in membris ejus Purissimæ Conceptionis ejus imago visa est.*

VIII. *Septimo.* Anno 1585. Cùm Hispanus exercitus Bomelliæ inter paludes & eluviones ab hostibus obsideretur, & jam à fame, frigore, inundationibus, cymbisque Batavorum ultimam cladem expectaret, voto se Immaculatæ Virgini (cujus imaginem, dum vallum moliuntur, in fossa repeterant) obstringunt; nec mora pridie festi flantibus totâ nocte frigidissimis aquilonibus, aquæ gelantur, hostesque abscedere coacti, nè videlicet eorum naves repentino gelu alligarentur. Utque hostis abscessit, glacies velut officio suo functa, & aquæ navigantibus apertæ. In gratam Beneficii memoriam, eodem tempore, iisdemque in Castris instituta sodalitas militum Immaculatæ Conceptionis. Rem totam prolixè Famianus Strada enarrat. lib. 7. *Belli Belgici.* Neque potest negari, quippe insperante toto Hispanico Exercitu, totóque Belgio teste.

Ottavo. Anno 1653. Sodalitas B. Virginis Assumptæ in Regno Valentiæ rogaverat Antonium de Guero S. Theologiæ Doctorem, ex Congregatione S. Philippi Nerei, vellet in urbe Xantiva festam diem panegyrica oratione pro suggestu exornare, Acceptavit, sed cùm ad parietem æmuli nescio cuius manu

manu chirographum affixum reperisset, quo dicebatur: *Beatam Virginem cum peccato Originali conceptam esse*; mutato the-
mate, quod prius meditatus fuerat, pro illibato Conceptu, in
ea Canticorum Verba: *Sicut Lilium inter spinas*, differuit. Oratio magno omnium plausu excepta. Sequenti & serenâ nocte,
amoenam vallem inambulans reputare animo cœpit lilia inter
spinæ non crescere. Et ecce talia volventi, pulcherrimum, &
candentissimum inter spinæ lily visendum se offert, accedit,
carpitque florem, eumque attentius spectanti apparet Imago
Immaculatæ Conceptionis bulbo floris eleganter impressa, pal-
lio, radiisque vestita, & Dracone ad pedes jacente. Ea ab
Archi-Episcopo Valentino aureæ cistæ inclusa, Philippo quarto
dono missa est, & sacra Ædes, ubi lily apparuerat, ædifi-
cata. Testis miraculi tota Hispania, & rei historia Leodii pro-
diit. Anno 1665. *Vid. Histor. prolixè descriptam apud P. Pexen-
felder in Concionat. Hist. hist. 99.*

X. Nonò Anno 1350. Monachus quidam Paulus nomine ausus
Cracoviae, in Sacra apud populum Concione, dicere, *Deiparam Vir-
ginem conceptam fuisse cum peccato Originali, subito cecidit, & ex-
piravit necdum finito sermone; eaque res aliis multis, de eadem ma-
teria disputantibus, grandem incussit timorem.* Sunt verba Spon-
dani Auctoris modestissimi, & veracissimi ad Annum 1350. n. 24.
Eadēmque referunt Henricus de Hassia Carthusianus ejusdem
temporis Scriptor. Magnum Chronicon Belgicum. Langius
in Chronico Mayereus lib. 13. aliique apud citatum Spondanum.

XI. Decimò Anno 1617. Bellarminus coram Pio V. pro Im-
maculata Conceptione retulit, atque inter cætera miracula eti-
am istud: *Naves, quæ signo Immaculatæ Conceptionis caruere, nau-
fragio sepulta sunt; illis tantum feliciter appulsis, quibus Immacu-
late Virginis Imago pro Castoribus fuit.*

XII. Undecimò Miraculis accensendæ sunt revelationes cæ-
litùs factæ, nam & ista, cùm vires naturæ superent, merito in-
ter miracula numerantur. Occurrit ergo S. Birgitta; cuius Re-

velationes quanti sint momenti, doctissimè ostendit Cardinalis Turrecremata in Prologo defensionis earundem Revelationum. cap. I. Planè Anno 1377. Urbanus VI. & post aliquot Annos Gregorius IX. peritissimis Cardinalibus, Episcopis, & Magistris examinandas commisit, ac posteà confirmavit; idémque fecit Martinus V. teste eodem Turrecrematâ. Verba Gregorii IX. sunt: *Totum, quod in eis continetur (hoc est in revelationibus S. Birgittæ) & veritate conspicuum est, & Sanctitate plenum, pellucidum atque perfectum.* Urbani verò VI: *Authenticas, & veritate plenas, & à DEI Spiritu veraciter traditas, &c. &c.* Et denique ipsa Ecclesia in Oratione, quæ in Missa dicitur, sic Deum orat. *Domine Deus noster, qui Beatae Birgittæ per Filium tuum unigenitum Secreta Cœlestia revelasti, &c.* Hæc ergo Sancta lib. 6. c. 49. ita loquentem Beatam Virginem inducit: *Veritas est, quod ego concepta fui sine peccato Originali, quia sicut Filius meus, & ego numquam peccavimus, ita nullum conjugium fuit, quod honestius esset, quam illud, de quo processi.* Narrat Trithemius in Chron. Hirsaugiensi Anno 1369. Sanctam Birgittam à quodam viro docto de Immaculata Conceptione interrogatam respondisse: *Si Matri placuerit Misericordia, interrogabo eam super hac re, & quidquid mihi responderit, indicabo tibi.* Quadam igitur vice in extasi posita interrogavit Dominam, & tale responsum accepit: *Crede filia, quoniam recte sentiunt omnes, qui me præservatam ab originali macula & credunt, & confitentur.* *Male autem, qui contrarium sentiunt, præsertim cum temeritate.*

Innumera sunt miracula alia, quæ in favorem Conceptæ Virginis asseruntur, ego aliqua tantum libavi. Nec refert, non esse omnia à Sede Apostolica confirmata, & ideo nec fidem Divinam mereri; sufficit enim esse certa, ut certam fidem mereantur, & negari sinè temeritate non possint; nam ut optimè dixit Canus lib. II. de locis Theologicis c. 2. Conclus. 2. Plerique nostra hac atate perverse, nè dicam impudenter, res quas esse gestas viri gravissimi testantur, in dubium vocant, qui si idoneas causas, proba-

probabilésque redderent, audiendi quidem essent; cùm verò reddant nullas, contennendi sunt, ut qui communem hominum sensum excuerint; judiciorum humanorum potissima instrumenta, hoc est, testimonia rejecerint, vitaque Magistrum, Prudentiae subsidium, lucem veritatis, historiam neglexerint.

§. VIII.

Beatissimam Virginem esse Immaculatè conceptam, variis rationibus ex S. Thoma desumptis probatur.

S U M M A R I A.

1. Non constat, Beatam Virginem peccato originali fuisse inquinatam; ergo dicendum est, non fuisse inquinatam.
2. Beata Virgo tantâ puritate nitere debuit, quantam Deus conferre potuit puræ creature; ergo caruit originali peccato.
3. Beata Virgo plus à D E O dilecta, quam reliquæ creature omnes, ergo fuit præservata, nè peccato originali succumberet.
4. Si cui daretur potestas, Matrem eligendi, mallet incorruptam, quam corruptam, & semel infamem.
5. Si ex nostro arbitrio penderet, nemo non illam à peccato originali præservaret; ergo multò magis præservavit eam D E U S.
6. Dispensavit Deus cum Beata Virgine in legibus, quæ ministris dedecebant; ergo multò magis in lege originalis peccati.
7. Eadem rationes, quibus Sancti Patres probant Virginis

- Corpus fuisse à corruptione, veribus præservatum, magis probant pro incorruptione anima.*
8. Non constat ex Sacris Litteris, esse ream, ergo censenda est innocens.
 9. Nullus effectus, nullumque signum originalis peccati in Virgine apparet; ergo prudenter credi debet exempta.
 10. DEUS in rebus sacris maximam semper rationem habuit indecentia; ergo multò magis in anima, & vase sua Divinitatis omnium Sacratissimo.
 11. Voluit DEUS Beatam Vtrginem nobilem sanguine nasci, hoc est, originis intacta; ergo multò magis nasci nobilem animā.
 12. Si Beata Virgo à peccato originali præservata non est, ergo Christus nunquam exercuit actum perfectissima Redemptionis, quod credi non potest.
 13. Dignitas Matris DEI magis immunitatem exigebat ab omni peccato, quam dignitas Angelica.
 14. Ingratus est filius, qui Matrem suam non colit, & prædicat, quantum licet & fas est; at licet & fas est, Beatissimae Virginis Conceptionem Immaculatam colere, & prædicare.
 15. Pro Immaculato Conceptu militant rationes & motiva credibilitatis, qua Augustino Catholicam Fidem persuaserant.
 16. Beata Virgo licet omnium humillima, nunquam se vocat peccatrixem; non ergo peccatrix fuit.
 17. Ex Privilegio Matris DEI (qua est dignitas quodammodo infinita) ut omnes reliqua Virginis prærogative;

tivæ; ità etiam illa ~~innoculati~~ conceptus efficacissime demonstratur:

18. Et deniq; ex titulo gratitudinis evidenter infertur.

I.

Ratio I. S. Thomas 2. 2. q. 70. a. 2. ad 2. docet: *In dubio Iudicem faciliorem esse debere ad absolvendum, quām condemnandum. Et in c. 8. Joannis lēct. 1. ad sententiam tres conditiones requirit: In sententia, inquit, debent servari tria: Benignitas, Discretio & Certitudo.* Idque legibus quoque humanis ratum est; neminem videlicet, præsertim in causis criminalibus damnandum esse, nisi *ex probationibus luce meridianâ clarioribus planè convictum*. Ità habetur: l. 5. ff. de pénis; & l. Item mala ff. ad leg. Aquil. Et c. literas de *Præsumpt.* docēntque omnes Jurisconsulti; idque præsertim obtinet in Personis magnâ dignitate conspicuis v. g. Episcopis, Cardinalibus; in quibus nè illæ quidem probationes sufficiunt, quæ alioquin in Jure pro plenissimis & certissimis habentur, ut docet idem S. Doctor loco citato. Ex qua D. Thomæ, omniūque communi doctrina, ità argumentamur. Nulla ratione probari potest) ut in solutione objectionum ostendetur) Beatissimam DEI Matrem fuisse Originali peccato foedatam, ergo pronuntianda est innocens, quam nemo probat nocentem. Si crimen adulterii, latrocinii, perjurii, hominibus opponas etiam infimæ sortis, nec probes, certò absolventur; cur ergo non absolvitur Mater DEI, postulata quidem gravissimi criminis, sed nec comperta, nec convicta? Äquissima petimus: eodem jure, quo criminosos, quo latrones, quo perjuros, etiam DEI Matrem censete; nihil Gratiae; aut pr. vilegii pro ista rogamus; tantum illi, quantum pessimis date: sit innocens, si non convicta; absolvatur, si de culpa non constat: non liquet, non ergo damnetur. O Mater quis te damnavit? Aliqui: quis te convicti? nemo. O jura legesque Romanæ! Filii damnant, quibus nè accusare quidem licet;

licet; & damnant incerto crimine, nec unquam probato; imò morti addicunt, quam tam multi, tam magni, imò tota Ecclesia in omnibus urbibus, in omnibus templis innocentem esse pronuntiant, quódque omnibus sceleratis permittitur, soli Mariæ non proderit, ut videlicet: *Accusatore non probante, Reus absolvatur.*

Nec dicant: *Se Virginis delictum ex scripturis, & Patribus probasse;* Nam Ecclesia & in Concilio Tridentino, & in Pontificiis Diplomatibus, ex omnibus suggestibus millies pronuntiavit: *probatum non esse, & de crimine non constare.* Nemo dixerit constare de Petri homicidio, si decem testes id afferant, centum negent: at ità in nostro casu res se habet; decem sunt, qui Virginem nostram peccati accusant, centum qui absolvunt. Cur ergo malis contra Matrem cum paucis, quām pro Matre cum pluribus sentire? Sit rea, sit nocens, sit filia peccati; at non constat, ergo absolvatur; Vivat, si non convicta.

II. Ratio 2. Constans est S. Doctoris, & multis locis repetita sententia, Beatam Virginem tantâ puritate nituisse, quantum DEUS puræ Creaturæ conferre potuit. Ità habet in 3. sentent. d. 3. q. 1. a. 1. Et Quodlib. 2. ad 3. Et in 1. sentent. d. 17. q. 2. a. 4. Et 3. p. q. 27. a. 2. ad 2. & Opusc. 61. gradu 10. Et in 3. sentent. d. 3. a. 1. concedit hanc propositionem: *Credendum est, Beatisimæ Virgini collatum esse, quidquid conferri potuit.* Eadem Augustini sententia fuit. *Serm. de Assumpt.* & l. 3. de lib. arbitr. & epist. 3. ad Volusianum. Cujus verba infra recitabimus. Ex qua Angelici Doctoris toties inculcata Doctrina ità argumentamur: Si B. Virgo à peccato Originali præservata non est, aut ideo fuit, quia DEUS non potuit, aut quia noluit eam præservare? Non primum, quia DEUS omnipotens est: potuit ergo. Nec ulla est implicantia, Virginem sínè macula nasci; quæ enim sit implicitia nasci innocentem? Imò quod nos cum peccato Originali nascamur, & Adami delicto teneamur, non id necessitatis fuit, sed divinæ voluntatis; potuit ergo velle Deus, ut pec-

ut peccatum Adami soli Adamo , non aliis noceret. Si ergo potuit Deus totum genus humanum peccato Adami eximere, multò magis potuit unam; cur enim possit eximere omnes, & non unam? possit servos privilegio donare, & non possit Matrem? potuit ergo; nec potuit tantùm, sed etiam voluit; cur enim nollet? An quia Sanctissimam Virginem pacto cum Adamo , ejusque posteris inito incluserat? at poterat non includere; si ergo hoc potuit, cur noluit? An quia redimi debuit? At longè major, meliörque Redemptio est, quæ præservat casuram, quam quæ sublevat jam lapsam. An ut humilior esset post culpam? At longè major potuit esse humilitas innocentis, quam reæ; erescit enim humilitas ex dignitate, ut patuit in Christo: suffecitque ad humilitatem potuisse cadere, nisi sustineretur. An quia Justitiæ divinæ id ratio postulabat? At Justitiæ divinæ abunde satisfactum erat, omnibus Adami posteris, alienæ tantùm culpæ, non propriæ reis, temporali morte damnatis cœloque exclusis: num hoc justitiæ parùm erat, uno peccante tot posteriorum millia, etiam aliæ innocentes, etiam invitatos, & paternæ culpæ non tantùm expertes, sed etiam ignaros morte puniri? Nulla ergo postulabat Justitia, ut Matri suæ Deus non parceret; Imò si Matri non parceret, cùm posset; lædi justitia videbatur; hæc enim jubet, quantum licet & fas est, Parentes à Filiis honorari; at poterat Filius, & licebat, ut Matrem à dedecore, & casu servaret; hoc ergo justitiæ fuit.

Quod si leges & jura humana, quæ sunt quædam Imitatio Justitiæ divinæ, prohibent Matrem à Filio in jus vocari, accusarique; quantò magis prohibent non accusari tantùm, sed etiam damnari, ac morte affici, cùm possit Filius succurrere? at verò nulla mors acerbior, quam peccati; nec ulla Mater magis merebatur, nec ullus Filius magis poterat hanc mortem prævenire.

Dein justitiæ quidem sit delinquenti pœnam, & etiam mortem inferre, non tamen alienum à Justitia est curare, & cave-

cavere, nè delinquas, & à culpa præservare; cur ergo Matrem suam non ità Deus præservavit? Denique concedamus, ad Justitiam divinam spectâsse, ut ejus quoque Mater peccato Originali teneretur; at gratiæ & clementiæ erat, nè id fieret, impedire; jam verò quis ità mentem, communémque sensum exueret, ut & credat, & dicat, voluisse Deum cum Matre Justitiâ potius & severitate, quâm clementiâ experiri? Servis Justitia, Matri gratia debebatur, alioquin hîc quoque tritum illud valuerit: *Summum jus, summa injuria.*

Si ergo dices potuit Deus salvâ integrâque justitiâ Matrem custodire, nè caderet, *quærimus*, quid causæ fuerit, ut nollet? Si enim omnium, quæ à Deo facta sunt, rationem aliquam reddere possumus, quia videlicet ab illo omnia sapienter, iumâque ratione facta sunt, *quærimus*, cur hujus tantum cum Matre severitatis, nulla causa ostendi, nulla ratio possit?

Dices: Voluntatem DEI instar omnium rationum esse, nec aliam rationem quæri à nobis, multò minus exigi posse; præsertim quia multa alia Privilegia & Beneficia conferre DEUS poterat Matri suæ, quæ nunquam contulit, videlicet: ut esset immortalis, ut gratiâ majori prædita, de quibus æquè quæri ratio possit, sed æquè non inveniri.

Respondetur. Quando de divina voluntate constat, meritò potest, debetque in illa conquiesci, nec alia ratio à nobis quæri, cùm summa omnium rationum sit: *Deum ità voluisse.* Quando verò non constat Deum voluisse, meritò ab iis, qui hanc divinam voluntatem jactant, signa & rationes quæruntur, ob quas dicant Deum voluisse? Cur enim rem adeo alienam à ratione, creditûque difficultem admittam, si tu nullam causam, nullâmq; rationem in medium promas, quâ credi beat? & quid hoc rei est, ut omnium, quæ à Deo facta sunt, rationes produci possint, & hujus tantum, quam tu dicens Deum voluisse, nulla possit? *Si diceres*, voluisse Deum, ut Sol in terram aliquando cadat, ut Luna, cùm Soli conjungitur, ecclipsi laboret,

boret, ut lilia amissio candore nigra deinceps nascantur; Ut in Æthiopia nives cadant mediâ æstate; Si, inquam, hæc diceres, istarumque rerum rationem, & causam nullam redderes; possem ego tam mira & insolita, ac fidem superantia pro veris habere? & tamen multò mihi illis omnibus incredilius est, Dei Matrem in peccato Originali conceptam esse; quanto enim anima B. Virginis Sole, Lunâ, Lilioque nobilior, tanto minùs inquinari eam decuit.

Quod verò dicitur: *Potuisse Deum reddere Beatissimam Virginem immortalem, nec tamen fecisse.* Magna utrimque disparitas est; mors enim non est malum simpliciter, quale est peccatum, & malum culpæ: Imò potuit mors esse actio summæ virtutis, fortitudinis, charitatis, meritique, sicque omnibus spectatis melius fuit B. Virginem mori. Non ità peccatum Originale, quod absolutè malum est, objectumque Divinæ Abominationis; & ideo B. Virgini eligendum potius fuit, Virginem non esse, quam non esse innocentem, à peccato Originali; infectam; quippe quanto anima corpori, tantò Virginitas animæ, Virginitati corporis præstat; & ista sine peccato amitti potest, illa non potest. Ad id, quod adjungitur, potuisse Beatæ Virgini majorem gratiam dari, nec tamen datam esse, non ergo sequi, Deum Matri dedisse, quidquid dari non repugnat. *Reff.* Deum tantam Matri gratiam dedisse, quantam cognovit, tantæ dignitati parem esse, hoc est, talem qualem puræ Creaturæ nec aliquando dedit, nec aliquando datus est; non ergo oportuit majorem gratiam dari, quam par esset. *Nota,* quantamcunque dedisset, semper queri posset, cur majorem non dederit, nec ulla indecentia fuit, tantam nec majorem dedisse.

Ex adverso, sicut dedecuit Matrem Christi non esse Virginem, & ideo Deus hoc noluit, quanto magis dedecuit esse peccatricem, quantoque minùs hoc Deus voluerit? Ut ergo Mater sine peccato Originali conciperetur, & potuit Deus,

quia Omnipotens , & voluit, quia Filius. Ergo ut conclu-
dam cum S. Augustino Serm. de Assumpt. Ubi Scriptura Divina
de Beatissima Virgine nihil commemorat, inquirendum est, quod
conveniat rationi , fuitque ipsa ratio Auctoritas , sine qua nec est,
nec valet Auctoritas. Et lib. 3. de lib. Arbitrio. Quidquid tibi verâ
ratione faciendum occurrit , scias Deum fecisse , Bonorum omnium
Conditorem.

III. Ratio 3. S. Thomas quampluribus locis docet, Beatissimam Virginem plus gratiae à Deo accepisse , sicutque plus à
Deo dilectam esse , quam fuerint reliquæ Creaturæ omnes: Ità
scribit. 1. sent. d. 17. q. 2. a. 4. Et 3. sent. d. 3. q. 1. a. 1. Et quodlib.
3. q. 4. p. q. 27. a. 5. in O. q. ad 1. Et alibi sàpè. Cui adstipula-
tur S. Bernardinus Senensis Serm. 51. c. 3. dicens: Christum magis
venisse in carne mortali pro B. Virigne redimenda , quam pro
omnibus hominibus , etiam si omnes cum illa conferantur , & ideo
eam vocat, Primogenitam Redemptoris. Et Suarez 3. p. Tom. 2.
d. 18. Deus plus amat solam Virginem , quam reliquos Sanctos
omnes. Ex qua S. Thomæ doctrina ità argumentari licet: Deus
Beatissimam Virginem magis dilexit , quam alias Creaturas o-
mnes , idque non tantum amore gratuito , & arbitrario , ve-
rùm etiam amore debito & necessario , ex quo enim mo-
mento decrevit Filius esse , decrevit quoque omnem ei amo-
rem , reverentiam , & protectionem præstare , quam Filius Pa-
rentibus tenetur: atqui amor ex sua natura avertit , expellitq;
à re amata omne malum , & dignitatē. Si ergo Deus plus Matrem
amavit , quam cæteras creaturas , ergo etiam plus à peccato
(quod est summa miseria & indignitas) custodivit , quam reli-
quas creaturas ; ergo etiam custodivit , & præservavit à pec-
cato Originali , sicut custodivit tot Angelorum millia.

Quomodo enim plus amasset Matrem , quam Angelos , si
cum Matrem æquè à peccato præservare posset , ac Angelos ,
istos præservasset , & non Matrem ? aut ergo minus Matrem
amavit , quam Angelos ; aut si magis Matrem , ergo etiam ma-
gis

gīs curavit, nē caderet, neque subderetur turpissimā Dæmonis servituti. Potuit quidem Deus ex Beatissima Virgine nasci; sed postquam decrevit nasci, eāmque habere pro Matre, non potuit non plūs amare, eāmque non plūs à malo custodire, quām reliquas creaturas omnes.

Dices. Cūm Virgo conciperetur, nondum erat Mater, sīcq; nondum eam Deus plūs aliis creaturis diligere tenebatur.

Respondeatur: Jam ab æterno electa erat in Matrem, ergo jam ante Conceptionem p̄æ omnibus creaturis amabatur; Si enim amor ex dono æstimatur, sicut donum, quo gratuitò est in Matrem electa, & cumulo omnium creaturarum prælata, excedebat dona aliis creaturis collata, ità & amor; Si ergo ante Conceptionem plūs omnibus creaturis dilecta, sequitur, plūs omnibus à peccato custoditam, & præservatam esse, ut videlicet cura & custodia amori responderet; & ideo Privilegia Beatissimæ Virgini concessa, quòd videlicet fomite caruit, quòd nullis motibus concupiscentiæ jactata, nullique peccato veniali obnoxia, jam priùs incepere, quām Mater evaderet. Si ergo jam ante Maternitatem plūs omnibus creaturis dilecta, sequitur, plūs quoque à Deo protectam, nē peccato fœdaretur,

IV. Ratio 4. Si quis potestatem haberet sibi Matrem, aut sponsam eligendi; certum est tales electuram, quæ nunquam corrupta esset, nullaque infamiâ laborasset, tantóque magis id faceret, quantò innocentior, nobiliorque is esset, qui eligeret. At Deus potestatem habebat eligendi Matrem, qualē volebat; quis ergo credat, cūm posset innocentem & intactam habere, maluisse corruptam, & infamem? & corruptam non à juvēne aliquo, aut lenone impudico, sed ab omnium creaturarum turpissimâ & vilissimâ, Deique inimicissimâ, qualis Diabolus est? an verò Deus minus amat honestatem, & innocentiam, quām homines; ut cūm homines sponsam & Matrem innocentem velint, si possint; Deus qui poterat; nocentem & defloratam

prætulerit; Ad hanc rationem spectavit D. Thomas, cùm probans B. Virginem nunquam venialiter peccasse, his argumentis utitur, quia videlicet: *Nulla est convenio luci ad tenebras: Quia Gloria filiorum Patres eorum: Quia in malevolam animam non introibit sapientia.* Ità S. Thom. 3. p. q. 27. a. 4.

V. Ratio 5. Si in nostra, qui Virginem amamus, Potestate arbitrioque fuisset, eam à peccato Originali præservare, quis non præservasset? multò ergo magis eam præservavit, qui eam magis dilexit; Deus videlicet, præsertim cùm nulla ratio fuerit, quæ Deum moraretur, nè amori suo in tantam Virginem indulgeret, non justitiae, non pacti, non Redemptionis, ut suprà probayimus. Cur ergo non credimus Deum fecisse, quæ nemo nostrum non faceret? Potuit & decuit, ergo fecit. Quod argumentum fundatur in illa Regula Augustini, ubi agens de incorruptione Corporis Virginei post mortem: *Nullus dubitat, quin possit Deus Mariam sine corruptione servare, ergo dubitandum non est voluisse.* Ità habet in Serm. de Assumpt. Ergo ex sententia Augustini in exornanda, præservandaque Virgine Deus tantum voluit, quantum potuit. Sic idem S. Augustinus in Epist. 3. ad Volusianum: *In talibus tota ratio facti potentia facientis est.* Et in cit. Serm. de Assumpt. *Quidquid tibi vera ratio dicit, nec melius occurrit, id scias fecisse Deum.*

VI. Dispensavit Deus cum Virgine in aliis legibus, quæ toti generi humano impositæ sunt, quales sunt: *Paries in dolore.* Et illa: *In pulverem reverteris:* Et illa: *Pronum est cor hominis ad malum ab adolescentia sua.* Cur rogo his legibus Virginem exempt? Quia Dei Matrem dedecebant; at multò magis dedecuit peccatum, multò ergo magis hoc eam liberavit; quippe tantum est malum omne peccatum, ut si optio daretur, mallet non esse Virgo, mallet non esse DEI Mater, quam esse peccatrix. Primum ergo hoc Virginis votum, primæque preses fuerunt, nè in mundum prodiret jam deflorata. Dicebat illa cùm primò Mundum ingressa est, quod olim Ester ad suum

um Assuerum: *Ester. c. 15.* *Si inveni gratiam in oculis tuis ô Rex, & si tibi placet, dona mibi animam meam, pro qua rogo.* Et quid tam justa postulantí aliud Deus responderet, quām quod As-suerus optantí Reginæ: *Noli metuere, non morieris, non enim pro te, sed pro omnibus lex hæc constituta est.* Ergo, ut dixi, si Deus cum Virgine in legib⁹ dispensavit, quæ minùs, certè dispensavit in legib⁹, quæ magis Matrem dedecebant.

VII. *Ratio 7.* Sancti Patres iisdem rationibus moti sunt ad amovendas à Matre Dei imperfectiones, quæ multò minùs Matrem Dei dedecebant, quibus non movemur ad negandum peccatum Originale, quòd multò magis Virginem dedecet; ergo aut illi errarunt, aut nos non erramus, qui eorum exempla, & vestigia imitamur. Non admittunt illi vel in pedibus pulverem (hoc est in infima hominis parte) quia Cœli Reginam non decet, quantò ergo minùs admittemus nos vel in ipsa facie, hoc est, in anima, saniem & carcinometa, hoc est, peccatum, quo nîl fædius coram Deo? Lege S. Augustinum serm. de *Assumptione*, ubi fatetur, se nullâ quidem Scripturarum, aut Sanctorum auctoritate cogi ad credendum corpus Virginis in pulverem, cinerem, & vermes resolutum non esse; se tamen rationibus vinci, nè id credere possit: *Animus hæret, sentire non valeo, dicere pertimeseo.* Et cur quæso Augustine dicere pertimescis? Quia inquit, excipitur, quam tanta servat gratia, & attollit dignitatis prerogativa: quia pertinet ad dignitatem Domini suæ Matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere; quia nullus dubitat, quin possit Mariam sine corruptione servare, cur ergo dubitandum est noluisse? quia in Mariae integritate plus potuisse gratiam, quām naturam, non est dubitandum. En tibi rationes Augustini, quæ si militant pro integritate, & incorruptione corporis, multò magis pro integritate, & incorruptione animæ: *Quis enim nescit, si optio Virgini daretur, milles eam potius cineres, & pulveres corporis electuram, quām semel peccatum?* ubi nota, non benè illos de Doctrina

Augustini mereri , qui cùm de innocentia Virginis agitur , nolunt illam Regulam ab Augustino commendatam , inculcatámq; admittere , videlicet : *Potest Mariam sínè corruptione servare , ergo dubitandum non est , voluisse.*

VIII. *Ratio 8.* Beatam Virginem peccato Originali inquitam fuisse , aut *nullo modo* , aut *dubiè* , aut *certò* ex Scripturis Sacris probari potest ? Si *nullo modo* ? ergo cadit totum fundamentum , quo accusatio nititur ; & quæ fiducia est , aliquem peccati Originalis damnare , quem Deus non damnat , cùm tamen reatus peccati Originalis ex sola Dei voluntate procedat ? nemo enim peccato Adami teneretur , nisi Deus teneri vellet ; hæc verò Dei voluntas constare nobis non potest , nisi ex verbo Dei scripto , aut tradito . Si verò de peccato Originali Virginis scriptura *dubiè tantum* , *obscureque* loquitur ; ergo ex scriptura non constat , nec ream esse , nec innocentem , ergo tamen licet dicere innocentem , quàm ream ; at quæ pletas est , cùm Matrem liceat absolvere , aut damnare , malle damnatam , quàm absolutam ? Pendet ex arbitrio nostro mortem , an vitam mereatur , & tamen mortuam volumus ; qui sic judicat , amicus , & filius est ? Si denique *certò* ex scripturis constat , peccati Originalis ream esse , ergo omnes Hæretici sumus ; id verò tam absurdum est , ut nec adversarii objiciant , nec opus sit à nobis refutari .

IX. *Ratio 9.* Nemo prudenter de causa aliqua judicare potest , cuius nullum videt effectum , multóque minùs , si omnino contrarios , & repugnantes causæ effectus observet . Sic imprudentissimus sit , qui judicet elementum ignis esse naturæ gravis , cùm nullos effectus gravitatis in illo deprehendat ; nec enim est densus , nec deorsum movetur , nec ponderat ; imo contrarios omnino gravitati effectus prä se fert , est enim rarus , & sursum movetur . Eodem modo imprudens , imò ignoransissimus est Medicus , qui dicat , imò qui pertinaciter aliis persuadere velit hominem aliquem expirasse , in quo nulla signa sunt

sunt mortis, non pallor, non pulsus cessatio, non oculi fracti, non labia exanguia, non halitus suppressus, non motus sublatus; imò omnia contraria; alacris pulsus, sibiique similis, color floridus, vires integræ, lucentes oculi, & agilitas corporis; hunc si quis mortuum diceret, ineptus potius, quam Medicus dici mereatur.

Eodem modo de peccato Originali oportet philosophari. Peccati Originalis, teste D. Thoma 1. 2. q. 85. effectus isti sunt: *Inclinatio ad malum, seu fomes peccati, & concupiscentia, pugna naturæ inferioris cum superiori, ignorantia in intellectu, debilitas seu languor voluntatis in prosecutione boni, ac denique peccatum veniale;* de quo S. Augustinus lib. 5. contra Julianum cap. 9. ¶ c. 15. hanc Regulam ponit: *Is qui in adulta etate peccatum nullum fecit, in infantili etate peccatum non contraxit; & ideo Christus peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset.* Cùm ergo in B. Virgine nullus fuerit peccati Originalis effectus, nullumque signum, imò signa potius contraria, ac peccato Originali repugnantia, videlicet maxima ad bonum propensio, summa pax, & harmonia affectuum, rationi plenè obtemperantium; perfecta rerum omnium naturalium, & supernaturalium notitia? summus ardor voluntatis immenso amore flagrantis; ac denique perpetuâ puritas ab omni peccato veniali; quâ, inquam ratione suspicari potes fuisse peccato Originali infectam. in qua nullum peccati signum? Tu dicis mortuam peccato esse, at ego nulla signa mortis in illa reperio, imò omnia vitæ; si ergo Medicus de morte corporis, & Theologus de morte animæ & signis judicat, certum est, nunquam mortuam esse, in qua nulla signa mortis notata.

Dices: Mors corporis est effectus peccati Originalis.

Resp Si ità est, ergo Christus peccavit, quia mortuus est. Mors ergo non propriè & unicè effectus peccati Originalis, sed naturæ humanæ ex materia prima sublunari, & contrariis ac pugnantibus elementis compositæ: nec inducit ad peccatum, sed

sed pot:us moratur, finitque peccatum; & ita principaliter non est effectus peccati, sed naturæ, ac etiam gratiæ, cùm sit maximè meritoria, retrahatque à peccato, & ideò in eo etiam fuit, qui nunquam peccavit; sicut ergo non sequitur, illic esse febrim, ubi est calor, (cùm calor ab aliis caulis provenire etiam possit, præter febrim) ita non sequitur fuisse peccatum, ubi fuit mors, quia mors non à solo peccato, sed ab aliis etiam causis procedit. Nec Gratia Originalis & sanctificans ex sua natura mortem in primis Parentibus arcebat (alioquin esu arboris vitæ non eguisserunt) sed ex beneplacito & privilegio Dei, quod à gratia sanctificante separari potest, ut patuit in Christo. Cùm ergo ex una parte doceat S. Augustinus. *Lib. de natura & grat. cap. 26.* B. Virginem ab omni peccato veniali fuisse immunem; ex altera, eum, qui caret omni peccato actuali, caruisse omni peccato Originali; quis rogo peccatum & mortem in illa anima suspicetur, in qua S. Augustinus, tantus Medicus animarum nec mortem, nec signa mortis invenit?

X. *Ratio 10.* In rebus sacris magna semper à Deo indecentia, quamvis alioquin nullam culpam adjunctam haberet, ratio habita est. Sic enim noluit Deus à Sacerdotibus Veteris Testamenti alias uxores, quam Virgines duci noluit à Davide, quamvis Sancto, sed bellatore, humanoque sanguini fundendo planè assueto, Templum ædificari: noluit à Juda Machabæo Sacrificio in eo Altari offerri, quod Sacrilegis hostiis gentiles profanassent: noluit corpus suum in aliud sepulchrum condiri, quam novum, intactumque, nec aliis linteis, quam mundissimis involvi. Quanto ergo magis credendum est, noluisse Deum eam Virginem peccato profanari, quam ad opus omnium planè sacratissimum, & in Matrem elegerat. Tanta cura pro Altari, tanta pro templo & sepulchro, ne quid indecori, foedique haberent, & non multò major pro Matre? aut profanatio aliqua fingi potest pejor peccato?

XI. *Ratio 11.* Nobilitas nihil aliud est, quam excellentia & clari-

claritas Originis, quo fit, ut sicut conditio Originis & Nativitatis mutari non potest; nemo enim nasci aliter potest, quām aliquando natus est; itā quoque nemo verē nobilis esse possit, qui talis natus non est. Potest pauper opulentus fieri; potest privatus ad publicos Magistratus & honores provehi; sed verē nobilis esse non potest, nisi qui natus. Nam quamvis Principes diplomate nobilitatem aliquis assequatur; semper tamen nota pristinæ conditionis, & contemptū manet; unde ignorabilitas & obscuritas Originis à Jurisperito vulnieri comparatur, quod sanari quidem potest, sed nunquam cicatrice satis obductā. Quæ causa est, ut nihil ferē homines objici sibi impatientiū ferant, quām ignobilitatem, quippe indelebilis maculæ. Et ideo Deus ipse, quamvis Matrem humilem, privatis conditionis, inopémque elegerit, nobilis tamen imò Regii sanguinis esse voluit, nè contemptui hominibus esset. Si ergo tantæ curæ Deo fuit, ut quo ad carnem nobilem Matrem haberet, quantò magis ut haberet nobilem animā; hoc est, originis intactæ, præcellentis, & gratiâ insignis? non verò originis obscuræ servilis & peccato fædatæ; nec enim pejor, vi liorque conditio, quām peccatoris. Si ergo, nè contemptui hominibus esset; oportuit carne nobilem esse, multò magis oportuit nobilem animā esse, nè contemptui Angelis esset, quibus destinabatur Regina. Aut dicatur mihi, cur esse ignobilem carne Dei Matrem dedebeat, & non dedebeat esse ignobilem animā, hoc est, in servitute peccati conceptam?

XII. *Ratio 12.* S. Thomas i. p. q. 27. a. 2. docet: *Optimi agentis esse producere totum effectum suum optimum, saltem per ordinem ad totum.* Idque confirmat S. Augustinus lib. 3. de libero Arbitrio c. 5. Ubi: *Quidquid tibi verā ratione occurrit, id scias fecisse Deum.* Ex qua Doctrina D. Thomæ itā argumentamur: Connaturali est omni causæ, etiam liberæ, & impedimento. rum capaci, ut aliquando nobilissimum, & præstantissimum effectum producat: Sic Musicus quantumvis ex certis rationi-

bus non semper optimè cantet , aliquando tamen id facit. Et Pictor licet non semper , aliquando tamen , quām potest optimè pinget. Ergo Christus Dominus Redemptor generis humani , aliquando saltē edidit specimen optimæ Redemptionis , quæ est Redemptio *præservativa* , at quem optimâ hâc Redemptione à peccato liberavit , si non Matrem liberavit? Aut ergo istam , aut nullam : quod si nullam , ergo Deo contigit , quod nulli causæ , ut videlicet posset optimum effectum , & tamen nollet , sterili ejus Omnipotentiâ ad optimam prolem.

XIII. *Ratio 13.* Docet S. Thomas 3. p. q. 72. a. 5. ex S. Paulo 2. ad Corinth. 3. Deum dare unicuique gratiam proportionatam illi dignitati , ad quam eligitur : at Dignitas Maternitatis Dei est major dignitate omnium Angelorum (alia enim est dignitas servi , alia dignitas Matris) ergo cùm Angeli fuerint creati in statu gratiæ , multò magis ita creari decuit animam Matris : Si enim noluit in suo Palatio habere servos , nisi innocentes , quantò magis noluit habere Matrem , nisi innocentem ?

Dices : B. Virgo fuit Filia Adæ , & consequenter ejus peccato obnoxia , non ita Angeli.

Resþ. Fuit Filia Adæ , sed simul fuit Mater DEI ; si ergo tu dicas , peccare debuisse , quia Filia Adæ , ego dico non debuisse , quia Mater DEI ; quantum ergo Deus Adamo præstat , tantum præstat titulus Matris Dei titulo Filiæ Adami ; cessit ergo debitum filiæ Adami Dignitati & Privilegiø Matris DEI . Sicut enim si ancilla Regi nubat , cedit origo & conditio ancillæ , privilegiis & dignitati Reginæ ; Sic Beatissimâ Virgine ad dignitatem Matris evenit , de illa loqui oportet non ut de filia Adami , sed ut de Matre DEI ; nec tamen considerare , quid ei conveniat , ut ancillæ , quām quid conveniat ut Matri innocentis Dei , omniūque Creaturarum Reginæ .

XIV. *Ratio 14.* Negari non potest , debere à nobis amari , & coli Beatissimam Virginem , & de illa optimè sentiri , quantum

tum licet & fas est, id enim & illam & nos decet, quis enim filius, nisi ingratissimus, Matrem suam non colat, amet, de-prædicet & veneretur, quantum licet, & fas est? At licet & fas est, Beatissimam Virginem innocentem, Immaculatam, omnisque peccati Originalis expertem credere, fateri, ut tam colere, & ubique prædicare; Imò Ecclesia non tantum id permittit, verùm etiam maximis Beneficiis spiritualibus, suo exemplo, & solenni Feso invitat, cur ergo nos quoque non eam colamus, & ubique terrarum innocentem, peccatiq; omnis expertem depraedicemus?

Hæc ratio palmaris est, & planè convicit, nullumque ter-giversationi locum relinquit: Potestis negare, Matrem amari, coique debere, quantum licet & fas est? potestis negare, licere Immaculatam, & Innocentem credere, & prædicare? Potestis negare longè præstantius esse, illam semper fuisse innocentem, quām aliquando peccatricem, & maculā inquinatam? Credite ergo & dicite de illa, quod præstantius est, quodque credere, & dicere vobis licet, & fas est.

Scribit S. Thomas i. p. q. 20. a. 4. ad 5. *Majorem gratiam effieri, qui conservatur in Innocentia, quam cui remittitur peccatum.* Ego majorem hanc gratiam in Matre mea agnosco & prædico; Vos cùm agnoscere & prædicare liceat Ecclesiā permittente, imò invitante, majorem hanc gratiam rejicitis; qui ergo titulum magis filii merentur, qui minùs, an qui magis, intra honestum tamen, Matri suæ, tribuunt? Planè non ignoscendus tantum, sed etiam commendandus hic error, si quis amico suo bonâ fide, deceptusque plūs tribuat laudis, quām meretur; quantò magis si Matri, & si ex vero? Dicam ego cum Plinio Senatore. l. 7. Epist. 28. (cui nimia amici commendatio vitio vertebatur) mutatā solūm voce amici: *Agnosco crimen, amplector etiam, quid enim honestius culpā charitatis?* Qui sunt tamen isti, qui Matrem meam melius me nōrint? Sed ut nōrint, quid invident mibi felicissimum errorem? Ut enim Maria non

Sit talis, qualis à me prædicatur, ego tamen beatus, quod mibi videtur: mibi nunquam persuadebunt, ut Matrem meam nimium à me diligi putem. Si ergo & qui afferunt sine macula conceputam esse, & qui negant errare possunt; malim cum iis errare, qui dicunt peccatricem.

XV. *Ratio 15.* S. Augustinus contra Epistolam fundamenti c. 4. Rationes enumerans, quibus cogebatur, ut Religionem Catholicam veram esse crederet, aliisque præferret, hæc habet: *Multa sunt, quæ in Ecclesia Catholica justissimè me tenent: consensio populorum & gentium: Auctoritas miraculis inchoata, Sedes Apostolica, cui pascendi oves suas Dominus curam demandavit.* Si hæc convincendo Augustino suffécere, cur non sufficiente convincendo tibi? An verò aliquid istorum Immaculato Concepui deest? num consensus Populorum? num omnium ferè Doctorum, ac Universitatū auctoritas? num Diplomata Pontificū? num Miracula & multa, & à fide dignissimis recitata, quibus si credere nolis, oportebit planè communē sensum exuere, omnemq; historicam auctoritatem è medio tollere; sicut enim vanissimum est, omnia ac passim; ita stultissimum, nihil, & nemini credere. Si ergo hæc, quæ Theologi vocant *motiva Credibilitatis*, talia sunt, ut Augustinus digna crediderit, quibus etiam res difficillimæ, quæq; omnem humanæ rationem superant, persuadeantur; quanto magis sufficient, rei facillimæ persuadendæ, humanæq; naturæ tam consentaneæ, quam est, Matrem à Filio præservatam, nè caderet, nè communi servorum conditioni, ac legi misceretur, nè morti succumberet? Quid amabo facilius creditu? & tamen quot argumentis è Cœlo provisum, ut credantur? Cur ergo iis rationibus tibi non facillima persuadeantur, quibus etiam difficillima Augustino persuasa sunt? Aut ergo nimis credulus Augustinus, aut tu nimis inaccessus veritati.

XVI. *Ratio 16.* Constat B. Virginem humillimam fuisse; adeò ut hâc potissimum virtute in Dei Matrem eligi merita sit juxta illud Augustini: *Virginitate placuit, humilitate concipit*, idque

idque aliis quoque Patribus visum, nam S. Bernardus Serm. super signum magnum: *Meritò facta est novissima prima, quæ cùm prima esset omnium, sese novissimam faciebat.* Et Richardus à S. Laurentio de *Laudibus Virg.* l. I. c. 3. *Nimirum humilitas Mariæ Regem Cœli traxit ad terram.* Si humillima, ergo nihil eorum omisit, quibus conditionem suam deprimeret, ostenderetque indignitatem, ut ex adverso tanto magis Divina in eam Bonitas & Clementia eluceret. Id præsertim ex Cantico illius patet; ubi nihil non agit, ut rationes, & argumenta producat Divinæ misericordiæ extollendæ, describendæque suæ indignitati, quantum videlicet citra mendacium licuit. *Quia inquit, respexit humilitatem ancillæ suæ.* Græcè Ταπεινωσίη; hoc est, vilitatem, exiguitatem. Tacet virtutes; narrat obscuritatem, ut tanto majus appareat beneficium & liberalitas dantis, quanto magis indignæ collatum: *Respexit inquit, humilitatem, paupertatem, imperfectionem, exilitatem ancillæ suæ.* Amabo te, si peccato Originali aliquando tenebatur; cur non potius dicit: quia respexit iniquitatem miseræ peccataricis suæ? Sicut enim nulla paupertas, nulla imperfectio, nulla obscuritas, nullumque malum peccato pejus; ita nihil æquè hominem indignum reddit, Deique misericordiam, ut peccatum extollit: hinc tanta Sanctorum cura, Mosis, Pauli, Augustini, aliorumque, ut delicta sua Mundo ostenderent. Ipse David inter alia peccata etiam originale exponit, ut nihil omittat, quod confusione suæ servire possit. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.* Si ergo B. Virgo omnes Mortales humilitate superavit; si vilitatem & indignitatem suam in Cantico operosè descripsit, cur ergo peccatum tacet, quo nihil opportuniū profitendæ vilitati? cur se ancillam dicit, non peccataricem? cur humilitatem suam, hoc est, tenuitatem, non iniquitatem memorat? cur tot Sanctorum exempla non imitatur peccata & delicta sua recitantur; planè alterutrum concedi oportet, aut non fuisse omnium humili-

mam,

mam, si peccatum tacuit, quo tenebatur: aut omni peccato cœuisse, & ideo nihil de peccato locutam, nè veritatem menda-
cio offenderet. Dixit ergo ancillam, non dixit peccatricem,
quia unum, non alterum fuit, utrumque dictura, si utrumque
fuisset,

XVII. *Ratio 17.* Potissima tamen ratio, quæque omnes complexitur, est dignitas Matris Dei. De hac ita S. Thomas i. p. q. 25. a. 6. *Beata Virgo ex hoc, quod est Mater Dei, dignitatem habet aliquo modo infinitam ex bono infinito, quod est Deus, & cuius est Mater.* Idem docuit S. Eucherius, cuius est celebris illa sententia: *Scire vultis, quanta sit Mater? cogitate, qualis sit Filius.* Et S. Anselmus de *Excellent. Virg.* c. 2. *Hoc solùm de Beatisima Virgine predicari, quod sit Mater Dei, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici, vel cogitari potest.* Et S. Petrus Damianus: *Attende Seraphim, & videbis, quidquid majus est, Virgine minus esse; solùmque Opificem opus istud supergredi.* Observandum quoque, B. Virginem dupli ratione ad Incarnationem Christi concurrisse, videlicet, ut causam *Physicam*, & causam *Moralēm*; ut *Physicam*, quia purissimum sanguinem ministravit, ex quo Christi Corpus formaretur, sicut enim non solus artifex est causa aurei poculi, sed etiam is, qui aurum donavit, ex quo poculum conflatum est: Ita etiam illa causa Incarnationis, quæ materiam dedit. Ut causa vero *Moralis*; quia noluit Deus ex ea nasci, nisi illâ consentiente, & ideo missus est Arch-Angelus, qui ejus voluntatem, votumque requereret, & obtineret, ut bene dixerit Guerricus in *Cantica*: *Noluit carnem sumere ex ipsa, nisi dante ipsa.* Ex hac vero dignitate Matris deducunt Patres, Ecclesia, Theologi omnia illa privilegia, quæ passim legere est: videlicet, quod plus dilecta à Deo, quam omnes Sancti universim & collectivè sumpti: quod solo Deo excepto cunctis superior existit: quod tantâ nituit puritate, quâ major sub Deo nequeat intelligi: quod sit immensa gratiarum abyssus: quod quidquid gratiae vel paucis Mortalium collatum est, non fuerit tan-
ta Vir-

te Virginis negatum: quod sine peccato nata: quod post partum Virgo: quod in Caelos etiam cum corpore assumpta: quod mensura privilegiorum Virginis, sit potentia Dei: (de quo videatur Suarez in 3. p. d. 21. Section. 5) Quod omni peccato veniali caruerit: quodq; Deum sibi debitorem habeat, quia facta ejus Mater; ita enim scribit S. Methodius Martyr. Orat. de Purificatione. Hæc inquam omnia, cum expressè in Sacris Litteris non habeantur, non aliunde accepta, quam ex titulo & dignitate Matris. Sicut enim si quis dicat, aliquem esse Regem, quamvis nihil aliud adjungat, hoc ipso satis quoque dixit: esse potentem; esse divitem; esse deliciis; palatiis, militibus instructum; sic Evangelium, cum Mariam esse Dei Matrem dixit, omnia privilegia beneficia & gratias complexum est, quæ puræ creaturæ concedi possunt. Id aliqua ratione exemplo Salomonici Templi illustrari potest. Nulla ab Orbe condito pulchrior & opulentior moles, nec deinceps futura est. Idea & exemplar Templi non Vitruvii, non Phidiae, sed ipsius Dei manu adumbratum & pictum: ducenta hominum millia operi adhibita: Septem anni struendo impensi: omnia quæ ad Templum spectabant, pretiosa & eximia: Marmora, jaspides, cedri, purpuræ, electrum, aurum, gemmæ. Parietes, laquearia, aræ, oraculum, simulachra, columnæ, omnia auro vestita. Tota Templi suppellex & instrumenta, phialæ, thuribula, lampades ex purgatissimo auro; adeò ut Josephus aureorum vasorum trecenta & triginta millia numeret. Argenteorum millies mille, & decies mille: Instrumentorum verò ex electro tria millia. Expensæ in Templum factæ centum millia auri talenta; argenti verò millies mille. Quæ si ad nostratem monetam reducas, ex calculo Lorini (qui uno talento aureo Sanctuarii 5609. aureos seu duplas hispanicas tribuit) confiant supra quinques millies decies & sexagies centena millia, hoc est: quinque millia sexaginta milliones hispanicorum aureorum, totidémque milliones talentis argenti respondebunt, cum minima portio auri ad argentum sit decuplicata.

pla. Quæ planè auri massa tanta est, ut fateantur Auctores, potuisse totum Templum ex solido auro fieri. Quòd si queras, quo fine tot thesauri, tantaque vis auri, argentique impensa? hanc unicam causam Salomon exponit: *Non enim homini, sed Deo habitatio præparatur.* Tanti ei videbatur Domum Deo adornari, ut nullum aurum, nullæ opes sufficerent.

Idem de Virgine dicas. Illa non in Templum tantum, sed in Matrem Deo parabatur; quæ gratiæ, qui thesauri sufficerent tam eximio, immensoque operi? planè quidquid in terra, quidquid in Cœlo; Deique scriniis est, invenies umbram esse tantæ dignitati comparatum. Quidquid ergo privilegiorum Mariæ collatum, id omne infra Matrem est. Si ergo queras; cur sine peccato nata? quia Mater est. Cur nulli peccato obnoxia? quia Mater est. Cur post partum Virgo, cur in Cœlos assumpta, cur ante omnes creaturas dilecta? quia Mater est. Ex hoc ergo D. Thomæ principio ab omnibus Patribus, ipsaq; Ecclesia, admisso ita licet argumentari. Maternitas est dignitas quasi infinita; ad eam ergo debuit Virgo disponi per gratiam non quidem absolutè (id enim impossibile est) sed aliquo modo infinitam, hoc est, quantum & deceat, & non repugnet: at conceptam esse sine peccato, & decet, & non repugnat. Decet; quia sicut nihil magis animam dedecet, quam peccatum, ita nihil magis decet, quam carere peccato: id enim decere dicimus, quod convenit rationi, at quid magis rationi convenit, quam non peccasse? aut quid decebit, si non decet innocentia? decuit ergo; sed nec repugnat; quid enim repugnat Omnipotenti? aut quæ implicantia in hac propositione fingi potest: *Beata Virgo nunquam peccavit?* Rursus S. Pauli argumentum est: *Qui etiam pro nobis Filium suum dedit, quomodo non cum illo omnia nobis donavit?* Cùm ergo Maria proprium Filium dederit Deus; quid non deinceps donavit? donavit thesarum, & negavit teruntium? aut falsa est Pauli consequentia, aut verum, quod dicimus.

XVIII. *Ratio 18.* Docet S. Thomas 2. 2. q. 106. a. 6. gratitudinis officium esse, ut reddat *plura in recompensatione*, aut certe paria, qui ergo voluit esse filius, voluit quoque non esse ingratus; non quod Deo obligationem imponamus; sed quia non potest Deus velle repugnantia, rectæque rationi adversa, quale esset, promittere, & promissis non stare; futura prædicare, & non implere; Filium esse, & Parentibus ingratum. Qui ergo voluit esse filius, voluit quoque Matri non esse ingratus: Cùm ergo vitam à Matre acceperit infiniti pretii, debuit quoque gratiam infinitam rependere, hoc est, quanta non repugnat, & decet. At Matrem esse immaculatè & in gratia conceptam, & non repugnat, & decet, ut supra ostendimus; ergo id quoq; Matri iuæ dedit.

§. IX.

Refutantur, quæ contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur.

S U M M A R I A.

1. *Universalibus Scriptura sententiis B. Virginem non comprehendendi; immo nec comprehendendi posse, probatur ex isdem illis sententiis, qua nobis opponuntur.*
2. *Cur B. Virgo excepta à communibus legibus, & propositionibus S. Scriptura.*
3. *In Beatissima Virgine non militare rationem legis, ob quam omnes posteri Adæ peccato Originali subduntur.*

I.

Mirari nemo debet, si multa Immaculatæ Conceptioni ex Sacris Scripturis opponuntur; quid enim est verius certiusq;

N

tiúsque Articulis fidei? & tamen quid magis ex scripturis impugnatur? Audiamus ergo, quid ex scripturis opponant.

Opponitur Primo. Ex Epist. ad Roman. c. 3. Omnes peccaverunt, & erant gloria DEI. Et c. 5. Per unum hominem in hunc mundum peccatum intravit, in quo omnes peccaverunt. Et ibid. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius iustitiam in omnes in justificationem. Ad Galat. 3. Conclusit scriptura omnia sub peccato. Eccles. 7. Virum de mille unum inveni mulierem autem ex omnibus non inveni. Et Jobi 24. Nemo mundus à sorde, neque infans, cuius est unius diei vita super terram.

Resp. 1. Certum & indubitatum est, Generalibus Regulis & propositionibus S. Scripturæ non comprehendendi B. Virginem; ita enim docet S. Augustinus Serm. de Assumptione B. Virg. & l. 1. de Natura & gratia c. 36. Et clarissime ipse Angelicus Doctor 3. p. q. 30. a. 2. ad 2. Dicendum, quod, sicut Augustinus dicit in Serm. de Assumpt. Maria verâ estimatione à quibusdam generalibus excipitur: Quia nec Conceptus multiplicavit, nec sub viri, hoc est, mariti potestate fuit: Idque evidenter probatur ex aliis S. Scripturæ locis. Illa enim verba Ecclesiastici c. 40. Omnia quæ de terra sunt, in terram revertentur. Et illa Hieremiæ 6. & 8. Omnes querunt, quæ sua sunt; non comprehendunt B. Virginem. Ex universalibus ergo Scripturæ locis non potest deduci consequentia ad Personam adeò eximiam privilegiatam, & exemptam, qualis est B. Virgo.

Imò id ipsum colligitur ex iis ipsis textibus, qui nobis objiciuntur; Nam S. Paulus illo ipso cap. 3. ad Romanos habet istas propositiones universales: 1. Omnis homo mendax. 2. Omnes sub peccato sunt. 3. Non est justus quisquam. 4. Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt. 5. Non est qui faciat bonum, non usque ad unum. Si universalitas istarum propositionum non complectitur B. Virginem, quare illa sola complectatur, quæ peccati Originalis meminit? & si illæ toties repetitæ locum re-

linquunt exceptioni, & privilegio, quare non alia? cùm æquè & in ista, & in illis Paulus universaliter loquatur? Nunquid dicit idem Apostolus ad Corinth. 15. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur.* Et tamen certum est, non omnes de facto in Christo vivificari, parvulos videlicet, qui sínè Baptismo decedunt. Si ergo ista Pauli proposicio: *Omnès in Christo vivificabuntur*, vera est, quamvis tam multi excipientur, quare non etiam ista vera esse possit: *Omnès in Adam moriuntur*, quamvis una non moriatur? Si enim universalitati propositionum non obstat exceptio multorum, multò minùs obstabit exceptio unius. Patet ergo universales propositiones D. Pauli, non includere omnia omnino individua; illud præsertim, quod, ut phrasí Juristarum loquar, *Speciali notā dignum est*, quódque tot & tam dignis rationibus excipi debet.

Dices: Ergo plures excipi poterunt à Lege peccati Originalis.

Resþ. 1. Certum est, omnes Lege universalí comprehendendi, qui speciali privilegio non eximuntur; an verò plures hoc privilegio donati sint, Ecclesiam latet, *quis enim novit sensum Domini, aut quis Consiliarius ejus fuit?* temerarius tamen erit, qui sínè gravissimis rationibus, quales pro Virgine militant, hoc privilegium aliis attribuat; sicut temerarius sit, pœnáque dignus, qui sínè gravi ratione generales leges tributorum, aut jejuniorum subire nolit.

Resþ. 2. S. Paulus seipsum explicat, non enim dicit abso-lutè, *omnes peccâsse*, sed *omnes in Adam peccâsse*, & naturâ filios iræ fuisse; Id verò etiam de B. Virgine verum esse potest: aliud enim est peccare in Adamo, aliud peccare in utero Matri: demus verò in Adamo peccâsse, hoc est, peccante Adamo, & ipsam quoque, utpote Adami filiam, ream & obnoxiam hæreditario delicto fuisse, debitrix, ergo fuerit ex culpa Parentis, sed non quærimus, an debuerit, sed an debitum solverit, cùm

in utero Matris concepta est? & negamus soluisse, quippe Matrem, & ideo exemptam, eo ferè modo, quo leges Civiles de Augusta loquuntur: Princeps, inquit Ulpianus, *I. Princeps ff. de leg. Legibus subditus non est, Augusta verò licet sit subdita, Princeps tamen eadem privilegia ei concedit, quæ ipse habet.* Eodem modo, verum sit B. Virginem fuisse naturā filiam iræ; at nos non quærimus, quid ex natura sua fuerit, sed quid ex gratia, & privilegio DEI?

Resp. 3. Dictum verò Ecclesiastis continet figuram proverbialem, videlicet: multò facilius virum bonum, & prudentem, quàm foemina reperiri; & planè ipse Salomon inter mille suas uxores & amicas, 700. videlicet Reginas, & 300. concubinas, id ipsum expertus est.

Resp. 4. Denique observa, quantâ severitate cum Virgine agatur: cùm Paulus dicit *omnes peccasse*, volunt ab hac generali oratione Virginem non eximi; cùm verò Augustinus, aliique Patres à nobis supra citati dicunt, B. Virginem *nullo prorsus peccato nullâ omnino maculâ contactam esse*, nolunt illam vocem universalem, nullâ, ad omnia extendi peccata, ac etiam Originale. Ergo oratio universalis ex ipsorum sententia, cùm Virginem damnant, omnia comprehendit; cùm verò nos illam absolvimus, non comprehendit omnia.

II. Oppones 2. Cur excluditur B. Virgo, quam scriptura non excipit? *Retorquo.* Cur includitur B. Virgo, quam scriptura non includit? Et ubi excipit scriptura B. Virginem à lege peccati actualis, & corruptionis? num ideo actualiter peccavit, & post mortem corrupta est? planè si aliquid præter scripturas dicendum est, æquiūs fuerit DEI Matrem præter scripturas absolvere, quàm præter scripturas damnare. *At Privilegium, & Exceptio probari debent.*

Resp. Jam probavimus gravissimis rationibus, & iisdem omnino, quibus jam toti Ecclesiæ probatum, persuasumque est, eis post mortem incorruptam, esse peccati venialis expertem, eisē

et in fine peccato Originali natam, & esse in Cœlos assumptam, cum tamen nihil istorum scriptura dicat: Sufficit esse Matrem DEI, ut intelligamus nihil ei defuisse, quod deceat tantam Matrem; Sicut sufficit in scriptura dici, *Deum creasse Solem*, ut intelligamus nunquam Soli radios, & lucem defuisse, quamvis id scriptura expressè non dicat; quippe ut ait B. Antelius: *Decuit Virginem eā puritate nitere, quā major sub DEO nequeat intelligi.* Sic etiam ut aliqua probetur privilegio esse legibus exempta, sufficit constare, esse *Augustam*, ut supra ostendimus ex Ulpiano.

Deinde, tunc probari debet Privilegium, quando constat legem ad omnes extendi, etiam specialissimâ notâ dignos: at non constat, de lege peccati Originalis; imò contrarium potius ostensum est, cum respondimus ad Epistolas S. Pauli. Et ideo etiam leges humanæ statuunt, ut quando lex non est clara, omnino restringi debeat, præsertim si sit odiosa; at de lege peccati Originalis nec ex S. Paulo, nec aliunde clarè constat, etiam ad DEI Matrem proferri debere, imò contrarium potius: & verò quæ lex odiosa dici debet, si non illa peccati? Sic etiam iisdem legibus humanis cautum est, ut oratione & lege universalí non intelligentur comprehendi, qui speciali notâ digni sunt, aut quæ verisimiliter Legislator includere non voluit, ut si omnibus gestatio armorum & purpuræ prohibeatur, non intelligitur filius, aut uxor Principis: Et in obligatione Generali non intelliguntur pignori subjecta, quæ quis verisimiliter exceptisset; ut est elegans textus in l. 6. ff. de Pignoribus, junctâ Glossa.

III. Ubi nota, ut quis Legi universali eximatur, non requiri ab Imperatore, ut exemptionem, aut privilegium ostendat, sed solum ut verisimile sit in lege generali comprehensum non esse, idque præcipue militat pro B. Virgine, in qua postquam semel in DEI Matrem electa est, ratio legis cessabat, nullumque amplius locum ex multorum sententia habuit pa-

Etum cum Adamo initum; Deus enim, *inquiunt* Justitiam originalem posterorum, voluntati alligavit Proto-PARENTIS, ut videlicet, si ipse obediret, posteri in ejus gratiam & justitiam originalem jure hereditario succederent; si non obediret, sine illa nascerentur in poenam Paternæ culpæ. Quod pactum æquissimum erat, & nemo ex posteris Adæ recusasset, si tunc vixisset, suamque sententiam & consensum rogatus esset; quis enim non crederet, legem tam facilem ex una parte, & ex alia tam severis poenis, ac morte fanticam à viro tam sancto, tam felici, tam prudenti, & tot corporis, animique dotibus ornato, violatum iri, unius pomi cupidine? & quis nostrum non longè tutiorem se credidisset, re, Adamo tot partibus meliori, quam sibi, commissâ? Non ita in B. Virgine, cuius anima longè præstantior, Deo conjunctior, & à peccato multò remotior fuit, quam Adami; immo iste peccare potuit, ut experientia docuit; illa non potuit, quippe in gratia semper confirmata.

Non potuit ergo anima & innocentia Virginis illius arbitrio & custodiæ committi, qui multò infirmior erat, multoque periculo vicinior; quam ipsa Virgo: id enim perinde fuerit, ac si quis peritissimum Senatorum tutelæ committeret inexperti adolescentis; aut pretiosum adamantem non feris & ferro, sed arcuæ viträe custodiendum includeret. Vitrum erat Adamus, adamas Virgo; quæ ergo ratio voluit, ut fortior committeretur debilioris custodiæ; utque non arbitrio suo staret, quod tamen vinci non poterat; & staret arbitrio alterius, qui & vinci poterat, & vincendus prævidebatur? Absit ergo tale pactum, & Virgini tam periculosem, & in quod nunquam ipsa consentiret; qui enim prudenter multò fragiliori seipsum crederet, & voluntatem suam, quæ peccare non poterat, cum alterius voluntate commutaret, qui poterat? Patet ergo, Beatissimam Virginem, postquam in DEI Matrem electa & destinata, iisque gratiis, & privilegiis donata est, quæ tantæ dignitati congruebant; fuisse pacto Adami, quo priùs inclu-

includebatur, exemptam; & ita ut filiam quidem Adæ contraxisse debitum; sed ut DEI Matrem eo abisolutam, sicutque perfectissimâ ratione redemptam esse, ideo enim debito soluta est, quia à Christo in Matrem electa, gratiâque meritis suis quæsitâ, à lege peccati exempta.

§. X.

Respondetur ad Sanctos Patres.

S U M M A R I A.

1. *Nihil ex Parentibus, præsertim S. Augustino, convinci, cum dicunt, solum Christum conceptum esse sine peccato Originali.*
2. *Nihil quoque obstare, quod S. Augustinus doceat, B. Virginem habuisse carnem peccati.*
3. *Ex morte B. Virginis nihil contra Immaculatam ejus Conceptionem probari.*
4. *Neque ex S. Anselmo.*
5. *Neque ex S. Bernardo.*
6. *Neque ex confictâ Revelatione S. Catharina Sencensis.*

I.

Opponuntur imd. Patres, qui in genere docent, neminem à peccato Originali liberum, immunemque fuisse, præter solum Christum. Id aliquoties inculcat præsertim Augustinus.

Reph. Primò. Augustinus in libris, quos contra Pelagium scripsit, ejus præsertim hæresin confutat, quod videlicet parvuli sine peccato ex Parentibus baptizatis nascerentur; si enim, inquietab Pelagius, *injustus injustum gignit, quare non etiam iustus iustum generat, non peccat, qui nascitur, non peccat, qui condidit,*

dedit, per quam ergo rimam inter tot præsidia innocentia, peccatum ingreditur mundum? Hunc Pelagii errorem ubique confusat Augustinus, docetque in genere omnes nasci cum peccato Originali. Ubi vero de B. Virgine in particulari, & individuo loquitur (quod ter ab Augustino factum esse reperio) semper illam excipit; nam *Primi in lib. de natura & gratia cap. 36.* cum Julianus ei objiceret: *Domini ac Salvatoris nostri Matrem sine peccato confiteri, necesse est pietati.* Respondet Augustinus: *Excepta S. Virgine Maria, de qua propter bonorem Domini nullam prorsus cum de peccato agitur, habere volo quæstionem (inde enim scimus, quod plus gratia ei collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.)* Hac ergo Virgine exceptâ, si omnes illos Santos, & Sanctas possemus interrogare, utrum essent sine peccato, quid fuisse responsuros putamus? nonne unâ voce clamâssent: si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Vides hic Augustinum repetitis, & enixis verbis excludere animam Virginis ab omni prorsus peccato; testarique, *eam viciisse omni ex parte peccatum;* Imò palam profiteri, lectorésque admonere, quoties & ubicunque, & de quovis peccato aut hactenus egerit, aut deinceps acturus sit, nullo modo se complecti velle animam Virginis. Quid potest clarius dicere Augustinus? Et quamvis illic agat de peccatis actualibus, & venialibus, certum tamen est, agere etiam de peccato Originali; *tum* quia Augustinus eam excipit ex omni parte, & ab omni prorsus peccato: *tum* quia præcipua concertatio cum Juliano erat de peccato Originali; *tum* quia ratio Augustini æquè aut magis locum habet in peccato Originali; illa vide licet: *Quia concepit, ac peperit eum, quem constat nullum habuisse peccatum;* *tum* denique, quia Augustinus pro certissima regula ponit; eum qui nunquam peccato veniali contaminatus est, etiam Originali caruisse; ut docet lib. 5. contra Julianum cap. 9. & 15. cujus verba dedimus supra §. 8. num. 9. Secundò lib. 4.

contra Julianum; cùm hic objiceret Augustino: *Tu ipsam Mariam Diabolo nascendi conditione transscribis?* Respondet Augustinus: *Non transcribimus Mariam Diabolo conditione nascendi; sed quia ipsa conditio solvitur gratiâ renascendi.* Hic fatetur Augustinus B. Virginem natam esse sinè peccato Originali beneficio gratiæ sanctificantis, quæ facit, ut homo semel natus ad vitam temporalem, iterum, renascatur ad vitam æternam. *Ter-*
tio. Libro de s. Hæresibus fol. 15. Objicientibus Paganis & Ju-
dæis: *Non esse dignum, ut tanta Majestas per fôrdes, & squallo-
res fœminæ transisse dicatur;* Augustinus itâ Deum responden-
tem inducit: *Hanc, quâm despicias Manichæe, Mater mea est, sed
manu fabricata est mea:* Unde fôrdes in domo, ad quam nullus ba-
bitator accessit? Solus ad eam Dominus, & Fabricator ejus venit.
At non solus ad eam Deus venisset, si priùs per peccatum à
Dæmone corrupta esset. Quando ergo Augustinus in particu-
lari de B. Virgine loquitur, nunquam eam peccato Originali
subdit, sed potiùs eximit, ut diximus.

*Resp. Secundò. S. Augustinus non tantùm dicit: Solum Chri-
stum omni peccato Originali, verùm etiam, omni peccato veniali
solum caruisse,* cùm tamen constet tam ex sensu Ecclesiæ, quâm
etiam testimonio ipsius Augustini, quem paulò ante allegavim-
us, etiam B. Virginem nunquam venialiter peccâsse; patet
ergo Augustinum, cùm solum Christum excipit, non propterea
voluisse Christi Matrem excludere. Augustinus ergo libro de
fide ad Petrum: *Firmissimè, inquit, tene, & nullatenus dubites,
excepis illis, qui pro Christi nomine suo sanguine baptizantur, nul-
lum hominem accepturum vitam æternam, qui non h̄c à malis suis
fuerit per penitentiam, fidemque conversus.* Et cap. 38. *Firmis-
simè tene, & nullatenus dubites, justos, atque sanctos homines, ex-
cepis his, qui baptizati parvuli sunt, sinè peccato h̄c minimè vi-
vere posse.* Idémque Augustinus repetit contra Julianum lib. 5.
cap. 9. Quando ergo Augustinus solum Christum à peccato
excipit, certum est, non propterea Matrem Christi exclusisse.

Imò idem Augustinus in *Euch.* cap. 6. apertè scribit: *Nullo excepto parvulos nasci cum peccato Originali: Cùm tamen certum sit, B. Virginem, imò & Joannem Baptistam sínè peccato Originali natos esse. Et lib. 1. de Nupt. & Concup. Quando Christus in carne nasci est dignatus, solus sínè peccato est natus.*

Quodque plūs est, affirmat Augustinus *Epist. ad Optatum de orig. Animar.* *Neminem nasci ex Adam, nisi vinculo delicti & damnationis obstrictum, neminémque inde liberari, nisi renascendo per Christum tam inconcussè tenere debemus, ut sciamus eum, qui hoc negaverit, nullo modo ad Christi fidem pertinere.* Idémque habet in lib. *Hypognosticon contra secundam blasphemiam Pelagianorum;* At si Augustinus in hac universalī oratione etiam B. Virginem inciudat, certum est, Augustinum errare, cùm ex Conc. Tridentino, Bullis Pontificum, sensúque totius Ecclesiæ, sententia, quæ eximit B. Virginem, non sit hæretica, sed pia, fideliumque universalī contensui, & voto subnixa. Aut ergo in hoc argumento errat Augustinus (& quam tu fidem adhibeas testi palam erranti?) aut Augustinus in illis universalibus propositionibus nullo modo involvit Beatam Virginem. Eodem modo S. Gregorius in lib. 18. *Moral. c. 17.* scribit: *Solum Christum veraciter Sanctum esse natum, qui commixtione carnalis copulae non est conceptus; & tamen constat etiam B. Virginem veraciter Sanctam esse natam.*

Reſp. Tertiā. Negabant Pelagiani, filios fidelium Parentum cum peccato Originali nasci: contra hos scribit Augustinus, & ideo ab hac communī lege Deiparam consultò non excipit, nè illi acciperent ansam cavillandi, dicendique, illam ergo legem non esse universalem. Nec mirum est; non speſtasse Augustinum, aliósque Patres ad Virginis exemptionem, cùm de hoc articulo controversia nulla esset, nec expediret tunc temporis nova & domestica, nec necessaria, bella excitare, pugnā cum Hæreticis flagrante.

Reſp.

Resp. Quartò. Et demus Augustinum, aliósque Patres tunc temporis non credidisse Virginem, ab Originali servatam esse, id planè mirum non est, quippe hoc Mysterio nondum exposito, neque iis rationibus probato, quæ meritò animum convincerent; necdum enim discussum fuerat: Non Patres, non Revelationes, non miracula, non scholæ, non consensus totius Ecclesiæ, non solenne Festum pro Virginis innocentia stabant; hæc postea accessere; quid ergo mirum est, non reperisse, nec vidisse Augustinum, quæ & latebant, nec quærebantur? Quam multa nunc credimus, utpote ab Ecclesia recepta & definita, quæ præteritis sæculis aut ignota, aut dubia? qualia sunt de Purgatorio, de Libris Canonicis, de Processione Spiritus Sancti, de Assumptione, & immunitate Virginis ab omni peccato veniali? &c. Si ergo nunc viveret Augustinus, & videret, quæ nos videmus, crederet ipse quoque, quæ nos credimus; nam & colores accenso lumine videmus, qui, necdum accenso, latebant; & stultus esset, qui exorto sole negaret, se arborem viderè, quia illam non videbat sole necdum progreſſo.

Resp. Quintò. Quando ergo Augustinus, aliique Patres solum Christum à peccato Originali excipiunt, eo modo loquuntur, quo Ecclesia, ipsæque Sacræ Scripturæ, cùm dicunt: *Christum esse solum Sanctum, solum Dominum, solum bonum, solum Magistrum: illi soli honorem & gloriam deberi.* non quod alii non sint etiam sancti, boni Magistri; sed quidquid Sanctitatis & bonitatis habent, à Deo habent: Sic Christus solus caruit peccato Originali, non quod etiam B. Virgo non eo caruerit, sed quia Christus caruit jure proprio, & suo; Beata Virgo caruit ex meritis Christi, & Privilegio, & ita jure alieno.

Duplex ergo quæſtio formari potest de peccato Originali B. Virginis. Prima est quæſtio generalis, videlicet: *An omnes contrahant peccatum Originale?* Ad hanc quæſtionem generalem, generaliter respondet Augustinus: *Omnes contrahere, solo Christo excepto.* Alia est quæſtio particularis, & individua videlicet:

An etiam B. Virgo peccati Originali infecta fuerit? Respondet Augustinus in lib. de Natura & gratia. cap. 36. Excipio B. Virginem, de qua nullam prorsus haberi questionem volo, quoties de peccato agitur, quia vicit omni ex parte peccatum. Quoties ergo Augustinus de peccatis agit, excipi illa debet, quam Augustinus tam anxiè, disertèque protestatur semper pro excepta habendam esse. Quando ergo Augustinus dicit lib. 2. de Baptis. Parvolorum. Non est in filiis hominum, nec fuit, nec erit, qui nullo unquam peccato fuerit obstrictus. Subjunge: Excepta B. Mariâ, de qua propter honorem Domini, cum de peccatis agimus, nullam prorsus questionem habere volumus. Et cum iterum repetit. lib. de Natur. & grat. cap. 41. Planè quod commemoravi, per unum hominem peccatum intravit in mundum, & antiquos Sacerdotes, & nos, & posteros nostros sententia ista complectitur: Tu iterum adde: Excepta B. Mariâ, quæ concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. Et cum in Enchiridio c. 6. Nullo, inquit, excepto, parvuli nascendo peccatum traxerunt. Tu iterum, iterumque ex eodem Augustino protestare: Excepta B. Mariâ, cui plus gratiae collatum fuit ad vincendum ex omni parte peccatum. Hæc ergo exceptio S. Augustini ubique locorum subintelligenda est, cum dicit, solo Christo excepto, omnes peccato Originali subditos fuisse.

Cur ergo Augustinus solum Christum excipit, si aquæ ejus Mater excipienda est? Retorqueo: Cur ergo Augustinus, cum de peccato Originali agit, tot alias memorat, nunquam B. Virginem? cum tamen id maximè causæ Augustini opportunum fuerit, nam & istâ peccato Originali corruptâ, nulla amplius Pelagio ratio supererat alios, præcipueque Filios Patriarcharum, excipiendi. Deinde ideo Augustinus Deiparam specialiter, nominatimque non excipit, quia jam semel pro semper exceperat, cum dixit: Quando de peccatis agitur, nullam prorsus de ea questionem haberi velle, quæ omni ex parte peccatum vicerat: Rursus quia de Christo constabat, sine peccato conceputum

ptum esse, non verò ita certò de B. Virginē, istam silentio præterit, contentus Christum excipere; præsertim nè Pelagio locus cavillandi daretur, tot alios à peccato eximenti. Denique & principaliter, quia reverà etiam B. Virgo in primo conceputu Corporis contraxit peccatum Originale, non quidem quoad culpam, & privationem gratiæ (cujus sola anima capax est) sed quoad qualitatem morbidam & infectivam; hoc est, quoad vim, quantūm in se est, inquinandi animam, reddendique Deo odiosam, & gratiæ extorrem, quām primū animæ uniretur; nisi speciali privilegio à solvendo peccati tributo exempta esset. Peccatum enim Originale corripuit non tantū animam, sed etiam corpus hominis, quod propterea à SS. Patribus vocatur, *Caro peccati, & terra maledicta*; quamvis principaliter, hoc est, quoad primarium effectum suum, animæ inhæreat. Eo ferè modo, quo in homine venenato, veneum quidem toto corpore diffunditur, in eoque varia & mira symptomata producit; primarium tamen suum effectum, hoc est, mortem in corde solo (ubi est sedes vitæ,) extincto vitali calore operatur. Patres ergo intelligendi sunt de conceptu corporis, cùm dicunt B. Virginem in peccato originali esse conceptam (ut fusius videbimus Paragrapho sequenti, cùm respondebitur ad S. Thomæ Auctoritatem, & testimonia) non verò de Conceptione animæ, cùm videlicet Corpus animam à Deo recipit.

II. Objicitur 2. Ex eodem Augustino c. 10. *super Genesin ad litteram*: *Corpus Christi quamvis ex carne fœmina conceptum, que de illa carnis peccati propagatione concepta fuerat; tamen quia non ea sic conceptum fuerat, quomodo fuerat illa concepta, ideo ipsum non fuerat caro peccati.* En Augustinus loquitur in specie de Beatissima Virginē, & hanc dicit fuisse carnem peccati, non verò Christum, quia iste non fuerat ex maritali complexu procreatus, ut illa.

Resp. Aliud est B. Virginem habuisse carnem peccati, aliud ejus animam in peccato conceptam esse; peccatum enim in anima est, non in carne. Beatissima ergo Virgo habuit carnem peccati, quia ejus caro ex concubitu processit, & formata est, in quo teste Augustino peccatum est, videlicet voluptas, & concupiscentia, (quæ si non semper in Conjugibus peccata sunt, sunt tamen effectus peccati Originalis) non ita caro, & corpus Christi.

III. Objicitur 3. S. Augustinus in Psal. 34 dicit: *Maria ex Adamo mortua est propter peccatum.*

Resp. Utique B. Virgo ex Adamo fuit, & propter Adami peccatum mortua; Si enim Adam non peccasset, nec ipsa, nec ullus hominum mortem obiret: Sed non ex hoc sequitur, Originali peccato correptam fuisse, sunt enim aliquæ poenæ ex peccato Adami consecutæ, quæ nec ullam militiam, nec ullam indecentiam moralem complectuntur, tales sunt defatigatio, somnus, persecutio[n]es, Mors &c. Et istæ quamvis sint effectus peccati Originalis, manent tamen etiam in iis, qui peccatum Originale non contraxerunt; quales sunt Christus, & B. Virgo; cùm, ut dixi, non sint mala propriè dicta, sed potius materia virtutum. Ex hactenus dictis patet, quid responderi debeat non tantum ad Augustini, sed etiam aliorum Patrum propositiones universales.

IV. Objicitur 4. S. Anselmus non solum universaliter in multis locis negat, aliquem peccato Originali caruisse, Christo excepto, verum etiam in specie affirmat, Beatissimam Virginem fuisse eo peccato infectam: Sic enim in libro: *Cur Deus homo, loquitur lib. 2. c. 16.* *Licet ipsa Christi Conceptio munda sit, Virgo tamen ipsa, unde assumpta est, in iniquitatibus concepta est, & in peccatis concepit eam Mater ejus, & cum Originali peccato est nata, quoniam in Adam omnes peccaverunt.*

Respondetur: Malâ fide citari Anselmum, non enim sunt hæc ejus verba, sed Bosonis discipuli Anselmum interrogantis;

At

At Anselmus non corripit, nec refellit discipulum. Id quidem verum; sed ideo ad hunc discipuli errorem nihil Anselmus respondit, quia non de Conceptu Virginis agebatur; sed utrum Christus cum peccato natus sit? Ad quam quæstionem respondebat Anselmus: *Postquam constat illum hominem esse Deum, & peccatorum Reconciliatorem, dubium non est, eum sine peccato esse.* Si que Anselmus toto illo capite abstrahens à quæstione de innocentia Originali Virginis, solum dicit: Christum ex munda Virgine natum, & conceptum, & ideo nullo peccato fuisse inquinatum. Alioquin si hoc argumentum aliquid probaret, sequeretur Virginem etiam in peccato Originali natam esse, nam & hoc Boso proposuit, nec Anselmus correxit, quippe totus in alia quæstione versabatur: aut ergo Anselmus errat, aut non errat? si errat? quid probari potest ex teste errante? si non errat? ergo verum erit (& tamen absurdissimum est ex omnium consensu) Beatam Virginem in peccato non solum conceptam, sed & natam esse; utrumque enim Boso dicit, & utrumque Anselmus silentio premit, insolutumque relinquit. *Deinde certum est, Bosonem loqui non de Conceptu animæ, sed de Conceptu corporis, ea enim verba: In peccatis concepit eam Mater ejus, de Conceptu animæ intelligi non possunt; Mater enim non generat animam, nec aliud circa illam facit.* Sed quidquid sit de Anselmi sensu, loco citato, dubitari vix potest, eum pro Immaculata Conceptione stetisse, idque certissimum redditur testimonio Concilii Cantuariensis, quod celebratum est Anno 1320. quodque rationem reddens Festi Immaculatae Conceptionis hæc habet: *Quia inter omnes Santos memoria B. Virginis et frequentius agitur, atque festivius quod maiorem gratiam apud Deum creditur invenisse; B. Anselmus, &c. &c. Baronius quoque in notis ad 8. Decembr. Habemus rei gestæ (hoc est, Revelationis Abbatis Helvini) historiam in antiquo Codice m. s. ex quibus omnibus satis compertum bobetur, ejusmodi cele-*

celebritatem (Immaculatæ videlicet Conceptionis) in Anglia primæ celebrari cœptam, eidēnque favisse B. Anselmum.

V. Objicitur 5. B. Bernardus, Serm. de Assumptione, cuius initium est, Intravit: Quod si originalem maculam à Parentibus traxit, sed minus à Jeremia Sanctificatam in utero credere prohibet pietas Christiana: hæc enim festis laudibus nascens honoratur. Postrem cùm omnimodo constet ab originali contagio solâ gratiâ mundatam esse Mariam (quippe & nunc in Baptismate sola hanc maculam lavat gratia, &c.) omnino pium est credere, proprium delictum Mariam non habuisse. Et in celebri Epistola ad Lugdunenses 174. ubi cum multis improbab̄set festum de Immaculata Conceptione in Ecclesia Lugdunensi celebrari cœptum, hæc verba adjunxit: Solus Dominus JESUS de Spiritu S. conceputus est, quia solus, & ante conceptum Sanctus. Quo excepto. omnes de cætero ex Adam natos respexit, quod unus de se ipso humiliiter & veraciter confitetur: quoniam in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.

Resp. i. Certum est, S. Bernardum in citata Epistola loqui de solo, & primo conceptu hominis, seu potius corporis inanimati, cùm videlicet in materno utero Parentum sanguis commiscetur, & primæ fibræ ducuntur hamani fœtus; non verò de secundo hominis animati Conceptu, cùm post 40. aut 80. dies anima infunditur corpori jam plenè formato; & nos tantum de hoc secundo Conceptu loquimur, dicimusque animam Virginis in hunc mundum venisse gratiâ ornatam, ideoque omnis peccati expertem. At Bernardus de primo tantum Conceptu loquitur, idque evidentissimum est ex tota ferè illa Epistola. Unde inquit, Conceptioni Sanctitas? An dicitur Sanctificatione præventa, quatenus jam Sancta conciperetur? sed non valuit ante Sancta esse; siquidem non erat, antequam conciperetur: An forte inter amplexus maritales Sanctitas se ipsi conceptioni immiscuit, ut simul & Sanctificata fuerit, & concepta? nè hoc quidem admittit ratio. Quomodo enim Sanctitas absque Spiritu Sanctificante? aut

San-

Sancto Spiritui societas cum peccato fuit? aut certè peccatum quomodo non fuit, ubi libido non defuit? Si igitur ante Conceptum sui Sanctificari non potuit, quoniam non erat? Sed nec in ipso quidem Conceptu propter peccatum, quod inerat; restat, ut post Conceptum in utero jam existens Sanctificationem accepisse credatur, quæ excluso peccato Sanctam fecerit Nativitatem, non tamen & Conceptionem. Vides hic Bernardum semper loqui de prima prolis Conceptione, in qua sunt amplexus maritales, libido, peccatum &c. Hanc ergo primam Conceptionem negat Bernardus potuisse esse Sanctam: de secunda nè verbo quidem meminit.

Resp. 2. Imò ex hac ipsa Epistola evidenter ostendi potest B. Virginis Immaculatus Conceptus ex Bernardi sententia: Nam primò: Hæc mibi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare; Ego verò, quod ab illa accepi, securus & teneo & trado. Accepi sancè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione colendum, quo assumpta de sæculo nequam, & Cœlis quoque intulit celebritatem gaudiorum. Sed & ortum Virginis didici nibilominus in Ecclesia, & ab Ecclesia indubitanter babere festivum atque Sanctum, firmissimè cum Ecclesia sentiens in utero eam accepisse, ut Sancta prodiret. Si ergo Bernardus nunc viveret, audiréisque tota Ecclesia Immaculatam Conceptionem celebrari, ut olim festum, & memoria Assumptionis celebrabatur, nonne iterum diceret, scriberéisque: Hæc mibi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare. Et si illi litem moveres de Innocentia Virginis, nonne intrepidus responderet, quod olim respondit: Ego verò, quod ab Ecclesia accepi, securus & teneo, & trado. Et si tota Bernardi ratio, ob quam festum Nativitatis celebrat, ea fuit: Quod didicisset in Ecclesia ortum Virginis babere festivum; nunquid hæc ipsa ratio eum promoveret ad festum Conceptionis festivo cultu peragendum, diceréisque causam postulanti: Quia didici in Ecclesia Conceptum Virginis Festivum babere?

Deinde Bernardus eam Epistolam hoc fine, & Epiphonemate clausit: Quæ autem dixi, Romanæ Ecclesie Autoritati & excus-

examini totum hoc reservo; *ipsius*, si quid aliter sapio, iudicio paratus emendare. Si ergo jam Bernardus inter mortales degeret, & Ecclesiæ Romanæ de illibato Virginis Conceptu Diplomatæ, exempla, Festa, Conclaves, sententiamque audiret, nonne opinionem suam, si aliquando aliter sapuit, emendaret? & qui prius Festum hoc damnabat, jam cum Ecclesia Romana reciperet? qui dicebat peccato Originali maculatam, jam cum Ecclesia Romana & diceret & cantaret: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te?* quique prius sententiam, quæ Virgini faciet, *superstitionem*, nunc exemplo Romanæ Ecclesiæ emendatus, Piam appellaret? planè hæc faceret, scriberetque Bernardus, aut fallaci illa protestatione Lectores decepit, quod procul à Bernardi candore; aut ergo fallax Bernardus, aut noster est. Sed plura de Bernardi sententia, jam superioribus Paragraphis d xi, cùm Sanctos Patres, qui nobiscum sentiunt, exhiberem.

VI. Objicitur 6. Sanctæ Catharinæ Senensi revelatum est, Beatissimam Virginem fuisse in peccato Originali conceptam. Verba hujus Sanctæ Virginis sunt *Oratione 16.* quæ incipit: *Deitas æterna.* *Datum est nobis verbum æternum per manum Mariæ, & de substantia materna induit naturam absque peccati Originalis macula, quia non hominis, sed Spiritus S. gratiâ facta est illa Conceptio;* *Quod quidem non fuit sic in Maria, quia non processit ex Massa Adæ operatione Spiritus Sandi, sed hominis;* & quia tota illa massa erat putrida, non potuit nisi in putridam naturam anima illa infundi. *Sed post Conceptionem ejus statim fuit ab illo peccato Originali mundata, &c.*

Respondetur. Nulla extat revelatio S. Catharinæ facta, sed solum Orationes, quas in extasi proferebat. Multò minus aliqua hujus Sanctæ Oratio ostendi potest, quæ ab Ecclesia fuerit approbata, ut post longum maturumque examen approbatæ sunt *Revelationes S. Birgittæ.* Deinde infra riptio citatæ Orationis ostendit, eam fuisse factam Anno 1377. dum hæc San-

Sancta Romæ versaretur; at certum eit S. Catharinam Romam non venisse, nisi ab Urbano VI. vocatam; hic verò electus non fuit, nisi Anno 1378. Quomodo ergo B. Catharina Romæ orationem habuit, cùm Romæ non esset? Vide Petrum de Alva *Signo 2. Radio 36. fol. 503.* qui multis docet, hanc revelationem confictam fuisse à Vincentio Bandello de Castronovo: & planè illa verba S. Catharinæ: *Cujus quidem gratia non est subiectum susceptibile corpus, sed spiritus rationalis, aut intellectualis:* Hæc inquam verba non sapiunt extasin, aut idioma Cœleste, sed Philosophicum, & in scholis hauustum.

Sed demus, esse Catharinæ verba; aliud tamen est Oratio, aliud Revelatio: Oratio enim est hominis, & ideo falsa esse potest: Revelatio est Dei, & ideo expers erroris; Orat ergo Catharina, non Deus ei aliquid revelat, cùm ea verba profert. Nec ullum exemplum reperies in sacris litteris, aut aliis Ecclesiæ monumentis, Deum hominis jam vitâ functi, peccata in particulari revelasse; cur ergo revelaret peccata Matris occulta, solique Deo nota? Nec Magdalenæ peccata in particulari, nec Latronis vulgavit, & vulgaret delicta Matris? Nullum est ergo testimonium Catharinæ, quippe aut falsum, aut falsi maximè suspectum; aut si demus, verum esse, nihil convincit.

Omitto alios Patres citare, ad quos eodem modo, quo ad jam citatos, responderi potest.

§. XI.

Respondeatur ad S. Thomæ Auctoritatem.

S U M M A R I A.

1. Proponuntur quindecim Auctoritates D. Thomæ, in quibus videtur Illibata Conceptioni adversari.

2. S. Thomam, ubi agit de Immaculata Conceptione, corruptum esse, gravissimis indicis probatur.
3. Ipsi Patres Dominicani sapienter fatentur, libros S. Thome fuisse dolo vitiatos; idque quatuor exemplis ex ipso S. Doctore petitis in hac ipsa causa demonstratur.
4. S. Thomam more omnium ferè Patrum loqui de Conceptione carnis, non animæ.
5. Imò ex Principiis S. Thomæ certissimum esse, si nunc viveret, pro Immaculato Conceptu pronuntiaturum.
6. Ad singulas S. Thomæ Auctoritates respondetur: ac præsertim 4. Argumentis ostenditur, locum S. Thomæ ex 3. Sentent. d. 3. a. 1. corruptum esse.

I.

Qponitur 1. S. Thomas. in 3. Sent. d. 3. a. 1. ubi: *Virgo Beata in Originali peccato fuit Concepta: propterea Bernardus ad Lugdunenses scribit: Conceptionem ejus celebrandam non esse, quamvis in quibusdam Ecclesiis ex devotione celebretur, non considerando Conceptionem, sed potius Sanctificationem, quæ quando determinatæ fuerit, incertum est.*

Secundū. In eodem Articulo: *Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem anime, quia nondum gratiæ caritatis erat. Sed nec in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam præservaretur, nè culpam Originalem incurreret. Nam Christus hoc singulariter in humano genere habuit, ut Redemptione non indigeret, quia Caput nostrum est, sed aliis omnibus convenit redimi per ipsum: hoc autem esse non posset, si aliquo alia anima inveniretur, quæ nunquam peccati maculâ infectâ fuisse.* Et ideo nec B. Virginis, nec alicui Sanctorum hoc concessum est, præterquam Christo.

Ter-

Tertio. Ibidem a. 2. *Duplex Sanctificatio Virginis fuisse dignoscitur: Prima, qua in utero Sanctificata fuit. Secunda in Conceptione fuit Salvatoris. In prima, ut communiter ab omnibus teneatur, ab Originali fuit purgata peccato, quantum ad reatum, & maculam Personæ.*

Quarto. Et ibidem: *Esse sine peccato, dicitur esse proprium Christo, quia nec Originali, nec actuali peccato fuit unquam infectus. Virgo autem Mater ejus fuit quidem peccato Originali infecta, à quo, antequam nasceretur, fuit mundata; sed ab actuali peccato omnino fuit immunis.*

Quinto. Et 3. p. q. 27. a. 2. *Sanctificatio Beatae Virginis potest intelligi ante animationem; nec in instanti animationis, sed post animationem; aliter enim non incurrit maculam peccati Originalis, & per consequens non indigisset Redemptione factâ per Christum. Et ibidem Respons. ad 2. Si anima B. Virginis nunquam fuisse peccati Originalis contagio infecta, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est omnium hominum Salvator.... Christus non contraxit peccatum Originale, sed B. Virgo contraxit quidem peccatum Originale, sed ab eo fuit mundata, antequam ex utero nascetur.*

Sexto. Et ibid. Respons. ad 4. *Licet Parentes B. Virginis fuerint mundati à peccato Originali, nihilominus tamen Beata Virgo ex ipsis genita Originale peccatum contraxit, quia fuit concepta per carnis concupiscentiam.*

Septimo. Quodlib. 6. q. 4. a. 7. *Sic autem processit B. Virgo ab Adam, sicut & cæteri, & id est concepta fuit cum peccato Originali, & includitur in Universitate eorum, de quibus Apostolus: in quo omnes peccaverunt; A qua Universitate solus excipietur Christus, qui in Adam non fuit secundum seminalem rationem, alioquin si hoc alteri conveniret, quidam Christo, non indigeret Redemptione factâ per Christum.... Quamvis autem B. Virgo concepta fuerit in peccato Originali, creditur tamen in utero Sanctificata, antequam nata.*

Ottavo. In 4. Sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. *Erroneum est dicere, quod aliquis sine peccato Originali concipiatur, præter Christum,*

quia talis non indigeret Redemptione, quæ facta est per Christum, & sic Christus non erit omnium hominum Redemptor; & idem non potest sine errore ponи, quod aliquis sine peccato concipiatur. Nec potest dici, quod hac Redemptione non indigerunt, quia præstatum fuit eis, ut sine peccato conciperentur; quia illa gratia facta est Parentibus, ut in eis sanaretur vitium natura, quo manente sine peccato Originali nasci non possent. Oportet autem ponere, quod qui libet personaliter indigeat Redemptione Christi, non autem solum ratione naturæ; liberari autem à malo, vel à debito absolvī non potest, nisi qui debitum incurrit, vel in malum dejectus est; & ita non possent omnes fructum Redemptionis Divine in seipsis percipere, nisi omnes debitores nascantur, & malo subjecti.

Nond. Et 1. 2. q. 81. a. 3. Secundum fidem Catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines præter solum Christum ex Adam derivati peccatum Originale contrabunt, alioquin Redemptione non indigerent, que est facta per Christum; quod est erroneum.

Decimod. Et in Compendio Theologiae c. 231. Nec solum B. Virgo à peccato actuali immunis fuit, sed etiam à peccato Originali speciali Privilegio mundata. Oportuit siquidem, ut cum peccato Originali conciperetur quia si cum peccato Originali concepta non fuisset, non indigeret per Christum redimi; est ergo tenendum, quod cum peccato Originali concepta sit, sed ab eo quodam speciali modo purgata.

Undecimod. In expositione Salutationis Angelicæ: Christus excessit B. Virginem in hoc, quod sine peccato Originali conceptus & natus est; Beata autem Virgo in Originali peccato concepta fuit, sed non nata.

Duodecimod. Et in questionibus de malo q. 4. a. 6. Erroneum est dicere, quod aliquis seminaliter ab Adam derivetur, absque peccato Originali, sic enim aliqui homines essent, qui non indigerent gratiā Christi.

Decimo tertiod. In Psalm. 13. ad ea Verba: Non est, qui faciat bonum: Christus solus nec peccatum contractum habuit, nec commissum; Beata Virgo habuit contractum peccatum.

Decimo quarto. Et in Apocalypsi cap. 7. Beata Virgo nullum peccatum actuale commisit, tamen Originale habuit, à quo ante ordinum Sanctificata fuit, & ita non fuit omni tempore sine omni peccato.

Decimo quinto. Et in 3. p. q. 14. a. 3. ad 1. Caro Virginis Concepta fuit in peccato Originali, & ideo hoc defecus contraxit; Sed Christus assumpsit ex Virgine absque culpa.

II. *Resp. i.* Hæc sunt, quæ nobis ex S. Thoma opponuntur ad onerandam Virginis causam, quæque tam clara aliquibus visa sunt, ut mallent Cœli Reginam criminis accutare, quām S. Thomam erroris, perinde ac si plūs esset istum errasse, quām illa peccasse. Et tamen si alterutrum dicendum sit, longè minūs malum, si S. Thomas erravit, quām si Virgo deliquit; compara Doctorem cum Deipara, ignorantiam cum culpa, Discipulum cum Filio, & judica, satiūsne sit Doctorem à Discipulo ignorantiae, an Deiparam à Filio culpæ damnari. Adde Angeli, um Doctorem sæpiùs, multisque locis, ut suprà ostendimus, pro Virginis innocentia stare: Si ergo alibi Immaculatam, alibi verò maculatam agnoscit; cur non potiùs illius sententiæ accedit, cùm Virginī favet, quām cùm aduersatur? an verò majori fide dignus est, cùm Virginem damnat, quām cùm absolvit? Potes Thomæ Discipulus esse, sive peccatricem, sive innocentem dicas; cum eo tamen discrimine, ut si dicas peccatricem, soli Thomæ, non Virginī faveas; si verò asseras innocentem, utrique & Thomæ, & Virginī servias: Cur ergo malis cum Thoma contra Virginem, quām cum Thoma, & pro Virgine stare, sicque non de uno tantùm, sed utroque bene mereri?

Cæterūm quia hic non tantùm Virginī nostræ, sed etiam Angelico Doctori purgando laboramus; ideo videndum est, quid ad illius producta testimonia respondendum sit.

Et quidem dico, gravissimis indiciis probari posse, Sancti Doctris de Concepcione Immaculata sententias corruptas fuisse (innoxio semper tamen Sacro Prædicatorum Ordine) prouideue

déque nullam fidem mereri; nam neque in humanis judiciis, quando de domo, aut agro lis vertitur, instrumentis creditur, quæ constat sæpius, multisque in locis vel aucta, vel minuta esse; quanto ergo minùs, ubi agitur de condemnanda, aut absolvenda Virgine, déque ejus aut vita, aut morte (nulla enim pejor mors, quam peccati, quo anima perit) instrumentis credendum toties violatis, corruptisque? Corrupta autem esse ex sequentibus patebit; nam

1. Certum est, multis & maximis fraudibus impugnandæ Immaculatae Conceptioni ab aliquibus (quos ipse Sacer Ordo Prædicatorum semper detestatus est) laboratum esse, videlicet: Conficta miracula, subornatæ revelationes, simulatæ Angelorum, & Deiparæ apparitiones, inciæ dormientibus stigmata imitatione B. Francisci; voces occultis parietibus velut è nubibus missæ; & alia, quæ vulgata & prodita sunt apud Spondanum ad Annum 1508. Surium in Chronico ad Annum 1509. ubi agunt de historia Bernensi. Videri quoque potest Lucas Waddingus in sua Legatione ad Paulum V.

2. Libros quod attinet, quibus Immaculata Conceptio defendebatur. Anno 1553. Scripsit Arnoldus Albertinus Episcopus Pacensis, & Inquisitor librū de Hæreticis, qui sæpius typis mandatus est, & tandem in Romana Editione tota quæstio 17. è medio sublata, quæ Virgini favebat. Idémque contigit Sanctio à Porta Magistro Sacri Palatii, in cuius Mariali Editionis Venetæ, Sermo de Conceptione expunctus, qui in Editione Lugdunensi visebatur. Sic in Fasciculo Temporum Wernheri de Laër Carthusiani Sextâ mundi ætate ad Annum 1354. Editionis Venetæ omissa est historia Pauli Lectoris subitâ morte extinti, dum contra Immaculatam Conceptionem ex suggestu declamare parat; quæ tamen in aliis Editionibus Parisiensibus legitur. Sic in historia Longobardica Jacobi de Voragine Episcopi Januensis, in novem Editionibus habetur legenda (ut illic vocant) insignis & luculenta, multisque miracu-

raculis pro Immaculata Conceptione ornata, quam totam Claudio de Rota in sua Editione Lugdunensi erasam voluit, reliquis intactis.

Robertus Holcot in celebri suo Commentario super libris Sapientiæ Lect. 58. hæc habet: *Vera Conceptio B. Virginis sumitur penes instans infusionis animæ in corpus sufficienter organizatum, nec non omni qualitate morbida, quam contraxerat ratione propagationis seminalis, purgatum: & sic patet, quod ita accipiendo nomen Conceptionis strictè & propriè, B. Virgo non fuit concepta in peccato Originali, &c.* Hæc omnia verba habentur non solum in antiquis MM. SS. verùm etiam in Editionibus Basileensi An. 1489. & 1506. & 1586. Parisiensi Anno 1511. & 1514. & 1518. Spirensi 1483. Veneta 1500. & 1586. & 1483. & 1515. Hagenauensi 1494. Et tamen aliqui omnia hæc verba omittunt, quippe Immaculatae Conceptioni apertè faventia.

Ambrosius Catharinus lib. 1. Annotationum in Cajetanum, hunc (aliàs Vitum eruditissimum) erroris redarguens: *Certe inquit, turpe & illiberale est non ex fide citari Auctores; quod ed magis mirum, quod hunc librum ad Pontificem (Leonem X.) scripsit.* Et in libro de Conceptione ad Concilium Tridentinum p. 1. *Non autem existimo Cajetanum hunc locum Ambrosii fallendi animo citasse, quin potius ipse falsus recitavit bonâ fide, eo pacto, quo ab aliis, qui contentiosè scripserunt, citatam reperit.* Idémque Catharinus Opusc. de Immac. Concept. l. 1. propè initium: *Fateor primo Anno Professionis meæ, cùm paulò curiosior in hujus rei disquisitione essem, incidi in quorundam Tractatus, quos ut legi, facile, fateor, seductus sum, nam tot ac tanta congesserunt, ut eam, quam nunc arbitror veritatem, plenè blasphemiam existimarem; non enim tunc benè callebam, nec deprehenderam citationes falsas, &c.*

Testimonium vero Ambrosii, quod corruptum fuisse conqueritur Catharinus, habetur. Serm. 6. in Psalm. 118. *Venit Dominus Christus, & in carne, quæ peccato in Matre, fuerat obnoxia, militiam virtutis exercuit.* Ubi illa verba: *in Matre in Ambro-*

sio non reperiuntur, sūntque ab alio adjuncta. Bandellus in *Officio de Sanctificatione B. Virginis Lect. 9.* Hæc habet: Et in quadam Meditatione Anselmus ad Deum loquens sic ait: *Aniam gloriosæ Virginis Mariæ in macula culpæ Originalis creâsti, sed consequenter eandem à primaria labe purgâsti, & amicu Munditiae decorâsti, & in Sanctitatis puritate postea confirmâsti.* Quis hæc legens non crederet, nihil potuisse clariùs ab Anselmo dici contra Immaculatam Conceptionem? Et tamen certum est, totam hanc sententiam esse confictam, falsoque Anselmo attributam, cùm nec in Prosologio, nec in libro decem Meditationum (qui incipit, *Evigila*) nec in alio Meditationum libro, cuius initium est: *Dum considero, nec alibi locorum inveniatur.*

Eodem modo aliqui ex nostris adversariis citantes S. Bernardum in *Serm. de S. Joanne Baptista* (cujus initium est: *Hodie dilectissimi*) cùm nihil reperirent eorum sententiæ proficuum, illa verba ex integro addiderunt: *Cum omnes homines præter Christum in iniquitatibus concepti sunt;* quæ verba in Bernardo non extant. Bartholomæus quoque Spina p. 4. c. 9. citans Bernardum Epist. 190. ad *Innocentium*, hæc verba tamquam Bernardi allegat: *Sive ergo reconciliatio, sive Redemptio, liberatio est de vinculis Diaboli, à quo captivi tenebamur.* Ex quo colligit, B. Virginem: *Si redempta fuit, fuisse sub vinculis Diaboli, hoc est peccato.* Quæ tamen verba non sunt Bernardi, sed subornata; Sic ubi S. Augustinus in *Psalm. 34.* dicit: *Adam mortuus est propter peccatum: Maria ex Adam mortua est propter peccatum Adæ.* Bandellus, omisit illud *Adæ*: quæ omissio contra omnia edita exemplaria totum sensum hujus sententiæ corrumpit. Si enim dicas absolute, *Maria mortua est propter peccatum;* Videtur innui esse, esse mortuam propter peccatum proprium. Sed nimius sim, si omnia hujusmodi recenseam. Quæso te, si non Ambrosio, non Bernardo, non Anselmo reverentia est habita, quid tibi de D. Thoma polliceri possis? rivo parcer, qui fontes turbavit?

III. Atque ut propiùs accedamus ad D. Thomam, dico,
dubi-

dubitari non posse, illius sententias fuisse corruptas. Nam Pater Wielmus Ordinis Prædicatorum Episcopus, in libro pro defensione S. Thomæ: *Execrabilis est*, inquit, *quod nequam & sceleris homines quidam, vel ad Thome Auctoritatem enervandam, vel ut ego quidem arbitror, ad suam aliquam opinionem, quæ in Controversiam vertebatur tanti Viri testimenti fulciendam, & comprobandum egerunt.* Imò paucis annis ab obitu S. Thomæ jam ejus libros corruptos fuisse, constat ex libro Ægidii Romani (qui discipulus Angelici fuit) cui titulus est: *Castigatorium in Corruptorem librorum Thome Aquinatis.* Obiit vero S. Thomas Año 1274. & Ægidius Romanus floruit Anno 1290. Eodem modo Richardus Klapoël, Hervæus Natalis, Gulielmus Messelech, Joannes Parisiensis, Gulielmus Bollionius, Cambertus de Primatiis. Hi omnes ex Ordine Prædicatorum scripsere contra corruptores D. Thomæ, ut omittam Fr. Nicolaum Medensem, Durandellum & Ugonem Archi-Episcopum; de quibus videri potest Chronicum Dominicanorum. Si ergo toties, & jam à tot Annis Doctrina D. Thomæ corrupta est, quis me certum reddet, non multò magis corrupta fuisse, quæ contra Immaculatam Conceptionem in libris S. Thomæ reperiuntur? Quantò enim magis hoc Mysterium oppugnabant, quantóque magis Auctoritas S. Thomæ ad illud evertendum valebat; tantò credibilis est, id factum esse.

P. Joannes Nicolai in Prologo ad impressionem Parisiensem S. Thomæ An 1663. testatur, se textus Summae D. Thomæ non à Typographicis tantum corruptelis expurgasse, sed maximè ab affectatis, ac industriâ & studio relicitis, quæ legitimum sensum, vel historicam sinceritatem, veritatēmque perverterent; Hiatus quoque plures, & lacunas implevisse ad supplendam seriem textūs, quæ alioquin nulla erat, ac dubium Lectorem relinquebat, propter non satis plenum sensum: *Vel in errorem inducebat propter sensum illegitimum.* Sic cum i. p. q. i. a. 5. diminutè dicebatur: Practicarum scientiarum illa dignior, quæ ad ulteriorem finem non ordinatur; à se

additum esse: Sed ad ipsam aliæ, sicut ad finem ordinantur Et in 2.2. q. 185. a. 7. Ubi habebatur, quid Episcopus peccet quidem, si de bonis usui suo deputatis immoderata retineat; supplendum esse, non tamen ad restitutionem tenetur &c. &c. Vides, testimonio hujus Auctoris summam Sancti Thomæ corruptam esse, & non solum Typographicis erroribus foedatam, verū etiam iis, qui legitimū sensum, vel historicam sinceritatem, veritatēmque perverterent. Constat etiam ejusdem confessione, specie & titulo correctionis, plures hiatus & lacunas ab eodem suppletas esse. Sic in editione Antwerpensi per Heerbergium emissa An. 1612. cui praeuit Cosmas Morelles, contra quam habebatur in aliis editionibus Parisiensi & Veneta, omessa sunt in i. d. 44. q. unic. ad 3. illa verba: *Immunis fuit à peccato Originali.* De quo videatur Raynaudus in Pietate Lugdunensi fol. 291.

Eodem modo, ut suprà quoque notavimus §. I. in omnibus antiquis editionibus S. Thomas in Comment. ad Galat. c. 3. lib. 6. ità habet: *Mulierem ex omnibus non inveni, quæ à peccato omnino immunis effet, ad minus Originis, vel veniali; excipitur purissima & omni laude dignissima Virgo Maria, quæ omnino immunis fuit à peccato Originali & veniali.* Et tamen in recentioribus exemplaribus, quæ nunc manu teruntur, hæc ultima exceptio desideratur. Et in Opusc. 4. de Salutatione Angel. ut §. I. ostendimus, non tantùm omessa sunt, quæ Virgini favebant, sed in sensum contrarium omnino commutata. Et in 3. p. q. 27. a. 2. S. Thomas in hodiernis exemplaribus dicit B. Virginem: *Nec ante animationem, nec in animatione, sed post animationem Sanctificatam, & à peccato Originali mundatam esse.* At Codex S. Francisci ad Muros Hispalenses, & Codex Patrum Prædicatorum Massiliensium nihil habet de punto animationis; imò quod maximi momenti est, Joannes Bromiardus Ordinis Prædicatorum, qui florebat circa Annum 1260. (ut habet Chronicon Prædicatorum) citans hunc ipsum locum S. Thomæ: *S. Thomas, inquit, 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellen- tiam,*

tiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in sui animatione, id est, in conjunctione animæ cum corpore in utero Matris suæ, non antè. Ita Bernardus in *Summa Prædicantium Verbo*, *Maria art. 2. n. 10.* Ergo tempore Bromiardi sententia D. Thomæ loco citato, non solum erat alia, sed è diametro contraria illi, quæ modo legitur. Idque magis adhuc confirmatur ex S. Vincentio Ferrerio, qui domestico suo Codici, quo Summa S. Thomæ continebatur, observationes quasdam manu propriâ adjecit, & inter alias ad 3. p. q. 27. a. 2. ad 3. hanc habet: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali, & Actuali.* Ergo tempore S. Vincentii locus ille S. Thomæ aperitè favebat, non obstabat Immaculatæ Conceptioni. Vide, quæ de hac observatione S. Vincentii latiūs dixi §. 5. n. 2.

Cum ergo appareat, S. Thomam, quando agit de Mysterio Conceptionis, fuisse non semel violatum; quæ ex hoc Angelico Doctore producuntur, non magis probant, quam instrumentum probare potest, quod auctum, minutum; erasum, mutatumque est.

IV. *Resp. 2.* S. Thomas locutus est, more omnium ferè Patrum, qui de peccato Originali loquuntur, ac præsertim S. Augustini, qui dicunt in prima Conceptione peccatum Originale contrahi, cum videlicet post conjugalem congressum ex Parentum sanguine in utero Materno prima massa recipitur & forma futuri foetus: non quod foetus inanimatus propriè loquendo peccati capax sit, sed quod illa prima massa processerit ex concupiscentia & libidine (quæ aut ipsa est peccatum, aut certè effectus peccati primi Parentis) & quod maledicta sit à Deo (virtute videlicet primæ maledictionis Adamo inflata) ac morti obnoxia; & denique quod ex illa ipsa Dei maledictione efficaciam habeat animam rationalem peccato Originali inficiendi, hoc est, privandi divinâ gratiâ. Anima enim cum à Deo immediate creetur, non aliunde peccato Originali inquinatur, nisi quia corpori, massæque damnatae, & à Deo male-

maledictæ unitur; quemadmodum aqua naturaliter limpida & pura, fætorisque expers, si sordido vasi infundas, continuo fordescit, foetetque. Et hæc est illa *morbida qualitas*, quæ toties occurrit antiquos Theologos legenti; qualitas, inquam, triplici veneno mortifera, videlicet: libidinis Parentum, maledictionis divinæ, & infectionis animæ rationalis; multi ergo Patrum, & antiquorum Theologorum censebant, peccatum Originale prius esse in foetu inanimato, quam in anima; & ex foetu in animam transfire; non quidem quod primarium suum effectum, hoc est, privationem gratiæ corpori imprimit, cum corpus hujus effectus capax non sit: sed quod alios effectus, quorum corpus capax est, hoc est, Concupiscentiæ, maledictionis, & virtutis infectricis. Eo ferè modo, quo anima rationalis tota est in oculo, in hoc tamen non producit primarium suum effectum, qui est ratiocinari; non quod anima verè in oculo non sit, sed quia oculus non est capax illius actionis; Sic ex sententia istorum Patrum peccatum Originale est verè in foetu, quia ex libidine conceptus: quia à Deo maledictus, & quia morbidus, ac corruptivus animæ, cui unetur; Sed in foetu inanimato non producit primarium suum effectum, hoc est, privationem gratiæ, cuius, antequam animetur, capax non est.

Peccato ergo Originali sic ex sensu Patrum explicato, dixit & S. Thomas, & S. Anselmus, ac præsertim B. Bernardus Epist. ad Lugdunenses, B. Virginem conceptam esse in peccato Originali, si videlicet id intelligas de Conceptione Corporis, non verò animæ, quæ contingit, cum corpus animatur. Hanc esse eorum Patrum sententiam nullâ magis ratione probabitur, quam eorundem Patrum lectione, apud quos nihil frequentius occurrit; & ideo tempore Alberti Magni, ac etiam S. Thomæ multorum erat sententia, B. Virginem fuisse ante sanctificatam, quam animatam. Cum enim peccatum Originale nîl aliud sit, quam debitum carendi gratiâ sanctifican-

ficante ob Adami prævaricationem, immediatè redundans ex corpore cum libidine concepto, & à Deo maledicto (quemadmodum peitis non est ipsa mors, sed morbus, ex quo mors certo sequetur, nisi remedia præveniant) dicebant, foetum illum Mariæ exanimem nec fuisse cum Parentum libidine conceptum, nec à Deo maledictum, nec morbidâ illâ qualitate infectum, quæ animam simul velut quâdam contagione aspergit, privatque gratiâ sanctificante, vitio corporis, cui unitur; ab his omnibus dicebant foetum Mariam, quamvis exanimem, privilegio divino sanctificatum, hoc est, præservatum esse. Imò hoc ipso seculo multi, gravissimique Theologi docent, Beatissimam Virginem etiam quoad Corpus sanctificatam fuisse, Sanctitate videlicet aliqua corporali quidem, sed tamen supernaturali (quales sunt dotes Corporis gloriosi) & incompossibili cum omni peccato; sicut lux est incompossibilis cum omni corporea immunditia. Cùm enim omnis actus intellectus & voluntatis pendeat, suámque originem à sensibus corporeis habeat: potuit imprimi qualitas corporea, quâ sensus impedirentur, nè ullam imaginem, aut objectum contagiosum in animam transmitterent, sicut clausis exactissimè januis impeditur ventus, aut pluvia, nè domum infestet. De qua qualitate Corpus sanctificante, saltémque mediatè omnibus peccatis resistente (sicut soliditas adamantina actioni corruptivæ elementorum, ac etiam ignis, & ferri resistit.) Vide fusè Saavedra in lib. de *S. Deipara, disput. 25. Investig. 2.* & apud illum Mayron. Bonav. Nazar. multosque Patres præsertim Græcos. Alii verò celebrésq; Doctores negabant ante animationem Sanctificari potuisse, cùm sola gratia Sanctum efficiat, sola verò anima sit subiectum capax gratiæ Sanctificantis.

Cùm ergo ex sensu Patrum, peccatum Originale contrahatur in prima Conceptione, quam vocant *Conceptionem generationis*, nihil obstat nostræ sententiæ, si dicatur, in hoc sensu B. Virginem in peccato Originali conceptam esse; nos enim non

non de *Conceptu generationis*, sed de *Conceptu animationis*; nec de foetu, sed de anima loquimur, quam negamus peccato Originali aliquando correptam. Hanc esse mentem Patrum, ac præsertim S. Thomæ, ex sequentibus patet: 1. *Quia foetum neandum animatum vocant passim Massam damnatam: Terram maledictam: Carnem peccati.* Agnoscant ergo peccatum Originale non in sola anima sed in corpore etiam reperiri, immo ex corpore in animam, redundare; cum enim anima immediatè sit à Deo, nulloque modo ex Adamo procedat, non potest peccatum Adami immediatè in illam transfundi, sed tantum mediante corpore, cui ipsa unitur: *Si enim ex omnium Patrum sententia corpus, quod per viam seminalem ex Adamo non procedit, nullo modo subjacere potest peccato Originali (quale fuit Corpus Christi) quanto magis non subjacebit anima, quæ nec procedit ex Adamo, nec procedere potest, nisi aliunde, hoc est, ex contactu, connubioque corporis foedetur?* 2. In promptu esset quam plurimos Patrum producere, sed sufficient modo (cum reliqui passim legentibus occurrant) S. Anselmus, qui *Libro de Conceptu Virginali, & peccato Originali cap. 7.* quærens: *Quomodo homo dicatur concipi in peccatis, quamvis in eo non sit peccatum?* Respondet: *Sæpè Divina Scriptura afferit aliquid esse, quando non est, idcirco quia certum est, futurum esse; simili modo in peccatis concipi homo potest intelligi, quia ab ipso semine & ipsa Conceptione, ex qua incipit homo esse, accipit necessitatem, ut cum habebit animam rationalem, habeat peccati immunditiam.* Hæc ergo necessitas, & debitum semini ab ipsa Conceptione inhærens, & ex foetu, ac embrione in animam redundans vocatur peccatum Originale, vi cuius etiam ante infusionem animæ, vocamur filii iræ, caro peccati, terra maledicta, vasa contumelie, massa damnata, & in peccatis concepti. S. Augustinus I. I. c. 12. de Nupt. & Concupisc. *Ut hinc etiam Christus doceret omnem, quæ de concubitu nascitur, carnem esse peccati, quando quidem sola Christi caro, quæ inde nata non est, non fuit caro peccati.* Eodem

Eodem modo de peccato Originali, & de Conceptu Corporis loquuntur Sancti Damascenus, Damianus, Vincentius Ferrierius, Birgitta, aliquae §. 6. citati; & omnium clarissimè ipse Sanctus Thomas 3. p. q. 14. a. 3. in Corp. Caro Virginis concepta fuit in peccato Originali, & ideo bos defectus contraxit. Vides, non ad solam animam, sed etiam ad carnem pertinere in Originali peccato concipi. Idemque S. Doctor supponit quando a. 1. q. 83. 2. 2. querit: *An peccatum Originale magis sit in anima, quam in carne;* non ergo negat esse in carne, sed magis in anima, quia in hac est quoad principalem suum effectum. Et 3. p. q. 31. a. 7. argum. sed contra: *Corpus B. Virginis totum conceptum fuit in peccato Originali, ut suprà dictum est;* & ideo secundum quod fuit in Patribus, fuit peccato obnoxium.

Dices: S. Thomas 2. 2. q. 83. a. 1. Et de malo q. 4. a. 3. docet: Peccatum Originale esse in sola anima tanquam in subiecto, non verò in carne, ergo ex sententia S. Thomæ non potest B. Virgo dici in peccato Originali concepta ante animationem.

Resp. S. Thomam expressè loqui de peccato Originali quoad effectum *primarium*, qui est, reddere privatum gratiâ sanctificante, in vindictam peccati primi Parentis, hujus enim effectus, ut dixi, sola anima capax est; non autem loqui quoad alios effectus & denominationes peccati Originalis, qui etiam in carne reperiuntur, quales sunt, esse maledictum, esse mortalem, esse infectivum animæ rationalis; quæ denominationes cùm realiter in carne reperiantur, etiam ante infusionem animæ; nec ab alia forma, quam peccati Originalis, provenire possint; dicendum omnino est, peccatum Originale animâ necdum infusâ jam esse, jämque operari in fœtu concepto, quamvis quoad formalitatem culpæ, & privationis gratiæ in sola anima reperiatur. Cùm ergo peccatum Originale adæquate spectatum consistat in debito & necessitate *principaliter* carendi gratiâ Sanctificante, ut primùm anima corpori advenierit,

nerit, quod debitum ex corpore in animam derivatur (hæc enim ideo maculatur, quia corpori unitur ex Adamo seminatiter profecto;) secundario autem in debito & necessitate moriendi, aliisque poenitentes subeundi, quæ corpus comitantur; Sequitur ex sensu Patrum, & S. Thomæ, dici posse, Beatam Virginem quoad primam *Conceptionem Generationis* fuisse conceptam in peccato Originali, quia videlicet & mortalis concepta est, & cum debito carendi Divinâ gratiâ, si animaretur. Non tamen fuit Concepta in peccato Originali in momento suæ *animationis*, quia ejus anima fuit creata in statu plenæ gratiæ, & fatale illud debitum carni ex Adamo seminatæ impressum, liberali donatione & meritis Christi extinctum est. Quæ tamen non tam ex nostro sensu dicta sint, quæ ut explicemus, quæ aliquorum veterum Patrum, & Theologorum de peccato Originali sententia fuerit, ad quorum mentem dicimus, S. Thomam locutum esse, cùm maculam Originalem in Conceptu Virginis agnovit. Nos enim quod attinet, & in Corpore, & in anima Beatæ Virginis omnem illam puritatem agnoscimus, ac profitemur, quæ DEI Matri conveniat: Quòd si in ipso Corpore, ex aliquorum Patrum sententia, maculam Originalem admittere omnino velis; nos non quoad alium effectum concedemus; quæ quoad necessitatem moriendi, debitumque carendi gratiâ, nisi præservaretur.

V. *Resp.* 3. Sed demus, S. Thomam de momento animationis loqui, demus non fuisse corruptum, demus nunquam pro *Immaculata Conceptione* scripsisse; quid sequitur; Tunc temporis, cùm vivebat; innocentiam Virginis impugnâsse? esto; Sed certum est, si nunc viveret, ex Principiis, quæ ipse statuit, sententiam nostram amplexurum. Ipse enim clarissimè docuit, non agi Festum nisi de Sancto: ipse professus est, B. Virginem ideo credi sine peccato Originali natam, quia Ecclesia celebrat Nativitatis Festum; atqui hæc ipsa ratio pro *Conceptione* militat: Si ergo S. Thomas audiret, quæ tunc non audi-

audiuit, & videret, quæ tunc non vidit, planè crederet, quæ tunc non credidit, scriberetque, quæ tunc non scripsit. Memorant, qui ejus vitam scrisseré; cùm aliquando officio Lectoris pro more ad mensam fungeretur, & syllabam, ut erat, longè pronuntiasset, Corrector verò Grammaticæ ignarus, perperam jussiſet breviter proferri, Sanctum continuò corrigenti obtemperasse, causámque ab amico rogatum, hanc dedisse Angelo dignam: *Syllabam longam, aut brevem esse, parum interesse: modestiam verò, humilitatemque servari, interesse plurimum.* Si ergo & erranti, & male jubenti paruit, suámque sententiam ad nutum præfecti mutavit, quamvis ignari; quanto magis se Ecclesiæ submitteret, & ad hujus aut præceptum, aut imitationem sententiam suam componeret?

Imò nec aliter posset, nisi principiis à se positis vellet repugnare: Scripsit: *Non posse Festum celebrari nisi de Sancto.* At Ecclesia celebrat Festum Immaculatæ Conceptionis; ergo Sancta est. Scripsit: *Dubitari non posse, Beatissimam Virginem sine peccato Originali natam esse, quia Ecclesia ejus Nativitatem celebrat.* Atqui etiam celebrat Conceptionem; ergo ex sententia Sancti Thomæ dubitari non potest, esse sine peccato Originali Conceptam. Si ergo Sanctus Thomas, dum in terris esset, Conceptionem Virginis impugnavit; at certè dum in Cœlis est, vidétque, quæ tunc non vidit, Miracula videlicet, Consensum Ecclesiæ, omniúmque ferè fidelium, planè sententiam mutavit. Id quoque nobiscum fatetur Joannes à Sancto Thoma Thomistarum nobilissimus, sic enim in *I. l. p. d. 2. de Doctrina Sancti Thomæ a. 2.* scribit: *Postquam Ecclesia Romana celebrat Festum Conceptionis, loquendo in vi Doctrinæ Divi Thomæ, oportet vice versâ de his sententiis censere, & sic D. Thomas censeret.*

VI. Jam his præmissis, facile erit respondere ad singulas D. Thomæ Auctoritates.

Ad *Primum* ergo ex *3. Sent. d. 3. a. 1.* Respondeatur: Sanctum Thomam æquè ac Sanctum Bernardum loqui de Conceptu Ge-

nerationis, non animationis. Eodem modo respondeatur ad 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15.

Ad Secundam Sancti Thomæ Auctoritatem ex 3. Sentent. d. 3. a. 1. ubi dicit: *Sanctificatio Beatæ Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ, quia nondum gratiæ capax erat, sed nec in ipso instanti infusionis ðc. ðc.*

Respondeatur: Hanc sententiam Divi Thomæ vitiatam, & suppositam esse, id verò probatur 1. ex iis, quæ universim supra diximus de Sanctorum Patrum, Sanctique Thomæ corruptis sententiis. 2. Quia Nicolaus Eymericus Generalis Inquisitor Arragoniæ, non admodùm hujus Mysterii amicus, in libro, quem contra Immaculatam Conceptionem scripsit Anno 1395. in Catalogo Auctorum pro sua opinione: *Duodecimus*, inquit, *est S. Thomas, cuius tempore hæc quæstio nondum erat orta.* Et adductis multis ex S. Doctore testimoniis, hoc solum omittit, quod ferè unicum, & certè potissimum est, quodque ante alia omnia produci debuit, si nunc temporis extabat. Cajetanus quoque in 3. p. q. 27. a. 2. *Inter duas positiones extremas, scilicet: an fuerit Sanctificata ante infusionem animæ, vel post infusionem animæ, est tertia propositio, quod fuit Sanctificata in instanti infusionis animæ.* Cuius opinionis Auctor hic non meminit, quia tempore suo nondum erat adinventa. Si ergo S. Thomas non meminit Sanctificationis in instanti Conceptionis; si hæc opinio ejus tempore nondum erat inventa, ergo tempore Cajetani allegata verba non extabant; nam si extarent, non diceret Cajetanus (alioquin huic Mysterio infestus) S. Thomam ejus non meminisse; & hanc quæstionem ejus tempore necdum fuisse exortam. Ipse Bandellus, quo nemo ardentius innocentiam Virginis persecutus est, cap. 33. omnes D. Thomæ sententias, quæ opinioni suæ favebant, congescit, hâc unâ præteritâ, quâ in S. Thoma nulla luculentior, expressiorque, quæque in eadem quæstione, & articulo continetur, quem pro se Bandellus citat, omissis tamen illis, & decretoriis verbis: *Sed nec in ipso*

ipso instanti &c. hæc rogo, omisisset Bandellus, si illa in Sancto Thoma reperiret, aut quomodo ante oculos ponta non reparet, si extarent? non ergo tempore Bandelli extabant. 3. Sanctus Thomas hanc ipsam quæstionem, & iisdem terè verbis repetit in 3. p. q. 27. a. 2. Ubi tamen in antiquis & legitimis exemplaribus, quæ legebantur An. 1260. non solum ea verba: *Sed nec in ipso instanti infusionis animæ, non habentur; verum etiam S. Thomas apertè pro Immaculata Conceptione pronuntiabat.* Joannes enim Bromiardus Dominicanus, qui non longè à S. Thoma floruit, hoc est, anno jam notato, in sua tumma Prædicantium Editionis Lugdunensis Anno 1522. Veneta An. 1586. Norinbergensi An. 1518. & Antwerpina 1614. Verbo: *Maria. Tom. 2. a. 2. n. 10.* agens de Corona Virginis: *Ipsa, inquit, tam eminenter Sanctificata fuit, quod nec mortaliter, nec verialiter peccavit, uti patet per S. Thomam in 3. p. q. 27. a. 6.* In eadem etiam quæstione a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in sua animatione, id est, in Conjunctione animæ cum Corpore, in utero Matris, & non ante, quia Sanctificatio & mundatio fit per gratiam, cuius subjectum est anima &c. Si ergo testimonio Bromiardi Sancto Thomæ ætate vicini, omnique exceptione majoris, constat eandem hanc sententiam, & de eodem Mysterio, iisdemque verbis conceptam, fuisse in 3. parte corruptam, & in sensum omnino contrarium commutatam, quid mirum est, idem quoque in libris sententiarum factum esse? idem quippe Mysterium, eadem verba, eademque causa fallendi. 4. Verba illa producta ex 3. sent. sensum habent planè repugnantem tantumque Auctore indignum. *Sanctificatio, inquit, B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ, quia nondum gratiae capax erat.* Si capax non erat, quid ergo sibi vult illud decenter? quod enim est impossibile, illud nec decenter nec indecenter fieri potest. Ex his rationibus omnino apparer, citatum locum ex 3. sent. esse suppositum, Sanctoque Doctori aliunde additum.

P A R S S E C U N D A .
Q U Ä S T I O .

An B. Virgo Deipara contraxerit Originale Peccatum ?

§. I.

Proponitur status Quæstionis , & mens
ss. Thomæ ac Bonaventuræ.

Pro indubitate quidem habet Ecclesia , quod B. Virgo sit Sanctificata in utero , adeoque nata sine macula peccati , teste *D. Bonavent. 3. d. 3. p. 1. art. 1. q. 3. in corp.* & aliis communiter . Sed gravis & diuturna fuit controversia in Ecclesia Dei , an fuerit B. Virgo Sanctificata primo instanti animationis seu infusionis animæ in corpus ; adeoque sit sancte concepta , seu in utero nata absque macula peccati Originalis : Et quidem plures antiquiores Doctores , præsertim Parisiis docentes opinati fuerunt Deiparam fuisse in Originali conceptam . Inter quos etiam refertur . *Alexander Alensis 3. p. q. 9. membro 2.* Ubi tamen propriè hanc controversiam non tractat . Et quidquid in summa censerit , postea tamen Librum specialem pro Immaculata Concepcione edidit , ut ex probatissimis Auctori bus refert *Hugo Cavelius in Rosario B. Mariae Sæculo 13. ad calcem lib. 3. Sentent. Scotti.*

Refertur etiam *S. Bonaventura sup. q. 2.* ubi timidè quidem docuit conceptionem maculatam seu in eam propendit : postea tamen *Serm. 2. de B. Virgine clarissimè & eruditissimè Immaculatam*

latam Conceptionem adstruxit dicens: *Domina nostra fuit plena gratiâ præveniente in sua Sanctificatione, gratiâ scilicet præservativâ contra fœditatem originalis culpe, quam contraxisset ex corruptione natura, nisi speciali gratiâ præventâ, præservataque fuisset.* Solus enim Filius Virginis fuit ab originali culpa immunis, & ipsa Mater ejus Virgo. Credendum est enim, quod novo sanctificationis genere in ejus conceptionis primordio Spiritus Sanctus eam à peccato Originali (non quod infuit, sed quod infuisse) redemit, atque singulari gratiâ præservavit. Et Serm. i. inter varia inquit: *Domina nostra tota fuit purissima, omni carens penitus macula, tam in corpore, quam in anima, &c.*

Neque est ulla ratio solida dubitandi (quidquid in nota marginali secus opinetur Angelus Rocca) quin Doctor Seraphicus sit Auctor istorum Sermonum. Qui rursus eandem doctrinam expressè tradit in Opere Contemplationis Feria 2. Flore 5. *JESUS promotor providus maternæ dignitatis . . . Attende Mariæ mirabilem conceptionem absque inquinatione.* Patet autem ex contextu ipsum loqui de Conceptione passiva Deiparæ. Et in Psalterio minori B. Virginis ait: *Ave Virgo recti cordis, nec ullius umquam sordis inquinati fœditate dono Prolis illibata.* Quam dein vocat rugâ carentem & absque nævo. Clarissimè eandem doctrinam tradit in quodam Sermone de Annuntiatione, apud P. Alva in Militia Immaculatae Conceptionis Litt. B.

Mens D. Thome paulò uberiùs indaganda; eò quod multi Thomistæ, etiam hoc tempore, pro comperto habeant ipsum absolutè stare à parte Immaculatae Conceptioni adversa: qui non videntur hac in parte satis laborare pro gloria sui Magistri, quem utique in veram ac hodie Ecclesiasticam sententiam omni modo trahere deberent. Qui alioquin fateri coguntur Doctrinam Angelici Præceptoris tot Ecclesiæ Catholicæ præconiis celebrem in materia tam solemnis è Cathedris, Scholis, Scriptis, Colloquiis, Ecclesiæ ejusdem gravissimis decretis præscriptam. Itaque S. Doctor apertissimè Immaculatam Concepcionem

ptionem adstruit i. d. 44. art. 3. ubi ex professo inquirens, an potuerit Deus humanitatem Christi facere meliorem, quam sit; arguit quod non, ex eo, quod nec B. Virgine possit melius aliquid facere, ob dictum Anselmi: *Decuit ut eâ puritate niteret, quâ major sub Deo nequit intelligi.* Quod ita solvit: *Ad 3. dicendum, quod puritas intenditur per recessum à contrario;* & id est potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nullâ contagione peccati inquinatum sit: *& talis fuit puritas B. Virginis, quæ à peccato Originali & actuali immunis fuit: fuit tamen sub Deo, in quantum erat in ea potentia ad peccandum: sed bonitas intenditur per accessum ad terminum, quod in infinitum distat, scilicet summum bonum.* Unde quolibet finito bono potest aliquid melius fieri. Consimilia habet d. 17. q. 2. art. 4. ad 3. v. ad illud quod objicitur. Et Opusc. 61. Gradu 10. amoris postquam dixisset, Deum fecisse Angelos speculum clarum, clarissimum, immaculatum, incoinqunatnm, incontaminatum, subdit: *Fecit ergo summus artifex.... speculum unum clarissimo clarius, Seraphim tertius & purius, & tanta puritatis, ut purius intelligi non posset, nisi Dens esset, personam scilicet glorioissimæ Virginis, &c.*

Præterea Lect. 6. in cap. 3. ad Gal. ait: *Virum de mille unum reperi, scilicet Christum, qui esset sine omni peccato; mulierem autem ex omnibus non inveni, quæ à peccato omnino immunis esset, ad minus originali vel veniali excipitur purissima & omni laude dignissima Virgo Maria.* Sic propriis oculis legi in Exemplari edito Parisiis Anno 1529. asservato in Bibliotheca nostra Diesteni, & altero edito item Parisiis Anno 1552. asservato in Bibliotheca PP. Societatis Lovani. Sic itidem legi in exemplaribus Editionis Parisiensis Anni 1532. Et Venetæ Anni 1555. & quæ sequuntur Annum 1590. testatur Eusebius Nirembergius in Exceptionibus Concilii Tridentini pro omnimoda puritate Deipare Virginis expensis cap. 25. Refert etiam Nirembergius sup. Romæ in Bibliotheca Cardinalis Sforza Anno 1625. visum Exemplar perantiquum D. Thomæ in Epistolas Pauli, & in eo ad il-
lud

Iud Rorr. 5. In quo omnes peccaverunt, hunc Commentarium: Unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati. Addítque mox fuisse ostensum Cardinali de Trejo, & per hunc ipsi Urbano VIII.

Denique à Catharino, Canisio, Salmerone & multis aliis fide dignissimis referuntur ex Opusc. 8. de Exposit. Salut. Angelicæ hæc verba: *Maria purissima fuit quantum ad culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit.* Quæ et si in modernis Editionibus non legantur, adeò tamen authentica sunt, ut nè ipse quidem Cardinalis Joannes de Turrecremata Dominicanus (testibus Catharino Dominicanu & Salmerone) ea fuerit ausus negare. Hodie tamen adhuc manferunt hæc verba: *Excedit Angelos quantum ad puritatem;* quod utiq; verum non esset, si sub jacuisset peccato Originali.

Loca D. Thomæ in speciem contraria commodè explicari possunt de debito quantum est ex vi & modo conceptionis, non autem de ipsa macula actu contracta: seu quòd loquatur de incursu culpæ quantum est ex parte naturæ seu juris communis; non autem de facto, quoad personam Deiparæ, vi specialis privilegii. Imò sic explicari necessariò debent: al à s enim ratio (quam ferè unicam semper allegat D. Thomas) frivola, imò falsissima esset; nempe, quòd si quis præter Christum fuisset immunis à peccato Originali, non indigeret redemptione factâ per Christum, qui proinde non foret omnium Redemptor. Vera enim, imò perfectissima redemptio, scilicet præservativa, consistit finè actuali maculæ contractione: prout etiam fatetur Cajetanus in Commentario ad I. 2. q. 81. art 3. Et ad 3. part. q. 27. art. 2. quæ sunt præcipua loca, in quibus D. Thomas videri posset contrarius piæ Doctrinæ. Et ante Cajetanum id optimè expressit D. Bonavent. loco cit. num. 30. Imò illud idem agnovit ipse D. Thom. 4. d. 43. art. 4. q. 1. ad 3. dicens: Oportet ponere, quòd quilibet personaliter Redemptione Christi indigeat.... liberari autem à malo, vel à debito absolvī non potest,

nisi qui debitum incurrit, vel in malum dejectus fuit: & ita non possent omnes fructum Dominicæ Redemptionis in seipsis percipere, nisi omnes debitores nascerentur, &c. Idem illud Psalm. 29. Eduxisti ab inferno animam meam, salvasti me, &c. Exponit de imminentibus periculis, à quibus David est præservatus. In ipsa denique Scriptura paucum dicitur, quis liberari, non solum à malo cui jam subjacet, sed etiam ab imminenti, ut Tob. 4. Proverbi. 11. Et Psalm. 90. dicitur: Ipse liberavit me de laqueo venantium, id est, protexit à laqueo, ut ex contextu constat Nam, ut recte August. Epist. 99. circa init. etiam solvi possunt laquei venantium nè teneant, non quia tenuerunt.

Præterea S. Thomas 1. 2. quæst. 81. art. 3. in corp. dicit, quod secundum fidem Catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines præter solum Christum ex Adam derivati, peccatum Originale ex Adam contrahunt. Et 4. dist. 43. art. 4. q. 1. ad 3. ait: Est erroneum dicere, quod aliquis concipiatur sine peccato Originali præter Christum. Quæ dicta nisi explicentur modo præmiso aut simili, forent erronea: nam Doctrinam de Immaculata Deiparæ Conceptione taxare tamquam hæreticam vel erroneam, non modò vesanum est, sed etiam à Xisto IV. Extrav. Grave nimis, de Reliq. & Ven. Sanct. damnatur tamquam falsum & erroneum, & à veritate penitus alienum. Unde sapienter admodum in Editione, quam molitus est Paulus Boudot nuper Episcopus Atrebatis insertum est Conclusioni præambulæ corpori articuli tertii ciat: Saltem in potentia (propter B. Virginem) si non omnes actu.

Postremò etsi pateret S. Thomam constantem fuisse in asserenda Conceptione Immaculata, id saltem indubitatum esse debet (quidquid frivolum & infundatum id esse clamet Bertrandus Loth Dominicanus Tract. 15. Theologiae Belgicæ art. 2.) ipsum si modò viveret contrarium doctrinum; prout generaliter de omnibus Antiquis piæ Doctrinæ contrariis indubitanter affirmavit S. Ludovicus Beltrandus Ord. Prædic. apud Vincent Justin. Ord. Prædic. in addit. ad vitam ejusdem cap. ult. Et meritò: vide-

Viderent enim Ecclesiam (cujus consuetudo, in omnibus semper æmulanda, maximam habet auctoritatem, præferendam etiam auctoritati *August. Hieronymi* vel cuiuscunque Doctoris juxta *D. Thomam 2. 2. q. 10. art. 12. in corp.*) appellare, colere, adeoque sentire Immaculatam seu sanctam Conceptionem, & ad appellandum, colendum, adeoque sentiendum omnes Fideles excitare, etiam propositis indulgentiis. Viderent contrariam sententiam à quovis pio fideli quasi desertam, per ipsa Sedis Apostolicæ decreta è Scholis eliminatam, imò etiam privatim asseri interdictam. Negare utique feme tipsum non posset Doctor *Angelicus*, qui sicut ex cultu Nativitatis intulit ejus sanctitatem, eò quod non celebretur festum in Ecclesia nisi pro aliquo Sancto; sic & inferret Conceptionis sanctitatem, quam modò Ecclesia eodem cultu & officio tamquam sanctam celebrat, & celebrari mandat.

§. II.

Proponuntur Decreta Ecclesiæ de hac Quæstione.

Quantum ad Decreta Ecclesiæ præsentem materiam concorrentia attinet, in primis *Xistus IV. Extrav. Grave nimis, de Reliq. & Vener. Sanct.* tulit excommunicationem Papæ reservatam in eos, qui alterutram sententiam notare præsumerent tamquam hæreticam, aut assertores damnare peccati mortalis, aut dicere, quod peccant celebrantes Officium Conceptionis, vel audientes Conclaves eorum, qui affirmant B. Virginem esse conceptam sine peccato. Quam constitutionem confirmat *Tridentina Synodus sess. 5. de peccato Originali in fine, & Pius V. in Bulla. Super specula*, in qua insuper sub gravissimis poenis hic Pontifex prohibet, nè ullus in popularibus Concionibus, vel ubicunque promiscua virorum & mulierum multitudo con-

venire solet, de hujus Controversiæ alterutra parte disputare rationibus, vel auctoritate Doctorum, afferendo propriam sententiam & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac quæstione cuiusvis pietatis aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumat. Ubi subintellige eandem clausulam, contrariam refellendo aut impugnando sententiam. Alioquin simpliciter persuadere hanc veritatem, etiam scribendo lingua vulgari non fuit prohibitum.

Insuper *Paulus V.* Anno 1617. die 31. *Augusti* considerans, quod occasione Assertionis affirmativæ, scilicet quod B. Virgo fuerit concepta cum peccato; orirentur in populo Christiano, signanter in Hispania, gravia scandala & dissensiones, eandem sententiam sub iisdem poenis interdixit publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus & aliis quibuscumque actibus publicis: volens tamen sub iisdem poenis, quod piam sententiam in prædictis publicis actibus afferentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant seu tractent. Quamvis idcirco (ut docet consuetudo optima legum interpres, litteræ & fini consona) non sit illicitum in libris argumentis alterius opinionis tacite præsertim occurtere, sive illa proponere ut solvantur: hoc enim non est in actibus publicis impugnare sententiam contrariam, aut de ea agere; sed potius extra similes actus agere de sententia pia, ut ejusdem veritas contrariis argumentis solutis clarius elucescat.

Postea Gregorius XV. Anno 1622. die 24. *Maji*, confirmans Constitutiones Prædecessorum suorum, ex eisdem causis evitandi scandala atque discordias in populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & ut accepit, in aliquibus regionibus jam ortæ sunt ex sermonibus privatis occasione Assertionis Affirmativæ extendit decretum Pauli V. etiam ad colloquia & scripta privata, mandans omnibus & singulis, ne etiam in sermonibus & scriptis privatis audienceant asserere, quod eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato Originali, nec de hac opinione affirmativa aliquo modo agere aut tracta-

tractare. Exceptis tamen quibus à Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indulsum, idque sub interminatione poenarum in constitutionibus Praedicatorum suorum contentarum. Porro idem Pontifex eodem Anno die 28 Julii indulxit Fratribus Praedicatoribus, ut in privatis colloquiis inter se dumtaxat possint de opinione affirmativa differere & tractare. An autem etiam ibi concedatur iisdem opinionem affirmativam asserere privatim inter se, ex verbis istis non satis probatur: cùm aliud sit differere & tractare, aliud asserere. De quo quidquid sit, videtur modò saltem omnino illicitum ex Bulla *Alexandri VII.* mox recensenda, in qua omnis excogitabilis modus revocandi piam sententiam in disputationem, aut contra eam tractandi aut asserendi, omnibus etiam cuiusvis instituti Regularibus gravissimè interdicitur, non obstantibus quibusvis indultis quibusvis personis quomodolibet concessis, et si ipiorum de verbo ad verbum mentio habenda, aut alia exquisita forma observanda foret.

Declarant præterea *Paulus V.* & *Gregorius XV.* se per suas Constitutiones nolle præjudicium inferre opinioni affirmativæ, præterquam quoad suprà disposita. Quæ ipsa grave præjudicium continent; ut ea oculo imperturbato insipienti patet.

Quæ cùm ità sint, judicio Ecclesiæ relinquo inauditam temeritatem illorum, qui etiam publicè effutire non verentur (prout partim ipse audivi, partim ex aliis intellexi) Ecclesiam eis tanquam sapientioribus imponere silentium, sicut dum pueri litigant Pater sapientiori dicit: *Taceas tu.*

Nuper verò circumferebatur aliquot Decretum Congregationis S R & univerali Inquisitionis habitæ in Conventu Fratrum Praedicatorum dicto S. Mariæ super Minervam feriâ 4. die 20. Januarii Anno 1644. Quod quando agitur de tribuendo titulo *Immaculatae Conceptioni B. Virginis*, nullo modo permittatur, sed solum dicatur *Conceptio Immaculatae Virginis*.

Sed præter quam quòd ejusmodi decretū solū foret circa quæstionē de voce, nec tangat rem *Immacul. Concept.* haec tenus non fuit

exhibitum aliquod authenticum, cui fides habenda sit intra sive extra judicium, cum subscriptione scilicet Cardinalis Praefecti & Secretarii S. Congregationis, nec non solito Sigilo; prout exigitur ex Decreto Urbani VIII. edito 1632. die 11. Aug. Unde Alexander VII. postmodum mandavit Magistro S. Palatii, ne hujs tituli praetextu ullam deinceps difficultatem faceret; qui proinde mox approbare coepit impressa, quorum titulus *Immaculata Conceptio*.

Idem denique Alexander VII. Anno 1661. die 10. Decembri edidit gravissimum Decretum, quod incipit: *Sollicitudo omnium Ecclesiarum.* In eo praemittit, quod *vetus est Christi fidelium erga Beatisimam Matrem Virginem Mariam pietas, sentientium Ejus animam in primo instanti creationis atque infusionis in corpus fuisse speciali Dei gratia & Privilegio intuitu meritorum JESU Christi ejus Filii, humani generis Redemptoris à macula peccati Originalis Præservatam & immunem, atque in hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem solemni ritu colentium.* Autem & propagata fuit pietas hæc & cultus, per favores varios Summorum Pontificum, ita ut accendentibus quoque plerisque celebrioribus Academiis ad hanc sententiam, jam ferè omnes Catholici eam complectantur. Dùmque non obstantibus Constitutis Pauli V. & Gregorii XV. pergunt aliqui contrariae illius opinionis assertores præfatam sententiam aut impugnare, aut vellicare, & favorem à Romanis Pontificibus cultui & festo secundum illam præstitum ita interpretari, ut frustrentur; imò Ecclesiam Romanam huic sententia & cultui juxta illam B. Virginis exhibito favere negant, pios Christi Fideles è sua quasi pacifica possessione deturbare conando, unde offensiones, scandala & iurgia perdurant adhuc, & ex occasione eorundem adversantium, majora his incommoda in posterum prudenter & merito timentur.

Nos (inquit) considerantes, quod S. R. Ecclesia de intemerata semperque Virginis Mariae Conceptione Festum solemniter celebrat,

& spe-

Speciale ac proprium super hoc Officium olim ordinavit, juxta piam laudabilem & devotam institutionem, quæ à Sixto IV. prædecessore nostro tunc emanavit; volentesque laudabili huius pietati & devotioni & Festo ac cultui secundùm illam exhibito in Ecclesia Romana post ipsius cultus institutionem nunquam immutato, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo favere, nec non tueri pietatem & devotionem hanc colendi & celebrandi Beatissimam Virginem, præveniente scilicet Spiritus Sancti gratia à peccato Originali præservatam & Constitutiones & Decreta à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & præcipue à Sixto IV. Paulo V. & Gregorio XV. Edita in favorem sententiæ afferentis animam B. Mariæ Virginis in sui creatione & in corpus infusione, Spiritus Sancti gratia donatam, & à peccato Originali præservatam fuisse, nec non & in favorem Festi & cultus Conceptionis ejusdem Virginis Deiparæ secundùm piam istam sententiam, ut præfertur, exhibito, iñovamus, & sub censuris, & pœnis in eisdem Constitutionibus contentis observari mandamus.

Insuper, qui præfatas Constitutiones & Decreta ita pergent interpretari, ut favorem per illas dictæ sententiæ & festo seu cultui secundùm illam exhibito fruſtrentur, vel qui hanc eandem sententiam, festum seu cultum in disputationem revocare, aut contra ea quoquomo lo directè vel indirectè, aut sub quovis prætextu, etiam definibilitatis ejus examinanda, sive Sacram Scripturam aut Sanctos Patres, sive Doctores glossandi, vel intirpretandi, denique alio quovis prætextu seu occasione, scripto, seu voce, loqui concionari, tractare, disputare, contra ea quidquam determinando aut afferendo, vel argumento contra ea afferendo & insoluta relinquendo, aut alio quovis ex cogitabili mo lo differendo ausi fuerint, præter pœnas & censuras in Constitutionibus Sixti IV. contentas, etiam concionandi, publicè legendi seu docendi & interpretandi facultate, ac voce activa & pas-
siva

siva in quibuscumque electionibus eo ipso absque alia declaratio*n*e pri-vatos esse volumus, nec non ad concionandum, publicè legendum, docendum & interpretandum perpetuae inhabilitatis pœnas ipso fact*o* incurrere absque alia declaratio*n*e. Quarum pœnarum absolutio-nem, seu dispensationem in iis, sibi, sive Romano Pontifici re-servat & subdit.

Ac libros, in quibus prefata sententia, festum seu cultus secun-dum illam in dubium revocatur, aut contra ea quomodocunque, ut suprà, aliquid scribitur, aut legitur, seu locutiones, conciones, tra-tatus, & disputationes contra eadem continentur, post Pauli V. su-prà laudatum decretum edita aut in posterum quomodolibet edenda, prohibemus sub pœnis & censuris in Indice Librorum prohibitorum contentis, & ipso fact*o* absque alia declaratio*n*e pro expressè prohibi-tis haberi volumus & mandamus.

Denique sub pœnis contentis in decreto præsenti atque in decretis prædecessorum, cavet, nè quis contrariam opinionem bæresis aut impietatis condemnare audeat, neque illam tenentes bæresis crimen, aut mortale peccatum incurrere afferat: cùm (ut in-quit) à Romana Ecelesia & Apostolica Sede nondum fuerit hoc deci-sum, prout nos nunc minimè decidere volumus aut intendimus. Cum quo tamen rectè stat, quod doctrina modò communis Eccle-siae sit, atque etiam meritò dicatur saltem moraliter certa. Quæ etiam notanter in toto Decreto non vocatur amplius opinio (uti doctrina contraria) sed constanter intitulatur sententia.

§. III.

Ostenditur B. Virginem fuisse immunem
à peccato Originali.

Affertio unica: Beata Virgo re ipsa non contraxit in conce-pzione peccatum Originale, sed ab eo est speciali Privilio præservata per gratiam sanctificantem animæ illius primo animationis instanti divinitus infusam. Affer-

Assertionem hanc *Scotus* non invenit (ut quidam calumniati sunt) sed paululum antiquatam, & multorum gravium Doctorum authoritate pressam restauravit, & in pristinum vigorem patrocinio Deiparæ Magistræ suæ restituit. Jussu enim Pontificis (ut verbis utar *Cavelli in Rosario sèculo 14.*) habitâ solemni disputatione coram Facultate Parisiensi, præsentibus Apostolicæ Sedis Legatis, de Immaculata Conceptione, tantâ ingenii subtilitate, tantâ solutionum facilitate & perspicuitate, omnia adversa argumenta mirâ dexteritate confregit & refellit; suâmq; piam sententiam de Conceptione Mariana ipsius Mariæ fretus auxilio, tanto argumentorum pondere, tot támque urgentibus rationibus comprobavit & munivit, quòd celeberrimam illam Facultatem, Matrem Universitatum in suam piam traxerit sententiam; quæ in gratificationem nomine Doctoris Subtilis ipsum condecoravit, & acerrimis ejus disputationibus inducta, sacrum illud & celebre Marianum Decretum condidit, nè scilicet imposterum quisquam ad Magisterii Gradum admitteretur, qui totâ vitâ se propugnaturum Immaculatam Conceptionem, jurejurando non adstringeret. Postea *Scotus* Coloniam profectus, similem victoriam pro Immaculata Conceptione ex discipulis *Alberti Magni* reportavit; & nomen Doctoris Subtilis ibi denuo ipsi est solemniter acclamatum. Fertur etiam à Pontifice id ipsum in preemium eidem datum. Haec tenus *Ca-
vellus.*

Scotum secuti sunt omnes deinceps Scriptores Ordinis Minorum (inter quos *Franciscus Maironius* Doctor illuminatus in hujus mysterii elucidatione excelluit) Plurimi quoque & celeberrimi Scriptores Ordinis Prædicatorum, & inter hos variis scriptis hanc in rem specialibus Tractatibus. Universa etiam Societas JESU à suis incunabulis fortissimè pro eadem doctrina stetit, & usque hodie pugnat. Doctores similiter ferè omnes aliorum Ordinum, & sacerdotes. Imò vix est hodie in Orbe Christiano Academia, quæ non jurejurando se adstrinxerit ad

istam propugnandam. Simili voto se plurima Regna, Provinciæ, Civitates adstrinxerunt Divæ Immaculatæ Conceptæ. Quam etiam, tum nostra Religio Franciscana, tum ipsa Domus Austriaca sub hoc titulo in Patronam elegit. Quinimmo dudum ante decreta Pauli V. & Gregorii XV. scripsit *Vasquez* 3. p. disp. 117. c. 2. *Hoc tempore non solum omnes Theologiae Professores & Doctiores, exceptis Dominicanis, sed etiam omnes qui Christiani nominis Eodem profitentur, in hanc sententiam uno animo & affectu ita conspirant, ut sine magno populi scandalo, ut rectè notavit Corduba, jam nemo possit oppositam populo in concionibus exponere, &c.* Tandem solemnibus legationibus instantissimè postulata fuit à Paulo V. & Gregorio XV. definitio hujus doctrinæ, pro qua in ipso quoque Concilio Tridentino stabat communis Patrum consensus; adeò ut conclusum fuerit illam determinare, et si decreto edendo vel vulgando Patres supersederint ob instantissimas preces aliquot Episcoporum & Theologorum Ordinis S. Dominici; prout in originalibus actis Concilii se legisse testatur *Nicolaus Lancitius apud Eusebium Nirembergium sup. ubi consimilia, & verè notabilia addit ex Hieronymo Ormachez, qui similiter acta originalia Tridentini legit, & Ambrosio Catharino Dominicano Episcopo, qui Concilio interfuit.*

Omissis autem variis Scripturis, quæ omnimodam puritatem Deiparæ non leviter significant, junctâ præsertim expositione Sanctorum (quæ videri possunt apud *Ferdinandum de Lazar & alios*).

Probatur assertio I. Auctoritate universalis Ecclesiæ: hæc enim celebrat solemniter festum Conceptionis B. Virginis; ergo ipsa Conceptio est Sancta & Immaculata; Sic enim ab omnibus admissa Sanctitas Nativitatis B. Virginis infertur à Sanctis *Bernardo, Thoma* 3. p. q. 27. a. 1. *Bonav.* 3. d. 3. p. 1. a. 1. q. 1. *in corp.* & aliis concorditer ex eo quod Ecclesia celebret Nativitatem B. Virginis: quia nimirum Ecclesia non celebrat festum nisi pro aliquo Sancto, seu quia statuta universalis Ecclesiæ de Sanctorum

ctorum festivitatibus omnia sunt fundata super sanctitate. Eadēque est ratio cur Ecclesia non colat Nativitatem Martyrum, sed passionem, ut optimè observavit S. August. Serm. 113. de S. Cypriano dicens: *Quando natus est (Cyprianus) ignoramus, & quia bodie passus est, natalem ejus bodie celebramus. Sed illum diem non celebraremus, et si nossemus: illo enim die traxit Originale peccatum, isto autem die vicit omne peccatum, &c.* Et paulò infra: *Unde nos celebraremus natalitia ejus, nisi esset pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum?* Et Serm. 95. qui est de S. Stephano inquit: *Ideò Nativitatis & Passionis Christi diem geminæ devotionis obsequio frequentat Ecclesia, quoniam utrumque medicina est. Nam & natus est, ut renasceremur; & mortuus est, ut in perpetuum viveremus.* Martyres autem ad mala certamina nascendo venerunt, trahentes Originale peccatum; moriendo autem ad bona certamina transferunt, finientes omne peccatum. Ex quo etiam liquet Augustinum si viveret defensurum Immaculatam Conceptionem; estò (quod non; de quo infra) materialiter docuissest contrarium.

Dices I. S. Bernardus Epist. 174. ad Canonicos Lugdunenses redarguit eosdem, quòd colerent festum Conceptionis B. Virginis. Resp. *Bernardum*, si sit ipsius Epistola (de quo nonnulli dubitant, ut videre est apud *Cavellum in Rosario s. 12.*) Illos Canonicos redarguere, quòd hoc attentassent sine exemplo & auctoritate Romanæ Ecclesiæ: quam si suo ævo *Bernardus* vidisset colere Conceptionem, certò certius sensisset id rectè fieri, & consequenter Conceptionem esse sanctam: nam (ut argumentatur) *Quomodo festivus haberetur conceptus, qui minimè sanctus est.* Deinde (ut manifestè colligitur ex contextu) agit de Conceptione seminali foetus inanimati, quam coli apprehendebat, & improbabat *Bernardus*; qui proinde non est contra cultum Conceptionis, id est, animationis Deiparæ. Eodem modo de conceptione seminali agit D. Thomas 3. p. q. 27. art. 2. ut clarè patet ex tertio arguento; *Quidam (inquit) celebrant festum Conceptionis, ergo videtur, quòd in ipsa sua Conceptione fue-*

rit sancta, atque ita quod ante animationem fuerit sanctificata. Idem similiter est evidens ex D. Bonavent. sup. dicente: Si ergo sanctitas non fuit in Virgine ante animae infusionem, non videtur usque quaque securum Conceptionis illius (scilicet animae infusionem praecedentis) etiam solemnitatem celebrari.

Dices II. Cum Cajetano: Proponitur tantum celebranda sanctificatio B. Virginis, quae facta est eodem die, quo fuit concepta. *Resp.* Neg. *Aff.* cuius falsitas patet ex ipso Conceptio-
nis nomine, quo solo, & non nomine sanctificationis, omnes uti debent ex Constitutione Gregorii XV. factâ Anno 1622. die 24.
Maji. Deinde *Xistus IV.* in alia quadam Bulla *Grave nimis 17.* in Bullario *Rodriguez* damnat tanquam erroneum, quod non celebretur Conceptio, sed tantum spiritualis sanctificatio. Præ-
terea simili modo eludi posset sanctitas Nativitatis, illiusque celebritas. *Insuper* id patet ex communi sensu Fidelium; &
amplius patebit ex dicentis.

Dices III. Posset celebrari Conceptio B. Virginis solum in gratiarum actionem quatenus fuit magnum Dei beneficium, sicut in Mænologio Græcorum celebranda proponitur Conceptio S. Joannis Baptistæ. *Resp.* Idem pari jure dici posset de Nativitate B. Virginis, quae eodem modo & officio colitur, quo nunc Conceptio. Deinde in utroque officio expresse dicitur: quod celebretur *Sancta Nativitas*, & *Sancta Conceptio*. Deniq; sensus Fidelium ostendit utramque celebrari, etiam in honorem ipsius Virginis; quae tamen idcirco non esset honore digna, si in alterutra subdita fuisset peccato. Unde Ecclesia Catholica non celebrat aliquod festum alicujus Sancti metè per modum gratiarum actionis pro collato beneficio (quidquid fecerint Græci, quorum, utpote Schismaticorum, parvi pendenda est auctoritas collata auctoritati Ecclesiæ Romanæ) sed etiam in honorem Sancti, colens & celebrans ejusdem sanctitatem; ut ex præmissis patet.

Probatur II. Auctoritate ejusdem Romanæ Ecclesie, quæ determinatè celebrat Immaculatam Conceptionem; ergo ipsa verè Immaculata est. Antecedens patet clarissimè ex Decreto *Alexandri VII.* id expressè & ex professo declarantis; cuius verba retulimus §. præced. Et satis clare continebatur in Extrav. Cùm præexcelsæ, de Reliq. & Ven. Sanct. in qua *Xistus IV.* approbat officium *Leonardi de Nogarolis*, quod incipit: *Sicut Lilium inter Spinæ*, cum missa, illudque dicit à se institutum, non (ut quidam cavillantur) pro solis Franciscanis, sed (ut patet ex Extravagante) pro universis Christi Fidelibus: vi cuius institutionis fuit olim Breviario Romano (quòd oculis meis vidi) infertum, & per integrum ferè Annorum centuriam in Ecclesia Romana citatum; & usque modo ex concessione Pontificum in Ordine Minorum recitatur; ad cuius etiam recitationem propositis Indulgentiis Pontifex invitat: in eo autem sæpe vocatur & celebrari dicitur *Immaculata Conceptio*. Imò invitatorium sic habet: *Immaculatam Conceptionem Virginis Mariae celebremus*, &c. Idem Pontifex Extrav. *Grave nimis respiciens ad idem officium dicit, Sanctam Romanam Ecclesiam ordinâsse speciale & proprium officium pro Festo Conceptionis*, cuius constitutionis verba resumpsit *Alexander VII. suprà*. Deinde *ibidem* refert & damnat, quorumdam damnabilem præsumptionem, qui gravioriter peccare affirmabant *ejusdem Immaculatæ Conceptionis officium celebrantes*.

Dices: Pius V. expunxit Officium *Leonardi*, quod incipit: *Sicut Lilium*, ex Breviario Romano. Resb. Ipsum equidem illud non improbabile, quod probaverat *Xistus IV.* & Concilium Tridentinum confirmans Constitutiones *Xisti IV.* quas etiam confirmavit ipse *Pius V.* Bullâ *super Specula*, qui similiter non derogavit Mysterio Præsentationis B. Virginis, aut Sanctitati B. Annæ, et si officia similiter ex Breviario expunxerit. Festum præterea & cultum Mysterii Immaculatæ Conceptionis non sustulit, sed intactum reliquit, solùm officium mutando, & in ejus

locum substituendo Officium Nativitatis, posito nomine *Conceptionis* loco *Nativitatis*. In quo etiam patenter per totam Ecclesiam canitur: *Sentiant omnes tuum juvamen, quicunque celebrant tuam S. Conceptionem.* Conceptio autem Sancta & Immaculata coincidunt. Quare ex hoc ipso Officio & Epitheto probatur Sanctitas Conceptionis pariter ac Nativitatis. Estque omni tergiversationi aditus novissimè per Decretum *Alexandri VII.* præclusus: qui declarat *Festum ac cultum secundum illam (Sententiam piam) exhibitum, in Ecclesia Romana, post ipsius cultus institutionem, nunquam immutatum.* Non frustrā tamen præmissas probationes fusiis ante emanationem hujus Decreti impressas adhuc relinquimus, ut appareat, quām solidē Sedes Apostolica in hoc ipso novissimo Decreto processerit.

Probatur III. Quia Sedes Apostolica erexit varias Confraternitates purissimæ Conceptionis, annexis singularibus Indulgentiis. Et præsertim varii Pontifices approbârunt Religioñem Monialium sub titulo & in honorem Immaculatae Conceptionis: quæ in ipsa forma Professionis exprimitur. Quarum curam *Julius II.* commisit Ordini Seraphico: *Propterea quod (ut loquitur) Fratres hujus Ordinis indefesso studio & vigilantiâ puritatis & innocentiae Dei Genitricis semper defensores existunt.* *Xystus V.* Bullâ: *ineffabilia 9. in Bullario Rodriguez præmisso quod Fratres & Moniales Ordinis Minorum consueverint purissimam Dei Genitricis Conceptiēm devotissimè celebrare, &c.* Et subiecta petitione, quā postulabatur cultus amplificatio, approbat id tanquam *pium & laudabile propositum.*

Probatur IV. Ex Conciliis. Nam in *Concilio Lateranensi* sub *Martino I. can. 3.* declaratur *Sancta & Immaculata Maria.* Similiter illam appellat *VI. Synodus generalis A.D. II. in Epist. Sophronii*, lectâ ibidem, & approbatâ *A.D. XIII.* Ubi etiam post initium dicitur: *Maria sancta, & ab omni contagione liberata, & corporis, & animæ, & intellectus.* Et *VII. Synodus generalis A.D. III. in Epist. Synodica Theodori*, ibidem approbatâ dicitur: *San-*

& Immaculata Domina nostra. Idemque titulus *Immaculatae* bis ibidem repetitur, & rursum in *Definitione Synodali*, quæ habetur ad calcem Synodi. Illud autem epitheton excludit omnem prorsus maculam propriè loquendo, idque pro quovis tempore. Alioquin considerando præsentem statum beatitudinis, quilibet Sancti pariter dici possent immaculati: quod est alienum à mente Conciliorum, quæ titulum istum velut Deiparæ proprium statuunt. Accedit, quod *Tridentinum sess. 5.* in fine Decreti de peccato Originali, cùm fusè tractasset de Originalis peccati macula velut omnibus communi, appellat *Beatam & Immaculatam Virginem Mariam*, & declarat, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc Decreto *Immaculatam Virginem*, deinde confirmet, & inovet constitutiones *Xisti IV.* quæ quantum huic doctrinæ faveant, ex præmissis liquet. Recole etiam dicta num. 38.

Probatur V. Ex Patribus, quos per omnia sæcula recenset *Cavellus in Rosario sup. cit.* & plures alii *S. Jacobus in Liturgia* vocat Deiparam *Immaculatam*, modis omnibus irreprehensam. *S. Chrysostomus in Liturgia pro Virgine*, appellat semper *Beatissimam & penitus Immaculatam*. *S. Basilius in sua Liturgia* nominat *Sanctissimam & Immaculatam*. *S. Athanasius dicit omnibus gratiis abundantem per omnia tempora*. *S. Eligius asserit nunquam immundam*. *S. Hieronymus ait ei contemporaneus in Psalm. 77.* dicit ipsam non fuisse in tenebris, sed semper in luce. Quæ loca & sensus integros vide apud *Cavellum sup.* & alios.

His accedit *S. Ambrosius in illud Psal. 118.* Quære servum tuum, &c. ubi de B. Virgine ait: *Ab omni integra labore peccati. S. Ephrem Tom. 3. orat. ad Dei Genitricem eandem asserit Immaculatam, intemeratam atque ab omni sorde & labore peccati alienissimam. S. Ildephonsus lib. de Virginitate S. Mariae non longè ante med. vocat ipsam ab omni contagione primæ originis alienam. Et Serm. de parturit. Et Purif. B. Mariae in fine dicit, in ea nullum peccatum primæ originis viguisse. Et Serm. 1. de Assumpt. B. Mariae ait:*

Mariæ nullum extrinsecum irrepsisse peccati contagium. Idiota lib.
de Contemplat. Virginis cap. 2. Tota (inquit) pulchra es Virgo
gloriosissima, non in parte, sed in toto, & macula peccati, sive
mortalis, sive *venialis*, sive *originalis*: non est in te, neque unquam
fuit. Eandem doctrinam expressissimè tradit Petrus Damiani
Cardinalis, B. Laurentius Patriarcha Venetus, S. Bernardinus
ejusque Discipulus B. Joannes Capistranus, item SS. *Vincentius Ferrerius*, & *Ludovicus Beltrandus Ordinis Praedicatorum*, S.
Birgitta in suis revelationibus, *Joannes Roffensis Episcopus Cardinalis & Martyr*. Clara denique *testimonia SS. Anselmi*, *Bernardi vel Auctoris contemporanei*, *Dominici & plurium aliorum*, vide apud *Cavellum sup. & P. Alva* in Tomo cui titulus,
Militia Immaculatae Conceptionis. Qui etiam in *alio laborioso opere*, cui titulus, *Radii Solis veritatis fusissimè discutit Auctoritates Patrum, & Veterum Scriptorum*, in favorem *Immaculatae Conceptionis*. His accedit *consensus Fidelium ac velut totius Christianismi*; uti testatur ipse *Alexander VII*, in suo Decreto ante relato.

Agmen claudat S. *Augustinus*, qui lib. de natura & gratia cap. 36. ait: *Excepta S. Virgine Mariâ*, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cùm de peccatis agitur, habere volo quæstionem: Unde (Alii legunt, inde) enim scimus, quid ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. Ubi estò fortasse de peccatis actualibus potissimum sit sermo contra Pelagianos (ut contendit noster Illustrissimus Florentius Conrinus in Opuse. de mente B. *Augustini* circa præsentem quæstionem) ratio equidem est generalis, scilicet propter honorem Domini, & quia concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum; utique nè quidem originale. Unde etsi *Augustinus* piam & veram sententiam in terminis non expressisset (quod intento ipsius contra Hæreticos non deserviebat) suo tamen sublimissimo ingenio illam penetravit, men-

mentemq; suam de illa omnibus facillimè intelligendam reliquit ex ratione allegata, quæ potius urget imunitatem à peccato isto serpentino, propter quod filia iræ, diaboli domicilium & mancipium efficeretur; ut rectè *Conrius sup. §. 7.* Accedit, quod carentia actualis peccati in adulta ætate sit infallibile signum carentiæ originalis in infantia, juxta *August. l. 5. contra Julian. c. 15. alias 9.* ubi de Christo ait: *Profecto peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset.* Adde quæ ex *Augustino* retulimus. n. 43. & locum alium satis manifestum ex *Opere perfecto contra Julian. l. 4. n. 121.* ubi *Julianus* comparat *Augustinum Joviniano*, imò hunc eo tolerabiliorem asserit, inter alia dicens: *Ille Virginitatem Mariæ partus conditione dissolvit, tu ipsam Mariam diabolo nascendi conditione transcribis*, sive in jus diaboli, per peccatum scilicet Originale in omnes transfusum. Respondet *Augustinus*: *Non transcribimus Mariam diabolo conditione nascendi; sed idem (supple, non transcribimus) quia ipsa conditio solvit gratiâ renascendi;* utiq; primo instanti nativitatis in utero: quando si contraxisset Maria originale, planè fuisse transcripta diabolo, quod urget *Julianus*, eique sufficiebat, & consequenter negat *Augustinus*.

Accedit vix aut nè vix unum ex veteribus Patribus reperiri, qui maculam Originalis peccati à Deipara contractam fuisse exprimat. Et quamvis aliqui reperirentur, id non præjudicaret ipsorum sanctitati aut piæ doctrinæ veritati, quæ olim necdum erat expressè agitata, aut in controversiam specialiter vocata, nec tantis Ecclesiæ favoribus decorata. Generales autem locutiones, sive Patrum, sive Conciliorum, juxta phrasim Apostoli generaliter dicentium omnes in Adam peccâsse, in Adam esse mortuos, in peccato esse conceptos, patiuntur tacitam exceptionem B. Virginis per privilegium exemptæ: Sicut propter honorem Domini omnes illam excipiunt à generalibus locutionibus de nativitate in peccato, de peccato actuali, &c.

Deinde, et si B. Virgo actu non contrixerit maculam peccati Originalis; illam tamen ex communi ratione propaginis contraxi-

traxisset, nisi exempta seu præservata fuisset privilegio singulari; adeoq; posset dici in Adam peccasse & esse mortua quoad debitum.

Hinc autem manifesta cernitur differentia inter Conceptiōnem Christi & Deiparæ, quod ista fuerit à peccato imunis ex natura & modo, quo facta est, hæc è contra fuerit ei obnoxia, cùm caro Deiparæ fuerit genita per concupiscentiā carnalem, adeoq; imunitas competat ei per gratiam & privilegium. Unde multi dicunt in B. Virgine fuisse carnem peccati; non quasi in ea fuerint inordinationes fomitis & inobedientia adversus legem mentis, sed quia habuit carnem genitam per concupiscentiam. Miram autem cautelam in B. August. notat Conrīus sup. §. 5. & 7. quod (quidquid nonnulli secūs putent) nusquam expresē & specialiter dixerit in Deipara fuisse carnem peccati: quantumvis opposita locutio congruam, ut diximus, explicationem patetur. Dum verò idem August. Conc. 2. in Psal. 34. dicit: Mariam ex Adam mortuam propter peccatum, solum indicat ipsam citra privilegium & ex modo suæ generationis fuisse peccato obnoxiam, ideoq; non liberè, sed velut ex necessitate mori debuisse. Secūs quām Christus, qui voluntariè mortem ob delenda peccata suscepit.

Quando denique in scriptis Sanctorum reperirentur ejusmodi locutiones, quibus in speciali affereretur B. Virgo fuisse mundata, purgata, &c. Intelligendæ forent, quod sit purgata præservative, seu potius præpurgata, et si defacto nunquam fuerit inquinata in sua propria persona. Quo etiam sensu in IV. Synodo sup. cit. dicitur liberata ab omni contagione mentis & corporis & intellectus, et si nullam unquam habuerit. Estq; hæc explicatio necessaria, nè alias fateri cogamur esse cæteris Sanctis communne, quod ibi attribuitur Deiparæ tanquam privilegiū singulare.

Probatur denique Conclusio ratione, quia indubie Christus potuit Matrem suam eximere à contractione maculæ originalis; quod autem voluerit, suadet Matri dignitas, honor Filii, &

amor ejusdem erga Matrem: oppositum enim esset summè indecens Matri Dei, & honori ac amori Filii. Ex simili enim principio *D. Thomas* & alii omnes probant dictum illud *Anselm.* *Decuit Virginem eâ puritate nitere, quâ major sub Deo nequit intelligi.* Quod canitur in officio Immaculatæ Conceptionis, quod incipit: *Sicut Lilium inter Spinas.* Ex eodem principio omnes concludunt, quod sit saltem in utero sanctificata, sive in sanctitate nata, quod fuerit immunis à levissimis etiam peccatis, &c. Confirmatur: quia non fuisset idonea Mater Dei, si peccasset aliquando, ait *D. Thomas* 3.p. q. 27. a. 4. arguens inde, quod nequidem habuerit culpam veniam: ergo à fortiori non fuisset idonea Mater Dei, si incurrisset maculam peccati Originalis, quod ipsam constituisset Filiam iræ, mancipium diaboli & æternæ damnationis.

Nec repugnat Redemptioni factæ per Christum: nam Deus B. Virginem præservavit propter mortem & merita Filii sui prævisa, infundens ipso animationis instanti gratiam sanctificantem, atq; ita in ea simul condens animam, & largiens gratiam, quâ præventa non poterat peccatum contrahere, cui alioquin ex modo suæ generationis erat obnoxia. Imò hæc præservativa Redemptio est longè excellentior: cùm excellentius sit præservare à malo nè contrahatur, quàm à jam contracto mundare. Et juxta hoc rectè intelligitur, quod *S. Zozimus* Papa apud *Augustin. Ep. 157.* dixit: *Nullus, nisi qui peccati servus est, liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui verè per peccatum fuerit ante captivus,* intellige, sive in propria persona, sive in alio velut capite.. Sic enim Princeps dici posset Filium nasciturum liberare ab infamia, quâ tota parentis posteritas erat notata, eum suâ voluntate præveniendo, & nolendo nè ipse unquam infamis habeatur. Hæcque captivitas, & consequenter Redemptionis necessitas, etiam citra originalem maculam actu contractam, tantum in B. Virgine fuit operata, ut necesse habuerit januam Cœli per Filium sibi aperiri, quam consequenter non nisi per ejusdem merita intrâisset; ideoque si ante mortem Filii obiisset, introi-

tum Cœli expectare debuisset cum cæteris , ob pretium Redemptionis necdum periolatum.

Optimè verò consistit præservatio Deiparæ cum immutabilitate Divini Decreti , quo Adam constitutus fuit caput posteritatis etiam quoad obligationem peccati & damnationis. Nam præviō & secuto dein Adami peccato sequitur quidem totam posteritatem esse obnoxiam , adeoq; contracturam peccatum , & incursum actu damnationem nisi impediatur. Sicut tamen posteritas etsi damnationi obnoxia , nè eam contrahat seu incurrat , fuit per Christum liberata : cur salvo Decreto non potuit simili ter liberari Deipara , ut nè quidem peccatum contrahat seu incurrat , cui erat obnoxia ? Non enim decrevit Deus absolute , ut quotquot obnoxii sunt , & peccatum , & damnationem incurrant ; sed id per se consecutum fuisset , secluso impedimentoo : quod quidem in sola Virgine est positum quoad contractionem peccati ; in solis autem justificatis & electis quoad incursum damnationis.

Ex his patet , quām solida atque etiam in antiquitate fundata sit Immaculata Conceptio : quām firmiter oraculis & decretis Pontificum roborata : quām apertè per rationes Theologicas stabilita : quām fortiter & constanter ab Ecclesiasticis Scriptoribus & Sanctis à multis Añorum centuriis , & unanimiter hodie ab omnibus defensa ; adeò ut planè videantur non tanta præcessisse contra Doctrinam de macula veniali B. Virginis præjudicia , priusquam Concil. Trid. Sess. 6. can. 23. declararet Ecclesiam tenere immunitatem B. Virginis à peccatis venialibus , quanta dudum præcesserunt contra doctrinam adscribentem B. Virgini culpam originalem. Imò sunt , qui existimant ex nunc doctrinam piam esse habendam velut absolutè certam , prout censet Niremberg. sup. c. 25. citans alios. Judicium sit tamen finaliter penes Ecclesiam , quæ hactenus in patientia charitatis tolerat aliud interius sentientes , donec piam doctrinam ipsa definiat , clarissimè visura (quām satis ex nunc videt) confessionem generalem omni um

uni quasi fidelium, & intellectura (quam ex nunc intelligit) admirationem (quam divinitus causatam esse credendum est) in omnium pœnè Christianorum mentibus, quod aliter de B. Virgine sentiatur; adeò ut adversus quaslibet disputationes, quas infirmi discutere nequeunt, ipsa admiratione Ecclesiæ sensus de Immaculata Conceptione muniretur.

§. IV.

An B. Virgo habuerit debitum contrahendi maculam Originalis peccati.

Nota debitum peccati aliud esse proximum, aliud remotum. Illud consistit in hoc, quod ei subjectus contineatur lege generali transfusionis peccati, adeoque quoad hanc uti quoad transfusionem justitiae habeat ipsum Adamum pro capite: in cuius proinde voluntate censeatur etiam constituta moraliter istius voluntas. Inde enim oritur, quod habens debitum proximum censeatur peccasse in Adamo, quatenus ipse censebatur esse Adam; adeoq; subjaceat obligationi contrahendi de facto maculam peccati, nisi speciali privilegio præservetur.

Debitum merè remotum consistit in eo, quod quis de facto quidem non sit comprehensus lege peccati, sit tamen ad id ex modo comuni generationis obnoxius, nisi de gratia speciali fuisset exceptus. Unde talis non censeretur peccasse in Adamo, neque habere Adamum velut caput morale; utpote non comprehensus in pacto seu decreto, quoad partem saltem odiosam de transfusione peccati. De debito remoto minor est quæstio. Controversia itaque movetur, an B. Virgo habuerit debitum etiam proximum contrahendi maculam originalis peccati? Affirmant vel supponunt communiter Doctores, saltem paulò antiquiores. Nimirūm quia Christus alioquin videretur non fuisse Redemptor suæ Matris. Deinde quia Mors Christi prævisa (unde imunitas

seu privilegium Virginis pendet, juxta illud quod in Collecta Officii per Xistum IV. instituti Bullâ. Cùm præexcelsa de Reliq. & Ven. Sanct. canitur: *Ex morte ejusdem Filii sui prævisâ eam ab omni labe præservasti*) est posterior prævisione lapsus Adæ, & posterorum in ipso tanquam capite. Favent etiam variae Auctoritates. Imò non defuerunt Theologi qui oppositam doctrinam acriori censurâ perstringerent. Nec videtur obesse dignitati aut puritati Deiparæ: nam juxta August. l. 6. contra Julian. c. 10. alias 4. peccatum Originale quatenus consideratur in actione alterius, alienum est; sit autem proprium tantum contagione propaginis, sive per actualem contractionem. Aliunde etiam honor Reginæ judicium diligit, ut nimirum adstruatur innocentia illius salvâ dignitate Redemptoris necessitate redemptionis, quæ & captivitatem saltem in debito, & Passionem Christi saltem in Divina præscientia præsupponit: quod in opposita sententia congruè falvari non posse videtur.

Oppositum nihilominus tenent multi recentiores post nostrum Cornelium Mussum Virum tam spectatæ in Trid. auctoratis, ut teste Possevino in Apparatu sacro, ei à toto Concilio comissa fuerit decretorum compilatio: éamq; probabilem censem plures Doctores alterius opinionis. Ei quoq; favent hæc verba Asfueri ad Esther: *Ego sum Frater tuus non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Quam figuram Conceptioni Deiparæ applicat Ecclesia in Officio Leonardi de Nogarolis. Deinde Trident. Sess. 5. in fine declarat, non esse suæ intentionis comprehendere Immaculatam Virginem in Decreto de peccato Originali; & consequenter generalibus Apostoli & Conciliorum locutionibus, quas adducit, & quæ non solum de contractione peccati, sed etiam de debito seu lege contrahendi loqui videntur, Imò ipsum Trident. can. 2. agit de lege transfundendi justitiam, & similiter peccatum; quâ proinde non intendit B. Virginem comprehendere, saltem quantum ad secundam & odiosam partem. Ratio est: quia peccasse in Adamo, seu habere debitum

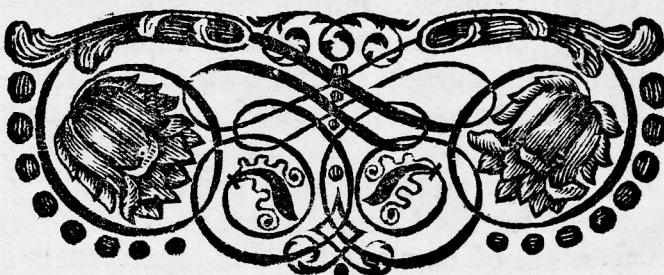
propinquum contrahendi maculam originalem est magna vilitas & turpitudo ; adeoq; dedecens Matrem Filii Dei : quare sicut exempta idcirco fuit ab actuali contractione peccati Originalis, aliisq; legibus ipsam minus decentibus, sic à lege seu debito propinquum contrahendi peccatum Originale meritò dicitur fuisse exempta.

Nihilominus Christus manebit Redemptor suæ Matri ; ut pote quæ habuerit debitum remotum contrahendi peccatum, quatenus ex se sive communi ratione propagationis erat obnoxia, ut comprehendenderetur in lege generali transfusionis peccati, à quo non minus quam ab ipsa actuali contractione poterat præservari , et si tam actualis contractio, quam contrahendi debitum esset per legem quasi generalem decretum.

Variant tamen plurimum Auctores, quomodo id factum fuerit ex prævisis meritis Passionis Christi, ut videre est apud *Lugo de Incarn. disp. 7. Sect. 3. Arriaga de Incar. disp. 16. Sess. 4. Et Salazar. Tract. de Immacul. Conceptione.* Qui refutatis aliis sententiis c. 24. Resolvit Deiparam non fuisse comprehensam in massa Adami ; sed intuitu Christi juxta ipsum prædestinati post prævisum Adæ lapsum, fuisse similiter ordinatam B. Virginem velut novam creaturam , quæ tanti Filii Mater esse mereretur. Hæc tamen explicatio graves patitur difficultates, ut videre est apud alios Auctores citatos. Nec melius rem explicant *Lugo & Arriaga.* Quare noster *Franciscus Castillo disp. 3. de Præservat. B. Mariæ q. 2.* dicit, quod cum Christus quoad substantiam sit prædestinatus ante prævisum lapsum generis humani, potuerit saltem in intentione B. Virgini prædestinari gratia coæva ob merita Christi independentia à passibilitate carnis : in executione tamen eadem gratia tanquam præservativa fuerit eidem præordinata ob merita Passionis Christi, sive ex morte Filii sui prævisâ. Sed ista ordinis diversitas non videtur hic locum habere ; aut certe non juvare : si enim jam absolute ob merita Christi independentia à Passione erat gratia coæva præordinata , vi talis ordinationis debuisset ei in

ei in tempore conferri , etiam seclusa omni Passione Christi. Quod non sufficit ad necessitatem Redemptionis , seu dependen-
tiam necessariam Deiparæ à Redemptione. Essetque nil aliud ,
quam quod gratia equidem danda , per superveniens Decretum
detur insuper novo titulo seu respectu. Aliter dici posset legem
transfusionis peccati , et si generalem , potuisse habere hanc aut
similem conditionem : *Nisi pro sequentibus signis aliqua persona
excipiatur ; Adeoque potuisse pro aliquo sequenti signo ob
causas tunc per scientiam visionis propositas excipi personam Dei-
paræ Virginis ab ipsa lege in priori rationis decreta.* Et juxta
hunc modum (qui tamen satis quæsusitus apparet) fuisse ipsa
quodammodo contenta , non quidem simpliciter & absolutè ,
sed velut conditionatè , in lege generali , & tamen proximè non
fuisset obnoxia peccato , nec in Adamo peccasset , sive pecca-
tum Adami non fuisse moraliter peccatum ipsius Virginis. Sic
denique facilè explicatur , quomodo à Christo fuerit redem-
pta , & ex morte Filii sui pro isto signo prævisâ fuerit
à generali lege exempta , & gratia præserva-
tiva eidem concessa.

Laus DEO & Honor Immaculatæ Virgini MARIAE.

INDEX PARAGRAPHORUM.

- §. I. *S. Thomas multis in locis docet Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam.* fol. 1.
- §. II. *Beatissima Virgo non esset Idonea Mater DEI, si aliquando peccasset; ergo ex Sententia S. Thomæ nunquam contraxit peccatum Originale.* 12.
- §. III. *Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo Sancto; ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ fuit sine peccato concepta.* 17.
- §. IV. *Quamvis B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta; egavit tamen Redemptione; ergo ex mente S. Thomæ non contraxit peccatum Originale.* 25.
- §. V. *Celeberrimi ex Ordine Dominicanorum tenent, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam; ergo idem tenuit S. Thomas.* 31.
- §. VI. *Sensus Ecclesia Auctoritati omnium Doctorum præstat; ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ est Immaculatè Concepta.* 42.
- §. VII. *Miracula fieri non possunt, nisi in testimonium Doctrinæ vera; ergo ex mente S. Thomæ verum est,* X

- est, Beatissimam Virginem esse sine macula conceptam. 69.
- §. VIII. Beatissimam Virginem esse Immaculatè conceptam, variis rationibus ex S. Thoma desumptis probatur. 75.
- §. IX. Refutantur, que contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur. 97.
- §. X. Respondetur ad Sanctos Patres. 103.
- §. XI. Respondetur ad S. Thomæ Auctoritatem. 115.

P A R S S E C U N D A.

Q U Æ S T I O.

An B. Virgo Deipara contraxerit Originale peccatum. 134.

F I N I S.

